

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. F. Bartolomaei Salvatii Ordinis F. Minorum de
Obseruantia, Lvx Animæ Ad perfectionem anhelantis ;
Opvscvlvm Insigniter pium, et perfectionis studiosis
neceßarium**

Cambi, Bartolomeo

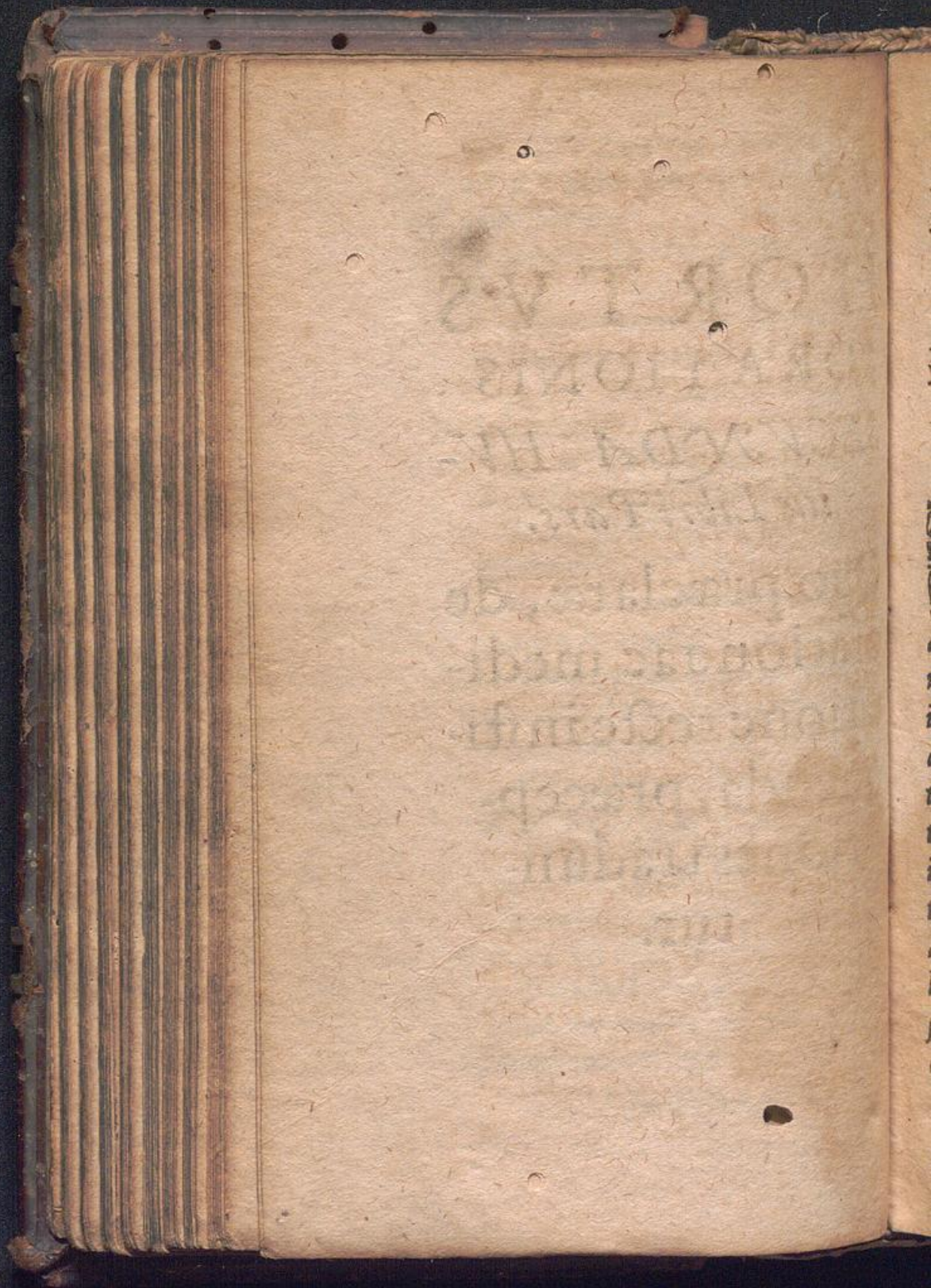
Coloniae, 1606

Secvnda Pars, prænotatur: Hortvs Orationis, quæ rectè meditandi atq[ue]
orandi præcepta comprehendit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50816](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50816)

HORTVS
ORATIONIS
SECUNDA HV-
ius Libri Pars.

Quo præclaræ, de
oratione ac medi-
tatione rectè insti-
tuenda, præcep-
tiones tradun-
tur.

195
IN NOMINE

PATRIS, ET FILII, ET
SPIRITVS SANCTI,

Amen.

RELIGIOSIS ET

DEVOTIS NOVITIIS OR-

dinis Minorum de Obseruantia

reformat. in oratorio Fontis

Palumbi congregatis.

GARISSIMI & deuoti

Filij: Cum aliquoties R.P.

Guardianus instantissimis

apud me precibus egerit, & demum

mibi sub merito sancta obedientia

inunxerit, vt vos orationis ac me-

ditationis recte instituenda praecep-

tis informandos susciperem: non po-

tui neque volui. vltra huic sancta ac

iusta petitioni reluctari: quamuis ad

tantum opus me neutiquam idoneum

agnoscerem, vi pote qui per exiguam

huius sancti & laudabilis exercitij

scientia & vsum habeam. Attamen

de virtute sancta obedientia qua Do-

I 2 mino

mino nostro IESV Christo acceptissi-
ma & S. Patri nostro Francisco ad-
modum familiaris & grata fuit, con-
fisis: statui exilem vobis hortulum, ex
herbis & arboribus electissimis confitu
offerre: in quo tanquã industria apes,
suaves & odoratos sancta orationis
flores colligatis; quos postea precibus
operã daturi sanctis Angelis donetis,
vt eas sanctissima Trinitati in celis
offerat. Accipite igitur, dilectissimi Fi-
lij, hortulũ hunc, ac flores & fructus
illius tota cũ diligentia & deuotione
indefinenter carpite: meiq; in oratio-
nibus vestris memores estote.

Dominus noster IESVS Christus,
suam vobis benedictionem conferat,
cum gratiarum suarum abundantissi-
sima affluentia.

In nomine Patris, & Filij, & spi-
ritus sancti. Ex Fonte Palumbi. Anno
reparata salutis 1604. die 16. Octob.

Vester in Christo IESV

Pater & Frater

F. Bartholomæus Salutis

Ord. Min. de Obser.

DE S. ORATIONE.

AMOR Dei thesaurus immen-
sus & incomparabilis est, qui
in terra humilitatis delitescit, at-
que inde ligone sanctæ orationis
effoditur: Itaque anima quæ amore
sponsi sui IESU Christi ardere desi-
derat, in huius horti cultura diuina
suffulta gratia, strenuè laborare &
exerceri debet: alioquin naturaliter
loquendo fieri non poterit, ut amo-
re illius succendatur.

Oratio verò triplex est. Alia vo-
cis, alia mentis, alia ex vtraque mix-
ta. Vocis illa est, qua sancta mater
Ecclesia in diuinis officijs & publi-
cis orationibus vtitur: quam etiam
privatæ personæ in psalmorum ali-
arumque orationum recitatione
vsurpant. Mentis oratio est cordis in
Deum eleuatio, sine vocum aut ver-
borum strepitu, dum animus de sua-
uitate mentalis vnionis cum DEO
gaudet. Mixta oratio ea est: quando
mens eleuata & diuino amore ine-
bria extrinsecus in voces amoris,

*Oratio
triplex
est: men-
tis, vocis
& mix-
ta.*

laudis, oblationis, petitionis, & gratiarum actionis cum ardentibus & ignitis suspirijs erumpit, dulcissimuraque amorem suum in clamat, qui cor eius suauibus flammis adurit & consumit: ac viscera sua dilatat, quo quantum fieri potest absorbeat infinitam & immensam abyssum summi DEI, quem summopere diligit, & ad quem cum incendio & insatiabili desiderio continenter anhelat: dicens cum Propheta: *Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad Deum.*

Psalm. 41.

Sitiuit anima mea ad Deum fontem viuum: quando veniam & apparebo ante faciem Dei?

Omnia hæc orationum genera sancta sunt & bona, verum orationis mentis & ea quæ ex vtraque mixta est animam quam citissimè ad perfectionis fastigium, vnionem diuinam, ardentissimumque Dei amorem perducunt, efficiuntque vt non secus ardeat, ac si in clibanum aut fornacem succensam, vt ignem viderentur hinc

hemētissimum inmissa foret. Om-
nem itaque operam & studium huc,
Anima, confer, vt per feruidas ora-
tiones, ardentia & ignita suspiria,
te ipsam continuò inflammes, &
cor tuum diuino amore succendas
& ignias.

Quamuis autem ariditatis & ten- *Oratio vocis*
tationum tempore, oratio quæ vo- *tempore ari-*
ce fit, videatur conuenientior & *ditatis utilis*
vtilior: attamen quando iam mens *est: nocina*
inflamata, & à sensibus auocata, *verò quando*
diuiniq̃ue amoris igne, post deuo- *anima Deo*
tam & feruidam meditationem, *vnita est.*
succensa fuerit, animæ oranti magis
est impedimento, quàm adiuumento.

Imò fieri potest, vt anima, quæ
sola vocis oratione delectatur, nun-
quam ad eum amoris gradum per-
ueniat, ad quem ij qui meditationi
student, pertingunt: Sic enim ait
Propheta. *In meditatione mea exarsit* *Psal. 38.*
et ignis. Attamen vnusquisque pro-
prium donum habet à Deo, itaque
quilibet vnctionem sancti Spiritus
sequatur: Quò is eum duxerit, eò
ductorem suum sequatur, & in ijs,
quæ

quæ ipse suggererit, se exercitet.

Aduertat nihilominus Anima pia, vt amatori suo respondeat, nec ei ingrata sit, sed sollicitè ipsi placere quærat, seque totam sanctissimæ voluntati eius resignet, ac omnia quæ cogitat, loquitur, & agit ad laudem & gloriã Sanctissimæ Trinitatis, Patris, Filij & Spiritus Sancti referat. Amen.

*Porta per quam in hortum sancti
Orationis introitur.*

Cant. 4. **T**OTA pulchra es MARIA, & macula non est in te. Spetiosa, & labis

omnis expers es, ô virgo purissima, coelorum regina, Imperatrix Angelorum, Domina mundi, & Mater Dei, ac proinde sis in æternũ benedicta.

Anima benedicit omnes partes purissimi corporis Mariæ Virginis.

Benedictum sit caput tuum celesti sapientia plenum.

Benedicti sint capilli tui, castissimas mentis tuæ cogitationes significantes.

Benedicti sint gratiosi oculi tui, quibus prima videre meruisti Dei filium.

Bene-

Benedictæ sint maxillæ tuæ, quas
solus IESVS infantulus attrectavit
& deosculatus est.

Benedictum sit mellissimum os
tuum, quod suavissima oscula Dei
filio impressit.

Benedicta sit sanctissima lingua
tua, quæ prima post Angelum san-
ctissimum nomen IESV nomina-
re, meruit.

Benedictæ sint aures tuæ, quæ
primæ ab ore Angelico sanctissi-
mum nomen IESV audire, dignæ
habitæ fuerunt.

Benedictum sit collum tuum, quod
IESVS sæpenumerò teneris bra-
chijs suis strinxit, & dulciter am-
plexatus est.

Benedicta sint vbera tua, quæ IES-
VM lactare, & ab illius diuinis la-
bijs contingi meruerunt.

Benedictum sit pectus tuum, ad
quod frequenter dulcissimum IES-
VM strinxisti.

Benedictum sit purissimum gre-
mium tuum, in quo IESVS adhuc
puer, sæpè suaviter requieuit.

I s Bene-

Benedicta sint brachia tua, quæ
IESVM gestârunt & amplexata sunt.

Benedicti sint pedes tui, qui amo-
re IESVM magna sæpè itinera confe-
cerunt.

Benedictus sit floridissimus &
castissimus venter tuus, qui IES-
VM summi sempiterniq; Dei filiũ
portare meruit.

Benedicta sint sacratissima visce-
ra tua, quæ nouem mensibus IES-
VM gestârunt, atque illius præ-
sentia fructa sunt.

Anima petit O dulcissima & suauissima Ma-
à B. Virgine ter IESVM, da mihi IESVM filium
Iesum filium tuum: da inquam illum mihi dulci-
eius sub di- sissima mater, in ea forma qua eum in
uersis for- stabulo peperisti: da illum mihi in
mie. ea specie, qua eum pannis involu-
isti, & super foenum in præsepi ante
bouem & asinum collocasti.

Largire illum mihi mater mise-
ricordiæ, in ea forma qua illum in
brachia tua, quando die octauo cir-
cumcisus fuit, recepisti.

Da illum mihi in eo modo, quo
illum in AEGYPTUM tulisti.

Dona

PARS SECVNDA. 165

Dona illum mihi Regina speciosissima, in ea forma, qua illum perditum post triduanam requisitionem, inuenisti, & amplexata es.

O MARIA mater & aduocata mea, da illū mihi in ea specie, qua illum, post mortem de Cruce solutum, toto corpore lacerum, sanguine perfusum, plagisque & vulneribus plenum inter brachia tenuisti.

O MARIA largire illum mihi in ea forma, qua eum in sepulchrum intulisti. Obsecro te Domina sepeli eum in anima mea, & in sepulchro cordis mei, quamuis fordido & immundo eum repone.

O MARIA mater Dei, ecce tota sollicitudine quæro IESVM filium tuum dilectissimum, & miseræ animæ meæ sponsum formosissimum: Ideoque te obsecro largire illum mihi: aut certè si, propter scelerum meorum immanitatem hoc beneficio indignus sim, ipsum mihi dare nolis, doce me ut minimum, quomodo & ubi illum reperire valeam.

O Virgo sanctissima, intellexi

eum in sanctæ orationis horto inueniri, & in huius rei argumentum, in horto dum precibus ad Patrem concipiendis, intentus esset, capi voluisse: Ac proinde rogo vt me illic introducas, quandoquidem tu non tantum horti huius ianua, sed & Paradisi ostium es.

O MARIA ad te confugio: te inuoco mater sanctissima: aperi mihi dulcissima Dei mater: aperi mihi Angelorum regina: aperi mihi Imperatrix Paradisi: aperi mihi Mater misericordiæ: aperi mihi parens piissima, & peccatorum dulcis aduocata: aperi mihi mater dulcis IESU mei. Perseuera in pulsando hæc anima mea, hæc enim est porta sanctæ: hæc est via quæ ad sanctæ orationis hortum ducit: hæc ordire quoties te ad orationem dare volueris, nam sic agendo bonum insignis profectus initium facies.

In orationis exordio sanctissimam hanc reginam saluta, ad hanc recurre, huic te commenda, hanc inuoca, hanc inclama, ab hac recedere

PARS SECUNDA. • 105

dere noli priusquam tibi ostium patefaciat, teque intromittat: Hæc enim est thesauraria, porta, & dispensatrix omnium coelestium bonorum & gratiarum: Ad hanc igitur in orationis principio mente deuota, dic.

AVE MARIA gratia plena, Dominus tecum: Benedicta tu in mulieribus, & benedictus fructus ventris tui IESVS. Sancta MARIA mater Dei ora pro nobis peccatoribus, nunc & in hora mortis nostræ. Amen.

CUSTOS HORTI.

IN conspectu Angelorum psallam tibi, Psalm. 136.
adorabo ad templum sanctum tuum, & confitebor nomini tuo.

Salue Angele sancte, custos anime meæ, & vos pariter ceteri SS. Angeli, qui præsentés adestis, saluate.

I s Igno

Ignorare vos nolo me Dominum
 IESVM tota sollicitudine quærere,
 quem intellexi in sanctæ orationis
 horto reperiri, hîc habitare, & hunc
 esse locum requietionis eius. Itaque
 rogo vos fratres mei carissimi, este
 mihi auxilio quo eum inuenire va-
 leam.

Et tu mi sociæ præ cæteris obse-
 cro te, adiuua me: Tu enim es tutor
 meus, custos meus, & frater meus.
 Quapropter succurre mihi sancte
 Angele, omnes cacodæmonum ir-
 ratissimorum animæ meæ hostium
 machinationes à me repelle, & re-
 prime. Nosti etenim me tibi à Do-
 mino IESV in tutelam ac custodi-
 am traditum esse, ac proinde cum
 omni diligentia tuere ac defende
 me. O charissime ac fidelissime
 amice ac sociæ, noli me deserere,
 opitulare mihi, defende me, illumi-
 na me, & esto mihi præsidio in cun-
 ctis necessitatibus meis: adhære
 semper lateri meo, nec vnquam à
 me pauperrimo & opis indigentis-
 simo discede. Quid enim agam san-
 ctæ

PARS SECVNDA. 107

ſte Angele ſine te? Quare adiutor
mihi eſto in hoc exilio, nec tuo me
vaquam præſidio deſtitue.

O S. Angele I E S V S Chriſtus me-
us & tuus Dominus ſuſcipiat mini-
ſteriũ quod animæ meæ pauperi &
dereliçtæ, in hac miſera & infelici
lachrymarum valle, exhibes, pro-
que eo mercedem ſempiternam ti-
bi rependat. Ades huc Angele ſan-
cte.

Benedicat tibi perenniter dulcif-
ſimus & ſuauiſſimus meus I E S V S.

O quantę pulchritudinis es frater
& ſocie mi: Quàm elegãs, ſpecioſa,
& gratiarum plena eſt facies tua?
Quàm decorus & ſplendidus vultus
tuus? quàm gratus aſpectus tuus:
Quàm dulcis præſentia tua oculis
meis?

Hoc pacto te geras anima mea:
hæc eſt via qua breuiſſimè & citiſ-
ſimè I E S V M in ſanctæ orationis
horto reperias: Commenda te con-
tinuò quidem huic cuſtodi ac tute-
lari Angelo tuo, ſed ſpeciatiim tum
quando orationem iſtituturus.

ave.

108. HORTVS ORAT.

aut aliquid operis incepturus es.
Poteris autem illum his aut simili-
bus verbis, quæ te Dominus docue-
rit, salutare.

A Ngele Dei, qui custos es
mei, me tibi commil-
sum pietate superna, sem-
per custodi, illumina, rege,
& gubernas. Amen.

IESVS, ✠, MARIA &
S. Pater Franciscus sint
semper nobiscum.

Veniat dilectus meus in hortum
suum.

De preparatione ad Orationem.

CAPVT I.

Eccl. 18.

ANTE orationem prepara animam
tuam, & noli esse quasi homo qui
tentat Deum.

Difficillimum, atque operum
omnium maximum est orationi in-
tendere: atque idcirco S. Abbas
Agathon dicere solitus erat: nullū
laborem equiparari posse orationi:
adeo-

adeoque summa industria & diligencia ei opus esse, qui orationi vacare velit. Hinc etiam recte monet Sapiens in praedicta sententia, ut oraturus primam se praepararet, ne sit quasi homo tentans Deum, qui inconsiderate agit, & ruinae proximus est.

Quod cum ita sit filij mei charissimi, pauculos vobis flores in hoc nostro sanctae orationis hortulo decerpandos ostendam, quibus vos ante orationem digne praeparatis & exornetis.

Primus itaque flos, quem vos colligere cupio, est: ut ante orationem prius intellectum erigatis, & intentionem vestram ad gloriam, laudem & honorem Dei, totiusque coelestis aulae, atque ad salutem omnium vivorum, & animarum purgandarum, & ad impetrationem rerum omnium necessariorum, animae & corpori, tum vobis ipsis, tum alijs, referatis: haec namque debet esse principalis intentio vestra: ad quam in orationis principio, mentem tanquam

*Intentio ad
te orationem
diligenter
examinan-
da.*

quam ad verum scopum dirigatis. Hoc pacto si orationem exorsu fueritis, pulcherrimum & fragrantissimum florem ex hoc hortulo nostro ad laudem Christi crucifixi, decerpitis.

Si deinde cum animis vestris expendatis, quisnam potissimum locus, & quod tempus huic sancto exercitio cōuenientissimum sit, duos non minus bellos, quàm sapidos & vtilis animę oranti flosculos carpitis.

Locus orationi aptus quis,
Matth. 6.

Locus secretus & ab hominum consortio remotus huic sanctę exercitationi accommodatior est: suffragante Christo cū ait. *cū oraueris intra in cubiculum tuū, & clauso ostio ora Patrem tuum.*

Tempus orationi maximè commodum quod.
Psalm. 138.
Psalm. 118.
Psalm. 41.

Tempus nocturnum & maturinum orationi maximè conueniens & oportunum est, teste Psalmista, cū ait: *Nox illuminatio mea in delictis meis.* Et iterum. *Media nocte surgebam ad constendum tibi.* Et rursus. *In die mandauit Dominus misericordiam suam, & nocte canticum eius.* Et Psalmo 5.

Matth.

PARS SECUNDA. 217.

Manc affabo, tibi & videbo, quoniam non Psalm. 3.

Deus volens iniquitatem tu es.

Præterea Fides, Spes & Charitas
sunt tres flores eximij decoris, ani- *Fides, Spes*
mam ad orationem se dare volen- *& Charitas*
tem plurimum venustantes, quo- *ad prepara-*
rum etiam suavissimo odore Deus *tionem ora-*
mirum in modum oblectatur. *turi necessa-*

De hac fide Christus loquens ait: *ria sunt.*

Omnia quæcunque orantes petitis, credite Marc. II.
quia accipietis & eueniat vobis.

Qui enim ad orationem accessu-
rus est, necesse habet, vt prius ani-
mam sanctæ fidei virtute præparet
& ornet, firmiterque credat se om-
nia quæcunque petierit à Deo im-
petraturum, modò licita, debito
modo petita, diuinæ voluntati con-
formia, suæque & aliorum saluti
conducibilia fuerint: Has namque
conditiones si oratio habuerit, cer-
tò credere ac sperare potest, Deum
nihil eorum quæ postulauerit ei de-
negaturum. Itaque hac sancta spe ac
fiducia præditus, Dei que ac proxi-
mi amore flagrans, securus ad ora-
tionem accedat, quia debitam in se
præ-

Eccles. 37.

præparationem habet, & non tantum florem, sed speciosissimam ac fragrantissimam rosam, cuius odor ad cœlos vsque citissimè peruolet, collegit. *Oratio humiliantis se nubes penetrabit, & donec propinquet non consolabitur: & non discedet donec altissimus aspiciat.*

O quàm bellus flos: quàm fragrans lilium: quàm odorata viola diuinis oculis & naribus est humilitas in oratione.

O quàm insigni ornatu ac præparatione decorata est anima, quæ ad orationem humilitatis indumento amicta, se recipit.

Ester 15.

De Regina Hester, cùm ad Regem Assuerum maritum suum pro Iudæis interpellatura accederet, ait sacra Scriptura: *Assumpsit duas famulas, & super unam quidem innitebatur, quasi præ delitijs & in inia teneritudine corpus suum ferre non sustinens; altera autem familiarum sequebatur Dominam, defluentia in humum indumenta sustentans. Virtus cuius anima, Deum sponsura suum precibus interpellatura, innititur, est fides.*

des: Ea autem quæ vestimenta eius sustentat, est humilitas. Ipsa autem roseo colore vultum perfusa: hoc est charitatis ornamento decorata ingreditur, vt ad libitum summo Regi & omnipotenti Deo creatori & amantissimo sponso suo loquatur.

Ex hac viola humilitatis, alius elegans flos enalitur, accusatio nimirum sui ipsius, & peccatorum confessio: de qua Salomon ait: *Iustus prior est accusator sui.* Huic autem præparationi vt satisficiat anima, opus fuerit, vt ad orationem se datura, primùm conteratur aut atteratur de omnibus peccatis suis, & illa confiteatur, aut si oportunitas id agendi desit, confiteri desideret, tum firmo proposito, cuncta quæ diuinam maiestatem possint offendere, vitandi.

*Proverb. 18.
Confessio
peccatorum
necessaria
est oranti.*

De orationis partibus.

CAPVT II.

QVI de oratione mentis scribunt, eam sex partibus constare tradunt: puta: præparatione, lectione,

24 HORTVS ORAT.

ne, meditatione, gratiarum actione, & petitione. Quæ sex partes, totidem huius nostri hortuli plantas constituunt, ex quibus elegantes flores & fructus decerpantur.

De prima earum iam egimus, tres posteriores in testamento siue pacto animæ cum Deo in tribus prioribus suspirijs explicabimus: De lectione & meditatione restat vt nunc agamus: De contemplatione verò nihil in hoc hortulo dicemus, sed peculiari libro de ea tractabimus, si vos filios meos in huius hortuli cultura sollicitos & diligentes animaduervero: Itaque orationem instituturi: præparatione, vt iam dictum est, præmissa: & lectione ac meditatione secundum eam methodum quam statim subiungemus confecta: & tribus prioribus testamenti præfati suspirijs adiunctis, eam ritè cõficietis, omnibusque partibus suis absolutam reddetis.

De modo orandi.

SED fortè priusquam de lectione ac

ne ac meditatione differamus, modum, situmque, ac compositionem corporis in oratione seruandam scire cupitis, vt & corpus tanquam animæ indiuiduus comes, debite præparatum & ornatum ante conspectum summi regis in oratione compareat. Ex cuius notitia multos eximij decoris flosculos colligere, atque fertum inde conficere poteritis, quod Deo Patri omnipotenti omnium rerum visibilibus & inuisibilibus conditori offeratis.

Quis corporis situs in oratione seruandus.

Vt itaq; huic desiderio vestro satisfaciam. Scriptura, quæ omnium actionum nostrarum certissima & doctissima magistra & directrix est, diuersos orandi modos, quibus sancti vsi fuerunt, tradit. Moyses stans, manibusque in cælum sublatis orauit. Salomon genubus in terram fixis, brachijs expansis, vultuque ad terram inclinato. S. Maria Magdalena toto corpore in terram prostrata, pedes dulcissimi magistri sui IESU Christi lachrymis rigauit,

Luc. 7.

uit, capillis extēdit, crebrisq; osculis deosculata est. Eadē Magdalena

Luc. 10.

sedens secus pedes Domini audiebat verbum illius. Dominus noster IESVS

Matth. 26.

Christus passioni vicinus, & summis in afflictionibus genibus in terram positus, Patrem precatus est. Idem in Cruce toto corpore & manibus extensis orauit. Demum SS. Apostoli in die Sanctissimæ Ascensionis stantes facie ad coelum directa, precati sunt.

Ex diuersimoda hac corporis compositione facile animaduertere poteritis, quis corporum situs in oratione seruandus sit: Omnes namque iam dicti modi boni & sancti sunt, eò quòd sacris literis exprimentur, nec mihi quis illorum melior sit temere statuendū est. Quamuis in confesso sit genuflexionem ac in terram prostrationem humilitatis ac submissionis, quæ animam precibus incumbentem, mirum in modum venustant & ornant, indicium esse: maiorumque erga Deum qui ab omnibus simul creaturis nūquam

quam satis honorari, reuereri & coli potest, reuerentiam demonstrare: proximiusq; ad Domini nostri IESU Christi, ad cuius mores effingendos atque exprimendos totis viribus laborare debemus, imitatione accedere: qui in horto summis in angustijs & agonia constitutus, profunda cum humilitate ac reuerentia in terram prostratus Patrem deprecatus fuit. Pater, ait, si possibile est transeat à me calix iste.

Genubus flexis orare maioris est reuerentiae, proximiusq; ad modum orandi Christi accedit. Matth. 26.

Vt itaque illius quoad fieri potest, filioli mei, vestigijs inhæreatis, hunc in orationibus vestris corporis sicum seruare poteritis. Primum genua humiliter flectere, deinde terra ter in honorem Sanctissimæ Trinitatis osculata, caput ad coelum erigere, & oculos ad imaginem aliquam vel Christi in Cruce pendentis, vel B. MARIAE Virginis, vel Sancti alicuius: aut certè ad coelos conuertere.

In Ecclesia verò existentes, primum capite trinam SS. Eucharistiæ Sacramento reuerentiam exhibere, deinde

K

deinde oculis ad sanctissimum tabernaculum, in quo nostri amore Dei filius corporaliter conclusus est intentis: mente eleuata & alacri considerare, quid facturi & cum quo sermonem habituri sitis. Perpendere deinde ibi Deum non modo quoad essentiam & potentiam, verum etiam quoad corpus presentem esse, cum sub hoc Sacramento verum Christi Dei filij corpus, & verus sanguis contineatur: In hoc consideratione paulisper immorando vos ipsos ad deuotionem & reuerentiam excitabitis.

Luc. 18.

Quo facto signo Sanctæ Crucis ter vos signabitis, & pectus tertio tundetis, dicendo: *Deus propitius esto mihi peccatori.*

Mox gratiam & auxilium implorabitis, quo hanc orationem ea cum deuotione, reuerentia & attentione qua par est, ordiri & absoluere possitis. Rogabitis etiam ut in omnibus, quæ tum pro vobismetipsis, tum pro alijs viuis & defunctis postulaueritis, clementer vos exaudire dignentur.

PARS SECUNDA. 219

Posthac in adiutorium omnes
Angelos & Sanctos aduocabitis:
speciatim Angelum custodem, &
inlytam Angelorū & Sanctorum
omnium Reginam B. Virginem
MARIAM, & IESVM filium eius:
super omnia verò Sanctissimam
TRINITATEM, Patrem: Filiū: &
Spiritus Sanctum: recitando hunc
Psalmum. *Inclina Domine aurem tuam,*
& exaudi me, quoniam inops & pauper
sum ego. *Psalm. 85.*

Denique corde aut ore hæc suspi-
ria subiungetis: O IESV. O IESV.
O IESV. IESV dulcis, IESV
suavis. IESV Pater benignissime.
IESV mei amantissime. IESV to-
tus amabilis & gratiose. IESV ple-
ne omni dulcedine & suauitate. O
IESV amor meus. IESV spes mea.
IESV vnicum desiderium cordis
mei. Hæc & similia suspiria, quo-
rum plura, Deo iuuante, facile repe-
rietis si frequentaueritis (credite
mihi) felicem & optatum exitum
habebit oratio vestra, quia sanctif-
simum hoc nomen: Est mel in ore,

K 2 & iu-

& iubilus in corde. Ac reuerenter ruminatum ac prolatum, immensam dulcedinem ac suauitatem secum adducit.

His peractis hac orationem adijcere poteritis.

Actiones nostras quaesumus Dominus aspirando praeueni, & adiuuando prosequere: ut cuncta nostra oratio & operatio, a te semper incipiat, & per te coepta finiatur. Amen.

DE LECTIONE.

CAPVT IIII.

PRAEMISSA hac praeparatione sequatur lectio, quae varia secundum materiei meditandae diuersitatem erit. Aliquando de morte, nonnunquam de purgatorio, quandoque de inferno, alias de caelesti gloria, aliquando de vita Iesu Christi.

Ego vero, quamuis tota Christi
vita

vita pulcherrima, iuauissima, & ad mentem in oratione accendendam, accommodatissima & efficacissima sit: optarem, vt nunquam aut certè rarissimè, quando videlicet solennitas præsentis festiuitatis aliam meditationem exigit, à sanctissima Christi passione recedatis: præterquam cum Spiritus Sanctus dulcibus & mellifluis bonitatis suæ influxibus & inspirationibus aliò vos vocauerit.

O quantam voluptatem haurit coelestis Pater ex eo quod nos in vnigeniti filij sui, qui plurimas nostri causâ contumelias, illusiones, vilipensiones & probra pertulit, tormentis ac nece memoranda occupatos conspiciat: O quàm gratum habet cum ei in terris à pijs hominibus Christi in cruce pendentis imago ostenditur & offertur? O quàm acceptum est I E S V Christo in coelis, quòd filios suos, omnium poenarum & tormentorum quæ pro eis excepit meminisci, nec tanto beneficio per iugem memoriam,

riam, ingratos esse cernat.

Oratio effi-

cacissima est

petere à B.

Virgine do-

nū aliquod,

per sanguinē

& passionē

filij sui.

O beatissima virgo MARIA
mater Domini mei IESV Christi
dulcissima, quomodo facilius &
efficacius à nobis permoueri & co-
gi potes, vt pro nobis intercedas &
ea quæ postulamus impetres, quàm
si tibi dilectum filium tuum cruci
affixum exhibeamus? sancta illius
vulnera ostendamus? dolores &
cruciatu enumeremus? tormenta
singula proponamus? coronam qua
diuinum caput eius cinctum & co-
ronatum? flagella quibus innocen-
tissimum corpus eius concisum &
laceratum? clauos quibus manus &
pedes eius transfuerberati? velum
quo facies eius obuelata? fel quo in-
summa siti potatus? & lanceam de-
niq; qua post mortem eius coram te
sacru pectus eius transfossam fuit?

MARIA, MARIA, quis est, qui
donum aliquod quantumuis eximi-
um & præclarum, etiam si cœleste
regnum fuerit, à te impetrare con-
tendat, quin hoc non citius assequa-
tur, si te obsecret & obtestetur, per
alapas,

alapas, per sputa, per blasphemias, probra, contumelias, iniurias & illusiones, quæ filius tuus nostrorum scelerum expiandorum causa toleravit?

Certò sciatis, fratres mei, nihil *Nihil in* ita magnum, dummodò licitum & *virtute pas-* salutare vobis sit, peti posse, cuius *sonis Chri-* non statim contempotes eritis, si illud *sti petitur,* secundum hanc formam & metho- *quod non* dum postulaueritis, dicendo. *obtainatur.*

O MARIA Mater IESV, hoc vel illud à te peto per pretiosum illum sanguinem, quem filius tuus in ligno Crucis nostri amore profudit.

O MARIA per sanguinem illum sanctissimum: per sanguinem illum pijsimum, quem speciosam faciem illius cruentare, ac per oculos defluere conspexisti.

O MARIA per sanguinem illum &c. per sanguinem illum &c.

O MARIA hoc à te flagito per sanguinem illum, &c. neque enim sic mihi petenti quicquam negare potes. Responde mihi mater Dei, te namque obtestor & adiuro per sanguinem

guinem filij tui. O MARIA hoc donum prorsus obtinere cupio, nec à clamoribus & obtestationibus cessabo, neque hinc recedam nisi me exaudieris.

Nihil ambigatis, filij mei, quicquid ita petieritis, vos sine vlla dubitatione impetraturos. Imò hoc addo fratres, si vniuersum celū, sanctos & Angelos omnes: B. Virginem MARIAM, & IESVM Christum; & quod amplius SS. TRINITATEM, Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum, omnia quæ in mundo sunt, sine vlla sui motione mouentē, commouere cupitis, hunc modum precādi amplectimini, Christumq; in Cruce pendentem eis exhibete.

Quapropter si ad sanctos clamaueritis: dicendo, O sancti & sanctæ omnes qui coelestia regna tenetis, vos per pretiosum sanguinem & sacram passionem Domini nostri IESV Christi, cuius virtute atque auxilio ad tantam foelicitatē peruenistis, deprecor atque obtestor, vt hoc donum mihi impetrare dignemini.

nemini. O Angelici spiritus vos ad-
 nuro & obsecro per passionem &
 mortē Domini nostri IESV Chri-
 sti, cuius meritis & ope superbis &
 rebellibus Angelis eiectis, atque in
 ima terræ loca præcipitatis, vos in
 cœlo stabiles permanere meruisti:
 intercedite pro me. Denique si S.S.
 TRINITATEM inuocando dixe-
 ritis: O Pater: O Fili: O Spiritus
 Sancte: O Sancta & indiuidua TRI-
 NITAS, O IESV, O MARIA, O
 Angeli, O Sæcti & Sanctę omnes hoc
 peto, hoc postulo, hoc flagito pro
 eo dono assequendo, vos obtestor
 & obsecro, per singulas pretiosi
 sanguinis Domini nostri IESV
 Christi guttas, per singula tormen-
 ta & cruciatus, ac totam denique
 sacram passionē eius, & omnia quæ
 pro nobis suscepit, fecit, & pertulit.

Hoc inquam si egeritis, & in pe-
 tēdo perseveraueritis, B. Virginem
 MARIAM, Angelos, & Sanctos
 omnes facilē ad intercedendum
 pro vobis permouebitis: ac Domi-
 num IESVM ad vos inclinabit:

K 5 San-

Sanctissimamq; TRINITATEM
quodammodo (si ita loqui fas est) co-
getis, vt quicquid licite & humili-
ter petieritis, vobis largiatur.

1. Cor. 2.

Non immeritè igitur S. Paule
Apostole dicere potuisti: Nō enim in-
dicare scire aliquid inter vos, nisi IESVM

Gal. 6.

Christum, & hunc crucifixum. Et iterum.
Mihi autem absit gloriari nisi in Cruce Do-
mini nostri IESV christi. Longius for-
tè quàm par erat, digressus sum, sed
ignoscite quæso, filioli, nam sic vo-
luit is qui omnia potest: sic placuit
Christo crucifixorem fieri semper-
na laus & benedictio in sæcula sæcu-
lorum. Amen.

Exhortatur
filios suos vt
lectio eorum
semper in
Christi pas-
sione perse-
ueret.

Vt itaque ad propositum reuer-
tar, iterum dico: me cupere vt om-
nis vestra lectio sit sub vmbra pul-
cherrimæ huius plantationis, sub
foelicissima inquam Sanctæ Crucis
arbore.

Adam primus Parens humani ge-
neris, post diuinæ iussione præua-
ricationem, alium locum tutiorem
& ab ira Dei securiorem, quàm lig-
na paradysi inuenire nequiuit. Hinc
ait

ait scriptura. *Et cum audissent vocem Gen. 3.*
Domini Dei deambulantis ad auram post
meridiem, abscondit se Adam, & vxor
eius à facie Dei in medio ligni Paradisi.
 Helias obdormiuit in vmbra Iuni- 3.Reg. 19.
 peri. Agar cum fugeret Dominam
 suam, abiecit puerum subter vnam
 arborem, & flens ait: *Non videbo mo-*
rientem puerum Gen. 21.

Sub hac arbore legendo, & medi-
 tando peccator coelestes iras eua-
 dit: sub huius arboris vmbra sua-
 uem contemplationis somnum ca-
 piendo: insidias maledictæ Iesabelis,
 hoc est, carnis, quæ afflictum & fa-
 tigatum Heliam, hoc est, spiritum
 acerrimè persequitur, effugit.

Hic ad clementiam & compassi-
 onem, Deum orando, legendo, &
 meditando prouocat: In hac lectio- *Studium S.*
 ne plurimum operæ & studij posuit *P. Francisci*
 S. Pater noster Franciscus, qui non *fuit in pas-*
 prius ab ea conqueiuit, quam ma- *sione Chri-*
 nibus & pedibus, cum insigni & *sti.*
 cum primis memorando miraculo,
 sacra Christi stigmata cum clauis
 impressa, ac latus luculento vulne-

re fauciatum vidit. Hæc fuit lectio illa dulcissima, quæ illi in apertione libri, tertio miraculosè admodum se obtulit.

Crucis enim sacrata lectio, ter Francisco se præbuit, dum ter librū aperuit; O Franciscè quàm vtilem operam in huius sancti libri lectione & meditatione collocasti: ora pro nobis S. Pater, vt tuis vestigijs inhærere, & tam eximij magistri non degeneres discipuli esse valeamus.

Itaque, filij, & fratres mei, consilium meum amplectimini, & quomodo insignes è fertilissima Crucis arbore ac Christi passione fructus decerpere possitis, animaduertite.

Modus in lectione obseruandus.

CAPVT V.

Instruit filios suos de methodo, quam seruare debeatis

VT itaq; suaues è passione Christi fructus carpere valeatis, necessarium est vt crebra & quotidiana, sed breui lectione, quatuor passionis ab Euangelistis conscriptas vobis

vobis familiares efficiatis: Quare à *in legenda*
 prima passione, quæ est S. Matthæi *Christi*
 principio facto, legetis ex ea vna *passione*,
 die octo vel decem lineas, aut plus
 minusve secundum punctorū exi-
 gentiam: sequenti verò die, ab eo
 loco quo ante substitistis, eam pro-
 sequimini: & sic paulatim pergetis,
 quousq; omnes secundum ordinem
 absolueritis: ac tum denuò eadem
 methodo seruata, ad principium
 reuertemini, ita vt nunquam quam-
 diu vita vobis superfuerit exerciti-
 um hoc relinquatis: Et ne occasio-
 nem fluctuandi habeatis, certam
 vobis horam diei vel noctis, ad hoc
 exercitium pro commoditate ve-
 stra, statuetis; quam sine iusta causa
 vel necessitate nunquam in alijs re-
 bus transfigere, aut in aliud tempus
 transferre audeatis.

O quàm insignes fructus, quæ lu-
 cra, quæ commoda, quos in spiri-
 tuali vita profectus ex hoc exerci-
 tio, si in eo constanter perstiteritis,
 referetis.

Imò, fratres, non laborabitis

K. 7 mul-

multū in cognoscēdo, nam aliquos
ex tam sancto studio profectus hau-
seritis, sed statim sentietis quā be-
ne animæ vestræ cœlesti sapientia
imbutæ sint. Quocirca documentū
hoc nolite negligere aut flocci fa-
cere, scientes: quod *si socij passionū eri-
tis & consolationum*, in præsentī vita
primū, & postea in futura.

3. Cor. I.

Postquam iuxta sanctam hanc
praxim: præclaram & cœlestem
hanc doctrinam bene perceperitis,
eamque penè totam memoria con-
dideritis, quando ad orationem ac-
cedetis, poteritis sine libro lectio-
nem vestram ad mentem reuocare,
& mysterium illud siue punctum
quod continet assumere, mente re-
uoluere, ac meditationem super il-
lo vel breuem, vel longam, iuxta
temporis vobis concessi longitudi-
nem vel breuitatem, instituere.

*Modus semper orandi & meditandi
sine aliquo impedimento.*

CAPVT VI.

Docetis

Documentum hîc, fratres, no-
tabile

tabile adijciam: si primùm rogaue-
 ro, ne vnquam flores & fructus hu-
 ius horti carpere & colligere desi-
 natis; sed omni tempore quo-
 ties, aut ab obedientia, aut ab alia
 re corpori vel animæ necessaria im-
 pediti non fueritis, statim hunc san-
 ctæ orationis hortum ingrediami-
 ni, ibique sub umbra arboris S. Cru-
 cis legendo, orando ac meditando
 requiescatis.

*modus ora-
 tionem faci-
 cile ac sine
 impedimen-
 to instituen-
 di.*

Et ne vnquam inde vobis necesse
 fit egredi, insignem & facilem me-
 thodum hîc adnectam, quam si di-
 ligenter seruaueritis, nulla nec obe-
 dientia, nec necessitas, siue corpo-
 ralis, siue spiritualis, ab hoc horto
 abstrahere, & suauis ac iucunda hu-
 ius speciosæ arboris umbra vos
 priuare valebit.

Quare, fratres charissimi, vt ad
 hoc paulatim assuescatis: namq; in
 initijs negotium hoc aliquanto dif-
 ficilius, ne dicam laboriosissimum
 est: velim vos singulo quoque die,
 punctum vnum siue mysteriũ Do-
 minicæ passionis meditandum as-
 sumere,

sumere, atque illud viginti quatuor horis continuis mente retinere, à summo manè vnius diei initium faciendo, vsque ad auroram alterius diei: nec quicquam aliud præterquam mysterium quod assumpseritis cogitare: omnia quæ agitis, dicitis & cogitatis, eo vel ore, vel cogitatione referre: eaque Domino Iesu Christo in ea specie ac forma, quam mysterium illius diei exigit repræsentato, offerre: hac namque ratione, mens vni duntaxat rei intenta collectior atque attentior est: & si aliquando aliò diuertat, mox in se reuertitur, quoadusque temporis & exercitationis diurnitate, ad omnimodam recollectionem assuefiat: quod tantò citius fiet, quantò hoc exercitium feruentius tanquam vnicum ac debitum exercuerit.

Certum itaque exercitio huic tempus præfigi volo: ita vt vel post matutinas vel post primam, secundùm quod vobis melius ac commodius videbitur, illud inchoëtis, eandemque

demque postea horam quam semel elegeritis semper seruetis: nec eam leuiter transferre audeatis: nam hoc pacto mens non difficulter ad eandem horam, idemque exercitium affuefit, cui per leuem horæ mutationem facile fastidium generatur.

Ea autem hora, quam vobis præstitueritis, vnusquisque animam suam his verbis alloquatur. O anima mea quid hodie factura es? Quod erit opus tuum? Que occupatio tua? Ac deinde proposita ei lectione illius dici, è sacra Christi Domini passione subiunget.

Hoc tuum erit exercitium: hoc munus & officium tuum, hæ tuæ partes: in huius lectionis meditatione versaberis: in hac omnes vires tuas expendes: huc totam industriam, omnemque scientiam tuam conferes: hic denique teipsam totam quantacunque es impendes.

Caue ne negligentem, lentem, & oscitanter hoc agas, ne pudorem & confusionem pro fructu reportes. Memento omnes homines hodie in opere

*Soliloquium
cum anima.*

opere aliquo distineri: Alij pecorū curā agunt, alij agriculturæ operam dant: alij vestimenta confarcinant, alij calceamenta reficiūt, alij labori lignario vacāt, alij arbores cædunt, alij libros compingunt, alij texunt, alij nent: alij studijs & lectionibus incumbunt, & vt vno verbo dicam, nemo est qui non operi alicui intētus sit: nobiles & ignobiles in exercitio aliquo occupantur: turpe tibi fuerit, si à fordidis opificibus te superari patiaris, qui totam diem laboribus grauissimis cum maxima membrorum, atque totius corporis fatigatione impendunt.

*Propositum
firmum ma-
gnam habet
efficaciam
ad mentis
stabilitatē.*

Hoc propositum stabile, magnā vim & efficaciam habet, mentem recolligendi: quæ quamuis postea nonnunquam ad alia diuagetur, mox tamen vt se distractam aduertit, valentius cogitationes suas restringit, vt ita post paucorum dierum exercitationem, ad insignem stabilitatis gradum perueniat: tandemque id assequatur, vt coelesti auxilio suffulta & corroborata, ita
Deo

PARS SECVNDA. • 235

Deo in omni opere vnita fit, vt nec obedientia, nec vlla necessitas siue corporalis, siue spiritualis, eam à pedibus Christi Crucifixi, auellere ac remouere possit, sed manducãdo bibendo, stando, ambulando, legendo, scribendo, & quicquid aliud operis agendo, cum hæc omnia sine nimia sollicitudine agat, in IESV Christi vulneribus moretur. O dulcedinem, O suauitatẽ sanguinis IESV Christi. O dulcem. O gratiam. O exoptabilem arboris sanctissimæ Crucis vmbra. O Beatos & millies beatos qui ad foelicem hunc statum pertingunt, vt continuò sub iucundo huius arboris vmbaculo, requiescant: O IESV subueni atque opiculare nobis, tibi humili prece supplicantibus; & da vt de illorum numero simus, qui te toto corde diligunt.

Fratres vobisipfis nolite deesse, nam IESVS nemini opem negat, imò tota diligentia & industria quærit, quib⁹ benefaciat. Ipse namque est qui ait: *Ego sto ad ostium & Apoc. 3. pulso,*

pulso, si quis aperuerit mihi, intrabo ad illum, & cenabo cum illo, & ipse mecum.

Nicr. 3. Ipse est qui clamat. *Conuertimini filij reuertentes.*

Proverb. 23. *Præbe fili cor tuum mihi.*

Sed præterea nostram exigit cooperationem, ut strenuè in præclaris ac pijs actionibus defudemus: Quia ad magna præmia perueniri nõ potest, nisi per magnos labores, ut D. ait Gregorius.

Praxis eximia ex cunctis rebus fructum referendi.

Modus ex omnibus rebus fructum hauriendi. Quisquis mentis stabilitatem adipisci desiderat, omnia quæcunque agit ad Deum referre assuescet. Cùm comedit: singulas buccellas in vulnera Christi IESU intingat.

Cùm bibit, imaginetur sibi, se sanguinem Christi bibere.

Cùm pane aut carnibus vescitur: cogitet se cœlestem panem atque innocentissimas Christi carnes, quibus in Sanctissimo Eucharistia Sacramento fideles reficiuntur, māducare.

Cùm manus lauat: consideret quanta

quanta mundities requiratur ad sanctissimi Eucharistiæ Sacramenti perceptionem.

Cùm scopat apud se ita suspiret: Vtinam possem tanta cum diligentia scopare, atque à sordibus scelerum emundare animam meam, vt Dominus meus ad eam inhabitandam venire dignaretur.

Cùm se induit, dicat: vtinam possem me vestire & adornare speciosissimo sanctæ charitatis, ac preciosissimo gratiæ Domini mei IESV Christi vestimento.

Cùm se exuit, dicat: vtinam possem aliquando me ab omnibus passionibus & imperfectionibus penitus exuere.

Cùm ad lectum somnum capturus vadit, cogitet & dicat: vtinam possem in iucundissima S. Crucis umbra obdormire: & suauiter in sinu Domini mei IESV Christi vulneribus requiescere.

Cùm surgit: imagenetur sibi se vocari ad labores sanctæ orationis, & ad excolendum amoenum & delecta-

238 HORTVS ORAT.
lectabilem hunc hortulum.

Similes ex ceteris operibus as-
pirationes formare consuescet.

*Partitio lectionum singulis hebdoma-
da diebus meditandarum.*

CAPVT VII.

TRanfeamus nunc ad praxin le-
ctionum & meditationum, ac
primò lectiones secundùm hebdo-
madae dies in septenariū numerum
distinguamus, ac unicuiq; diei suam
assignemus.

Dominica die meditatio institue-
tur de mysterio lotionis pedum.

Luna. De oratione Christi in
horto.

Martis. De illusione Christi in al-
ba veste ab Herode.

Mercurij. De flagellatione.

Iouis. De coronatione.

Veneris. De Crucis ad locum Cal-
ariae baiulatione.

Sabbatho. De Crucifixione.

Atq; hoc circulo semel comple-
to, ac euoluto: ad principium re-
deundum erit.

Lectione

*Lectio-
num meditationibus singulorū
hebdomada dierum responden-
tium designatio.*

TRIBVAMVS iam singulis me- *Lectioes ex*
ditationibus suas quoque lectiones *Euangelio*
ex sacro Euangeliorum textu de- *deprompte*
sumptas. *singulis heb-*

Dominica die *lectio* erit de lotio- *domade*
ne pedum, quę apud S. Ioannem Eu- *diebus re-*
angelistam Cap. 13. extat. *spondentes.*

Surgit à cœna & ponit vestimenta sua, *Dominica*
& cū accepisset linteum præcinxit se. *dici lectio.*

Deinde misit aquam in peluim, & cepit
lauare pedes discipulorum: & extergere
linteo, quo erat præcinctus. Venit ergo ad
Simonem Petrum, &c.

Lectio diei Lunę erit ex S. Euan- *Lectio diei*
gelista Luca Cap. 22. *Lunę.*
vbi ait:

Egressus ibat secundum consuetudinem
in montem oliuarum: secuti sunt illum &
discipuli: & cū peruenisset ad locum
dixit illis. Orate ne intretis in tentationem.
Et ipse auulsus est ab eis quantum iactus
est lapidis: & positus genibus orabat di-
uens: Pater si vis, transfer calicem istum
à me,

à me, verum amen non mea voluntas, sed tua fiat. Apparuit autem illi Angelus de celo, confortans eum: & factus in agonia prolixius orabat. Et factus est sudor eius sicut guttæ sanguinis decurrentis in terram.

*Lectio diei
Martis.*

Lectio diei Martis apud eundem S. Euangelistam Lucam Cap. 23. extat. vbi dicitur. Spreuit autem illum Herodes cum exercitu suo, & illusi indutum veste alba, & remisit ad Pilatum.

*Lectio diei
Mercurij.*

Lectio diei Mercurij, est in S. Euangelista Ioanne Cap. 19. vbi sic legitur. Tunc ergo apprehendit Pilatus IESUM & flagellauit.

*Lectio diei
Iouis.*

Lectio diei Iouis à S. Matthæo Euangelista his verbis cap. 27. describitur. Tunc milites præsidis suscipientes IESUM in prætorium, congregauerunt ad eum vniuersam cohortem: Et exuentes eum, chlamydem coccineam circumdederunt ei: Et plectentes coronam de spinis, posuerunt super caput eius, & arundinem in dextera eius, & genuflexo ante eum, illudebant ei dicentes. Ave Rex Iudeorum. Et exuentes in eum, acceperunt arundinem, & percutiebant caput eius, & postquam illuserunt ei, exuerunt eum chlamyde

myde, & induerunt vestimentis suis, & duxerunt eum vt crucifigeretur.

Lectio diei Veneris, est apud S. *Lectio diei*
Ioannem Euangelistam Cap. 19. *Veneris.*
cum ait. Tunc ergo tradidit eis illum vt
crucifigeretur. Sasceperunt autem IESVM
& eduxerunt, & baiulans sibi Crucem
exiit in eum qui dicitur Caluarie locum.
Hebraicè autem *Gethsemani*.

Lectio denique diei Sabbathi, ab *Lectio diei*
eodem Euangelista eodem Capite *Sabbathi.*
his verbis describitur.

Vbi crucifixerunt eum. Et cum eo alios
duos hinc & hinc, medium autem IESVM.

Quod planius à S. Euangelista Luca
Cap. 19. traditur, cum ait: Ducebantur au-
tem & alij duo nequam cum eo, vt cruci-
figerentur: Et postquam venerunt in locum
qui vocatur Caluarie, ibi crucifixerunt
eum, & latrones vnum à dextris & alte-
rum à sinistris.

Hæ sunt, fratres charissimi, le-
ctiones, quas cuperem vos toto vi-
ta vestra tempore, die nocteque in
omni actione mente retinere, ac
diligenter reuoluere: sic namq; citò
L insig-

HORTVS ORAT.
infirmam huius doctrinae suauitatem gustabit.

Praxis lectionis diei Dominicae.

CAPVT VIII.

DISSERAM nunc qua ratione ac methodo sanctas has lectiones amplificare ac in pacem redigere debeatis, quo animae vestrae deuotionis adipe impingueris, iuxta illud Prophetae dictum: *Sicut adipe & pinguedine repleatur anima mea.* Quod uel clarius atque dilucidius fiat, explicandum est quid sit meditatio, ut illius natura perspecta, facilius in ea uos exercere valeatis.

Psal. 62.

Quid sit meditatio.

MEDITATIO nihil aliud est, quam diligens, subtilis & minuta rei propositae peruestigatio: Exempli causa.

Meditatio diei Dominicae.

Primae lectionis meditatio haec est. Considerare modum quo Christus Dominus in lauandis pedibus discipulorum usus est: Quomodo uidelicet à mensa surrexit: tunnicam deposuerit: linteo se tanquam abiectus minister praecinxerit: peluim sumpserit; aquam solus sine alterius

terius ope infuderit: genibus in
 terram procubuerit: Iudæ pedes
 primùm lauerit, illisque ablutis eos
 exterferit, atque osculatus fuerit.

O anima mea, in contemplatione
 tam insignis operis aliquantisper
 immorare: & eximiam Dei, Crea-
 toris & Redemptoris tui humili-
 tatem attentè respice: Attende quã-
 ta fit hic secretorum profunditas,
 quandoquidem Deus vsque ad se
 dimittit, vt pedes Iudæ proditoris
 sui abluere non dedignetur. PEN-
 SA quanto te amore complectatur
 Deus, qui tibi tam insigne humilita-
 tis exemplum præfert.

CONSIDERA ergò quid tibi
 nunc factò opus sit: quamq; neces-
 saria tibi sit profunda humilitas, si
 Deus summæ maiestatis vsque adeò
 se humiliavit. Animaduerte quis
 stupor, qualisque admiratio disci-
 pulorum animos occupauerit, quã-
 do magistrum & Deum suum ante
 pedes suos procumbentem con-
 spexerunt.

Incredibilem sanè stuporem at-
 que

que admirationem credibile est
 corda discipulorum impleuisset:
 speciatim Petri: qui vehementer in-
 doluit ac ægerrimè tulit, quando
 ludam sine vlla regulatione, pedes
 sibi lauari permittentē, cōspicatus
 est: vnde cū Iesus ad lauādos pe-
 des eius accessisset, totus attoni-
 tus & quasi extrā se positus ex tam
 profunda Domini sui humilitate,
 pati non poterat, IESVM adeo se
 demittere, vt pedibus eius accide-
 ret, atque infimorum famulorum
 ministerium sibi exhiberet: Fuerat
 quidem ante cū eum aquam in
 peluim infundentem, ac linteo se
 præcingentem cerneret, ingenti
 admiratione tentus, dum quid sibi
 his ritibus vellet secum stupens co-
 gitaret: at posteaquam IESVM
 cum pelui ad pedes suos lauandos
 accedere vidit, nulla lingua expri-
 mere sufficit; quanto tum stupere
 pariter ac metu circumfusis sit.
 Quare illachrymans clamare coe-
 pit. Domine tu mihi lauas pedes?

Ioan. 13.

Hæ & aliæ similes consideratio-
nes

nes de humilitate Domini IESV
Christi, sunt meditatio primæ le-
ctionis.

Praxis lectionis diei Luna.

CAPVT IX.

TRANSEUNDO nunc ad se- *Meditatio*
cundam lectionem, de Christi *diei Lune.*
oratione & agonia in horto: medi-
tatio super eam hæc est.

Totius rei gestæ historiam à S.
Luca Euangelista accuratissimè de-
scriptam, diligenter considerare: ac
singula illius verba voluere, ac sæpè
ruminando reuocare. verba S. Lucæ
sunt hæc.

*Et egressus ibat secundum consuetudi-
nem in montem oliuarum.* CONSIDERE
RA hinc anima mea, primùm: Quam
fuerit frequens & assiduus Domi-
nus tuus in oratione: quâdoquidem
iuxta morem suum, diurno tempo-
re populos cælestis doctrinæ præ-
ceptis erudiebat, ac sermonibus ad
eos habendis operam dabat: no-
cturno verò precibus diligentissi-
mis incumbere. Hinc animaduerte

tere potes amoris illius magnitudinem quo te complectebatur: cum nullis laboribus ac vigilijs tua causa parceret, nec die nec nocte à tua salute curanda auocari se pateretur: die prædicationibus, nocte precibus eam constituendo, vnde scriptum est. *Erat pernoctans in oratione Dei.*

LUC. 6.

CONSIDERA deinde quàm tibi sit necessaria oratio; cum IESVS quem nulla necessitas orandi constringebat, vt tibi exemplum præmonstraret, noctes integras, sine somno in orationibus transegerit. Redargue tuam segnitiam & otiositiam in tam sancto exercitio.

ATTENDE quòd discipulos secum ducat, vt videant quàm differens sit hæc agonia, à gloriosa transfiguratione quam in monte Thabor, còspexerant. Pensa quàm vile sit orationis studium, siquidem discipulis dicit: *Orate vt non intretis in tentationem.*

CONSIDERA quanto amore Christus erga discipulos flagret, cum

cum ab ipsis vix quantum iactus est lapidis separari potuerit, quod etiam S. Evangelista Lucas Cap. 22. verbo, *auulsum*, quod magnam vim notare videtur, declarat, quasi Christus à charissimis sibi discipulis, non sine maximo dolore auelli quiverit.

ATTENDI profundam Christi humilitatem, qui in terram humiliter procumbit, & magna cum veneratione ac reuerentia suam orationem auspiciatur. Pensa quàm fuerit voluntas illius voluntati Patris vnita & in omnibus conformis: quandoquidem voluntatem suam Patri prorsus resignat dicendo. *Si vis, veruntamen non mea voluntas, sed tua fiat.*

INTVERE quanta cum reuerentia ac tremore accesserit Michael Angelus Dominum suum in hac lucta corroboraturus. Imaginare insuper animo, quantum dolorem Angelus ostendisset, quas lachrymas profudisset, si natura illius harum passio-
rum capax fuisset, quan-

do Deum & cōditorem suum tantis afflictionibus obrutum conspexit.

Gratias age Angelo de Charitate quam Domino suo exhibuit, quod ad eum confortandum de cælo descenderit.

Perpende quantam Deus eorum qui in afflictionibus & aduersitatibus constituti sunt, curam gerat, quandoquidem Angelos ad eos in tribulationibus confirmandos & corroborandos mittit.

CONSIDERA magnitudinem afflictionis IESU Christi, qui opus habuit cōfortatione Angelica. Pensi quanto Christus dolore pressus fuerit, qui factus est similis homini agonizanti, atq; animam in manus Creatoris sui commendanti.

CONTEMPLARE quantis angustijs circumdatus sit Dominus tuus, quandoquidem sanguinem aded copiosum sudat, ut etiam terram irriget. Aspice ut per sanctam illam faciem, per oculos, per nares, per os, per totum denique corpus
sanguis

sanguineæ guttæ defluant, ac primum vestimenta, deinde terram inficiant.

Hic ad deuotionem cor tuum succende, ac IESU afflicto medullitus compatere, desiderata faciem eius sudario tuo abstergere, pretiosas sanguinis eius guttas colligere, terram, lapides & herbas sacro hoc cruore consperfas tingere & osculari.

CONSIDERA demum ingentem vim & ardorem charitatis IESU Christi, qui cum secum statuisset pro humani generis salute mortem oppetere, atque ab Angelo in hoc proposito confirmatus esset: amore ardentissimo erga genus humanum inflammatus est: Quare charitas ad eor eius angustiatum accurrens, cum illuc propter naturalem timorem ac pauorem, quo cor Christi ante concussum fuerat, omnem sanguinem, ad corroborationem illius confluxisse animaduertet: charitas quæ cor Christi occupare laborabat, omnem illum sanguinem tanta cum vi per venas

L 5 impu-

impulit, vt venis ante vacuis impletis, etiam cutem penetrare coegerit, in tanta abundantia vt terram madefecerit.

O bone IESV. O afflicte & moeste IESV. O IESV amor meus, quid est hoc quod cerno, in facie tua cum lachrymis & sudore sanguine commisceri, idque mei causa? O IESV spes mea: quid est hoc quod conspicio: vt cor meum consolationibus impleres, tuum amaritudinibus & tristitia confici voluisti? O bone IESV omnem tuam angustiam & dolorem, in malignum & ingratum cor meum transfunde: atque purum & innoxium cor tuum ab omni molestia expedi & libera.

Praxis Lektionis diei Martii.

*Meditatio
diei Martii.*

HVIUS diei lectio est, de illusione Christi ab Herode, quae ab Euangelista Luca his verbis describitur: Spreuit autem illum Herodes cum exercitu suo.

Hic Anima pia considera, quomodo Herodes, cum IESVM nec loquentem, nec vel verbulum vnum

ad interrogata respondentem cer-
neret, ei tanquam stulto & vesano
homini colaphum infregerit, col-
lum pugno percusserit, naso vel
barba per ludibrium eum arripue-
rit: aut simili aliquo dedecore eum
affecerit, verbis probrosis adiectis.
Cuius exemplum secuti vniuersi
aulici risu & sannis eum exceperint,
maximè cum eum alba & sordida
veste, quæ stultorum erat insigne,
vestiuissent, arundinemque manui
eius inseruissent.

CONSIDERA deinde quomo-
do IESVS de palatio cum veste hac
egrediens, & per mediam aulam
transiens, ac per scalas descendens,
ab omnibus derisus, ludibrio habi-
tus, multisque contumelijs & con-
titijs oneratus, ac varijs modis de-
honestatus fuerit: alij calcibus late-
ra eius feriebant, alij vnam in par-
tem, alij aduersam in partem eum
impellebant: alij ore distorto eum
irridebant, alij naso, alij capillis, alij
barba eum trahebant.

Hic etiam tibi imaginari potes
L 6 sibilos,

sibilos, voces, clamores, quibus post tergum eius vociferabantur, ac probra in eum iaciebant: Postea quã verò de palatio foras egressus, rabidi illi canes, Judæi videlicet, eum tam insigni contumelia affectum conspexerunt; quis explicare sufficiat, quos risus sustulerint? quibus ludibrijs eum exceperint? quæ conuicia in eum iactauerint? quibus denique sibilis & clamoribus sidera compleuerint? Itaque de-
 nuo illum ad domum Pilati comitatus sunt, voces blasphemiarum & contumeliarum plenas in eum euo-
 mentes.

CONSIDERA adhuc, quàm multis per viam hanc verberibus & percussionibus, quàm varijs confusionibus & contumelijs, quàm impuris dictis & conuicijs IESVS oneratus fuerit: hic illi alapam impingebat, ille pugno cædebat, alius lapidibus, alius puluere, alius luto eum impetebat.

O IESVS IESVS spes & refugium meum, quàm indignis modis tra-
 ctaris?

ctaris? Quantis ludibrijs & probris,
tu qui es summa Patris sapientia,
vexaris? O IESV illuse, O IESV ho-
stibus prodite, quid est hoc quod
agis vnica spes animæ meæ?

Praxis Læctionis diei Mercurij.

ECQVAE læctionem huius diei,
quæ flagellationem Christi conti-
net, mens humana vel Angelica me-
ditari sufficit? Subsiste hîc aliquan-
tis per anima mea, ac mentem à sen-
sibilibus rebus ad teipsam auoca: &
côsidera quomodo Pilatus IESVM
iusserit apprehendi & duci in præ-
torium.

*Meditatio
diei Mercurij.*

Quomodo mandauerit, vt à car-
nificibus, immanitate ac truculen-
tia teter rimis, qui omnem penè hu-
manitatem exuerant, acerrimè fla-
gris cæderetur, vt ita rabiem tetra-
rum ac immanium illarum bellua-
rum, Iudaici videlicet populi, sa-
tiaret.

Quomodo carnifices mandatis
a Pilato acceptis, IESVM mansue-
tum agnum, cum immani furia tan-

L 7 *quæ*

quam lupi rabidi, vestibus spoliantur, eumque ad aulam traxerint.

Quomodo IESVS speciosus forma præ filiis hominū nudus & pudore suffusus coram barbara & impura gente, ad Iudæorum furcū rabiem sedandam, steterit.

Quomodo IESVS nudato, carnifices primū brachia tenera arripuerint, illisque columnæ circumpositis crassis funibus validissimisque nexibus manus simul colligauerint ac strinxerint.

Quomodo benedictos eius pedes vinxerint, eosque cum insigni feritate columnæ lapideæ circumtorserint & constrinxerint.

Quomodo IESVS non tantū nō murmuret, nec excandescat aduersum tortores suos, sed de illorum etiam perditione medullitus commoueat: quos aliquādo etiam diuinis oculis respiciebat, vt corda eorum emolliret & conuerteret, ac omninō perirent.

Quomodo Iesu iam victo, carnifices

nifices flagella expediuerint, & quidam ex eis cæteris robustiores, funibus, alij loris, alij asperioribus flagellis, tenerum & innocens IESV Christi corpus cadere ac verberare cœperunt: vnus delicatissima illius brachia, alter sacratū pectus, tertius speciosum collu ictibus conciderit & lacerauerit, non aliter ac si abiectissimum aliquod animal, aut aridam humum certatim ferirent.

Heu heu, nulla tanta est facundia, nulla tanta orationis vis, quæ huius supplicij magnitudinem explicare queat.

CONSIDERA igitur anima mea, pio cum affectu: IESVM dulcem sponsum tuum verberibus omnino liuidum, sanguine cruentatum, ac toto corpore lacerum, adeo vt sanctissimæ & delicatissimæ carnes illius nō paucis in locis euulsæ per terram sparsæ iaceant.

ASPICE vt omnia quaquauersum sanguine conspersa sint. Intue-
re terram sanguineis riuis fluen-
tē:

tem: Cerne columnam cruore madidam: Aspice vestimenta carnicum pretioso IESV sanguine tincta: Vide flagella sanguine penitus imbuta, cui multis in locis parua adhuc carnis particulae ex corpore mansueti Agni adherescebant, quarum non pauca in terram sparsa fuerunt.

CONTEMPLARE anima meum IESVM, non est ei species neque decor: vulneribus ac lioribus plenus est: venae apertae sanguine diffluunt: carnes eius varijs in locis euulsae iacent: spina dorsi penitus lacerata ac labefactata est. Heu quam turpiter est deformatus, ita ut nullam amplius formam speciosi IESV, sed foedissimi leprosi referat.

CONSIDERA posthac anima mea, quid interea sancta IESV Mater MARIA, quae foris ante palatium Pilati cum ceteris turbis consistebat, egerit. Quis ei sensus, quae mens fuerit, dum immani ictuum sonitum, ministrorum tumultum,

& po-

PARS SECUNDA. 257

& populi clamores auribus hauriret. O afflictæ & mœsta mater, quanta tunc obsecro cordis tui fuit angustia?

CONSIDERA deinde, quid è contrario pium cor IESU senserit, cum corpus illius diris flagellorum ictibus laceraretur: animus verò lamentis, & præsertim querimonijs afflictissimæ matris suæ torqueretur.

CONTEMPLARE anima mea, ut pius & mansuetus IESVS in tantis angustijs constitutus non habeat ubi caput suum, quod præ nimia corporis debilitate aliquo cervicali egebat, reclinaret: sola aderat columna lapidea, cui cum capite incumberet, sed neque hoc patiebantur illi ab omni humanitate & clementia alieni tortores, qui nullam ei à tormentis requiem concedebant, sed manibus & verbis ignominiosis ac petulantia tam diu in eum defœuierunt, donec penitus lasi in terram se abiecerunt.

ASPICE anima mea, ut crudeles

les illi carnifices paululum à flagellationis labore refecti, de terra surgant: ac immani cum rabie IESVM à columna soluant, ac ita nudum huc illucque per aulam trahant atque impellant, vt vestimenta sua dispersa conquireret.

INTVERE anima mea IESVM tuum qui nudus pedore plenus, ac indignissimè vexatus vestimenta sua requirit. Quem ministri arripit, tum cædunt, ad terram allidunt, ac per humum trahunt, tandemque vestimentis suis induunt.

INGREDERE anima mea, mare huius sanguinolenti mysterij, immerge te quàm profundissimè in aquas considerationum præclaræ huius lectionis: Perde te ipsam in hac meditationum abyfso, quandoquidem immensa & imperuestigabilis est.

Ego verò te in hac abyfso relicta, ad aliam lectionem æquè lamentabilem, quæ Christi spineam coronationem continet, transeo.

Praxis

Praxis Lætionis diei Iouis.

CAPVT XII.

HOC die meditaberis profundum & crudele Coronationis Christi mysterium, ab Euangelista Mattheo Cap. 27. vti supra diximus, accuratè descriptum: cuius omnia & singula verba, ne lōgæ meditationis cōscriptione lectori molestus sim) diligenter ac minutatim perpende & considera, quia melius aut elegantius aut dici, aut scribi non potuit.

Meditatio diei Iouis.

Pauca nihilominus pro moueri historiae declaratione adiungam.

CONSIDERA igitur quomodo immanes Christi tectores necdum cruciatibus eius fatiati, quamuis eum tam malè tractatum ac toto corpore dilaniatum conspicerent: Christum arreptum ad Pilatum adduxerunt, illique suggesserint, eo quod se regē faceret, ipsam meritò coronandum & vestimentis regijs induendum esse: Quibus Pilatus cū hoc ad Iudeorum rabiem
 sedan-

sedandam animosque permouendos plurimum facere intelligeret, facile annuit. Quapropter eum paulo ante vestibus indutum denudò vestimentis exierunt, quo vulnera renouata, & Christus ingenti denudò pudore suffusus fuit: vestesque purpurea veteri, sordida ac pulueribus obsita, induerunt, quæ mox sanguini defluenti è lacerato corpore, non secus ac pellis adhæsit: deinde pallio eum coccineo, quod ab aliquo seruorum Pilati mutauerat, circumdiderunt: idque ad ignominiam Regij nominis, eò quòd se Regem, vti reuera erat, constitueret.

Capiti verò tenerrimo coronam è iuncis marinis acutissimis & ad instar ferri durissimis contextam imposuerunt: eamque vt capiti profundius infingeretur, arundinibus & baculis percusserunt: Demum arundinem manibus eius inseruerunt, & genua coram eo curuantes, eum irriferunt, per ludibrium dicentes:

Aue Rex Iudæorum.

Simul etiam alapas in faciem eius

PARS SECUNDA. 261

ius impingentes: pugnis collum ferientes: & sputis foedissimis diuinum vultum deturpantes.

CONTEMPLARE animam meam, vt durissimæ hæ spinæ delicatum caput Dei perforent: & vsque ad cerebri medullam penetrent: Aspice vt sanguis per faciem, oculos, collum, & pectus, in terram copiosè defluat: flauisq̃ue capillis inhærens, eos è flauo sanguineos reddat.

ASPICE diuinam illam faciem ita deformatam: vt non amplius vultum speciosi IESU referat, sed hominis laniati & excarnificati.

CERNE vt pretiosissimus sanguis illius abiectissimorum & perditissimorum hominum eum torquentium pedibus conculcetur.

INTVERE diuinos eius oculos, qui tum propter spinarum aculeos, tum quòd ex sanguine defluente simul compacti & conglutinati essent, aperiri nequibant.

O crudelis & immisericors anima mea, quomodo non præcomparsio-

passione scinderis, dum ad eò crudele tormentum & lamentabile mysterium tecum reuoluis?

O bone IESVS salus animæ meæ: da mihi hanc coronam quæ te cruciat: Etenim, quandoquidem anima mea ita dura & ingrata est, vt ex horum consideratione nihil omnino ad commiserationem permoueatur: illa cor meum circumdabo: eam cordi meo imprimam, vt tormentorum tuorum atrocitatem experiatur: & tibi Deo suo, qui pro illius amore omnia hæc sustinisti, compati discat.

Praxis Læctionis diei Veneris.

CAPVT XIII.

*Meditatio
diei Veneris.*

LECTIO diei Veneris, immensa profunditatis & sublimitatis est: insignesque in se considerationes complectitur.

CONSIDERA namque quomodo posteaquam Pilatus vix tandem post plurimas vias pro IESVS liberando tentatas, mortis in eum sententiam huiusmodi tulisset: vt in
crucem

PARS SECUNDA. 263

crucem medius inter duos latrones
colleretur: statim teterrimæ illæ
belluæ I E S V M violenter arrep-
tum, & Cruce grauissima onera-
tum ad montem Caluariae eduxe-
rint, stimulis & fistibus impule-
rint, & per terram fune ad collum
ligatò traxerint: ut ibi eum tan-
quam facinorosissimum hominum,
ac malefactorum Regem, medium
inter duos latrones crucifigerent:
cuius cor non dirumpetur?

P E R P E N D E deinde, contu-
melias, iniurias, conuitia & blas-
phemias, quæ hæc hominum fax in
I E S V M afflictum & doloribus
plenum iaciebat: quis eheu tantam
indignitatem, sine animi defectio-
ne audire aut videre possit?

Quis I E S V M mansuetum, pon-
derosa Crucis trabe oneratum, in
montem Caluariae ad crucifigen-
dum duci intueatur, & non præ do-
lore deficiat?

Quis afflictum & fatigatum Iesum,
funibusq; ita constrictum, ut se mo-
uere nequeat: calcibus, stimulis, fu-
stibus

stibus ferocissimè impelli & per
 terram raptari aspiciat, & non præ
 dolore rumpatur? Lapidés & saxa
 Christo patienti compatiuntur: &
 tu anima mea lapidibus durior, nul-
 la compassione tangeris?

Quis IESVM sub graui Crucis
 pondere sæpius in terram corruen-
 tem cernat: & non cum illo in ter-
 ram mortuus concidat?

Quis illum humi iacentem, bar-
 bari & impij populi pedibus con-
 culcari: fustibus latera, humeros,
 caput, brachia & crura contundi vi-
 deat, & non tormenta illius & an-
 gustias inconsolabiliter deploret?

Quis denique sanctissimam Ma-
 trem, maximo illius & angustias
 videndi & amplexandi desiderio
 stimulatam, obuiam Christo Cru-
 cem baiulanti procedentem, & po-
 stequam propius ad eum accelsis-
 set, ad pedes illius velut mortuam
 corruentem. Et IESVM supra eam
 cum Cruce tanquã exanimem pro-
 cidentem, intueatur, & non præ do-
 lore animam exhalet?

Quis

Quis feroces illos canes Sanctif-
simā Virginem, vt eam à dilectissi-
mo filio auelleret apprehendentes,
IESVM QVE durissimè, quò de
terra surgeret, cadentes: vt eum
quam citissimè ad supplicij locum
ducerent, ibique in Crucem age-
rent, aspiciat, & non præ dolore ex-
animetur, & simul cum illis moria-
tur?

O bone IESV. O sancta Virgo.
O fili penè exanimis. O Mater mœ-
rore ac dolore confecta, quis non
compatietur tanto dolori, qui ex
angustijs tanti filij & tam eximie
Matris permistus & cõpositus est?

Quis IESVM ad montem Cal-
uariæ raptari & Matrem velut mor-
tuam in brachijs Mariæ Magdalenaë
in aspera rupe residentis, iacere
conspiciat: & non maximo dolore
transfigatur?

• Perge anima mea, & IESVM ad
Crucem comitare, nam mihi prop-
ter imensos Matris dolores, apud
sanctam & exanimem Matrem re-
manere necessarium est.

M

Praxis

CAPVT. XIV.

Isa. 2.

Meditatio
diei Sabba-
thi.

VENITE *ascendamus ad montem Domini, & docebit nos vias suas.*
Ascendamus nunc fratres, montem Caluarie, vt ibi præclaram illam lectionem & meditationem, quam summus Magister, & doctor IESVS Christus, è cathedra sanctæ Crucis nobis prælegit, & docuit, audiamus.

Sabbatho consideranda est lectio Crucifixionis: in qua puncta sequentia meditanda sunt.

Primò: Quomodo posteaquam truculenti carnifices ad locum supplicij peruenissent, dederint IESV acetum myrrha & felle mistum potandum, sibi verò vinum medicatum, quod Salomon his qui extremo supplicio afficiendi erant, dari ordinauerat, reseruauerint.

Secundò: Quomodo IESVM in cisternam quandam aquis vacuam immiserint, donec Crucem cæteraque instrumēta ad crucifixionem necessaria

effaria expedirent & accommodarent.

Tertiò: Quomodo illum catena, qua mansuetissimus Agnus vincus erat, violenter extraxerint.

Quartò: Quomodo eum vestibus spoliantes vulnera laceri corporis cum maximo afflicti IESU dolore de integro renouauerint, eo quòd vestimenta illius corpori ob sanguinem concretum adhererent. Quo factum est, vt atrocissimum ac admodum crudele hoc tormentum fuerit, ac noui sanguinis riui ex omnibus corporis partibus emanauerint: ita vt homini excarnificato, similis videri posset.

Quintò: Quomodo pius IESUS supra Crucem volũtariè sese extenderit, vt demonstraret, se spontaneè mortem oppetere, nec nisi sua voluntate mori voluisse, à quoquam cogipotuisse.

Sextò: Quomodo dextera manu clauo ferreo transuerberata, corpus contractum fuerit: quare cum sinistra ad locum destinatum minime

M 2 pertin-

pertingeret, funibus eam tam atrociter traxerunt, vt omnes iuncturæ corporis eius loco motæ, & sacrum pectus disruptum fuerit.

Septimo: Quomodo manibus confixis: cum pedes ad Crucem concluduatur essent, nec propter corporis contractionem, nec cum locis destinatis congruerent: illos similiter funibus tanta cum immanitate traxerunt, vt omnes nerui & iuncturæ sanctissimi corporis eius ita luxatæ fuerint, vt secundum psalmum: *Omnia ossa eius dinumerari possent.*

Pf. l. m. 21.

Octauo: Quomodo cum primum repetitis malleorum ictibus pedes eius duro & ingenti clauo, quo vtrumque pedem simul configerent, transfuerberare tentauissent, nec propter ossium duriciem penetrare possent, post multos tandem ictus, præacutum ferrum sumserunt, quo sacros pedes primum terebrauerunt, ac deinde alio iterum clauo eos simul cruci affigere aggressi sunt. Ex quibus perpendere potes illius doloris magnitudinem, & acer-

& acerbitatem, quem Christus Agnus mansuetus in sui crucifixione sustinuit.

Nono: Quomodo IESVS nudus in Crucem sublatus fuerit: & quomodo Beata Virgo MARIA VIX post diligentissimas preces & profundam humilitatem, obtinuerit, vt verecundiora illius, velo capitis sui contegerent.

Decimo: Quomodo inter duos latrones medius, tanquam homo facinorosissimus, & latronum omnium caput & princeps, crucifixus fuerit.

Undecimo: Quomodo ab omni hominum genere, à Pontificibus, scribis, Phariseis, sacerdotibus: ab vniuerso populo & à militibus Iudæi habitus, multisque conuiuijs & maledictis impetitus fuerit: à quibus nec ipsi latrones linguas suas continuerunt, vt Euangelista testatur. *Et qui crucifixi fuerunt cum eo, conuitiabantur eï.* Marc. 15.

Hęc est breuis & succincta praxis, secundum quam prædictę lectiones medicandę & amplificandę sunt.

M 3 Vos

Vos autem fratres, ex vnoquoque horum septem mysteriorum, alias quoque lectiones formare poteritis, easque pro vt in libris legeritis, speciatim in meditationibus Seraphici Patris nostri sancti Bonaventuræ: aut prout Spiritus sanctus vos instruxerit, in meditationem assumere, sicque totam Dominicam Passionem in minutas partes distribuere: Cuius nudam duntaxat methodum, quæ vobis exempli loco sit hic subijciam.

PASSIO DOMINICA *quomodo in multas alias lectiones distribui possit. Et primum in quas lectiones diuidi possit lectio diei Dominice.*

CAPVT XV.

PRI MA lectio in has subdividi potest: In esum Agni: Institutionem sanctissimi Eucharistiæ sacramenti: sermonem quem Christus in via cum ad hortum Oliueti proficisceretur ad discipulos habuit: scâdali prædictionem, quando eis in
mon-

monte Oliueti, ait: *Omnes vos scandalum patiemini in me in ista nocte.* Matth. 26.

In quas lectiones distingui possit lectio diei Luna.

Secunda lectio, has lectiones sup-
peditat.

Aduentum Iudæ ad hortum Oli-
ueti: Osculum quo Iudas osculatus
est I E S V M: Occursum Christi,
quando turbis obuiam processit, &
interrogauit: *quem queritis?* Captiui-
tatem I E S V. Fugam discipulorum.
Ductionem I E S V ex horto ad do-
mum Annæ: Colaphum qui ei impa-
ctus fuit à seruo in domo Annæ. Ex-
aminationem I E S V coram An-
na: Ductionem illius ad domum
Caiphæ: Concursum Pontificum,
Sacerdotum, Scribarum, Phariseorum,
& omnium principum Iudaico-
rum ad domum Caiphæ: Ludibria
quibus eum irriferunt, antequam
ad quietem se darent: Petri negati-
onem: Ea quæ à seruis tota nocte
passus est: Consilium quod summo
diluculo inierunt: Ductionem
M 4. Chri-

Christi ad Pilatū: Querelas & ac-
cusationes, quas contra eum obtu-
lerunt, & Pilati responsiones.

*In quas Lectiones subdividi possit
Lectio diei Martis.*

Ex tertia lectione, lectiones &
meditationes tot formari possunt,
quot sunt ea, quæ inter Pilatum, &
Iudæos dicta & facta fuerunt: cum
Barrabæ & Christi propositione &
comparatione.

*In quas lectiones diei Mercurij &
Iovis lectiones distingui
possint.*

Quarta & quinta lectio has con-
tinent: Productionem Christi ad
populum, quando Pilatus ait: *Ecce
homo: Voces populi clamantis: Tolle.
Tolle. Crucifige, &c.* Nuncium, quem
misit vxor Pilati ad eum, mandans
ne quicquam negotij haberet cum
Christo, eò quòd multa propter
ipsum ea nocte passa esset. Ablutio-
nem manuum Pilati. Sententiam
iniustam contra Christum latam.

In quas lectiones diei Veneris &
Sabbathi lectiones diuidi
possint.

Christi Crucifixio tot lectiones
suppeditat, quot sunt verba quæ
Christus in Cruce protulit: Præ-
terea distingui potest: In dolores
Matris quando illum in præsentia
sua Cruci affigi, & multa indigna
pari, nec se tamen ullam ei opem
prestare posse cõspexi. Solis obscu-
rationem, & tenebrarum per totum
terrarum orbem diffusionem: Lapi-
dum diruptionem, dissaltum: Aper-
tionem monumentorum: Resurre-
ctionem mortuorum. Veli diuisionem.
Centurionis confessionem.
Beatæ MARIAE Virginis dolores,
Discipulorum lachrymas. Lateris
confessionem. Sepulturam Christi.

Denique singulis Dominicæ pas-
sionis mysterijs, pulcherrimæ me-
ditationes de Beata Virgine inter-
misceri possunt: donec hoc pacto
totus sanctissimæ Passionis ocea-
nus percursus fuerit.

M 5 De

De deuotione qua orationem adi-
uat, & quomodo acquiratur.

CAPVT XVI.

REVERTAMVR nunc ad col-
ligendos in horto nostro fru-
ctus ad orationem spectantes. Qua-
propter, fratres, nosse debetis, diuer-
sas arbores & plantas in hoc hortu-
lo reperiri, quorum singuli suaves
& delectabiles fructus progermi-
nant.

Præ cæteris quinque pulcherri-
mæ & admodum fructiferæ plantæ
in hoc orationis horto visuntur:
Quarum *Prima* vocatur deuotio. *Se-
cunda* affectio. *Tertia* impedimen-
tum. *Quarta* tentatio. *Quinta* docu-
mentum.

PRIMA ad orationem bene per-
agendam vehementer necessaria
est: Etenim maximus, qui orationi
inest, labor, & difficultas in deuoti-
onis priuatione, ac mentis, dum
orandum est, ariditate versatur.

*Quid sit de-
uotio.*

Deuotio autem, vt S. Thomas 2. 2.
quæst. 82. art. 1. ait: Est virtus quæ
homi-

hominem habilem & promptum ad omnem virtutem efficit: animumque illius excitat, viamque facilem reddit ad omne bonum opus efficiendum, quantumvis arduum & difficile sit.

Ex hac definitione colligitur, quam necessaria sit ad orationem deuotio. Samson quamdiu capillos oblongos habuit, omnium hominum fortissimus fuit, at quando ijs muliebri astu priuatus fuit, æquè vt cæteri homines debilis & infirmus extitit: sic anima deuotione dotata fortissima est ad bonorum operum studia & exercitia, sine ipsa verò debilissima.

Decem media que animam ad deuotionem excitant.

Hæc planta, quam nunc adferimus, fructus profert, ex quorum *quibus medijs acquiritur deuotio.* esu deuotio acquiritur. Quisquis igitur hanc virtutem enosequi desiderat, decem fructuum genera ex hoc hortulo manducabit.

M 6 *Primum:*

Primum: Operibus misericordie cum corporalibus tum spiritualibus infudabit.

Secundò: Austeritatibus corporalibus carnem edornabit, vt cilicij, ciborum abstinencia, inedia, flagrorum vsu, parcitate in victu, & duritie lecti.

Tertiò: Orationis studio assidue incumbet, & in sanctis exercitijs constans perseverabit, cum loci & temporis diligenti, & vniformi obseruatione.

Quartò: Orationibus Iaculatorijs sæpe vtetur, quarum quasdam ad finem huius hortuli adnectemus: Hic autem fructus est admodum sapidus, eò quod deuotionem generet, atque ad viam spiritualem orationis perambulandam excitet, animamque citissimè ad perfectionis fastigium euehat: Et valdè accommodus est illis, quibus tantum temporis non superest, vt longis orationibus & meditationibus concipiendis intendere valeant.

Quintò: **DEVM** sibi semper presentem

sentem imaginabitur.

Sexto: Libros pios & spirituales, speciatim sacras literas, & pias meditationes de passione Dominica, frequenter legat.

Septimo: Solitudinem diliget, & quantum fieri potest sectabitur: hec enim sensuum dispersionem impedit, peccatorum occasiones tollit, & hominē ad seipsum à rebus sensibilibus auocat, soli que Deo intentum facit.

Octavo: Sensuum diligentem custodiam aget: præsertim oculorum, linguæ, gustatus & aurium, quia quæ per hos sensus ingrediuntur, pacem & stabilitatem cordis auferunt: quo fit, vt cum orationi se daturus est, collectus esse non possit, propter obiectorum menti se offerentium, ipsamque molestantium multitudinem, quæ per aures & linguam introierunt.

Nono: Cor à cogitationibus otiosis & vanis: ab effectibus & amoribus alienis, & à quibuscunque passionibus & commotionibus naturalibus

M 7 ralibus

278 HORTVS ORAT.
ralibus & inordinatis purum cu-
stodiet.

Decimò. Seruitium Dei & specia-
liter hanc orationis semitam, ani-
mo deliberato & forti aggredie-
tur: ita vt paratus sit omnia quæ ad
pretiosam hanc margaritam deu-
tionis cõsequendã necessaria sunt,
agere & pati, quantumuis ardua &
difficilia videantur.

De affectibus in oratione.

CAPVT XVII.

Secundæ plantæ nomen est Affe-
ctio. Quæ homini ad perfectio-
nem adipiscendam maximo adiu-
mento est. Dum videlicet orationi
intendit: atque Deo sub varijs for-
mis in oratione se præsentat.

Aliquando tanquam reum coram
Iudice se constituit, dicens. *Domine
miserere mei, & ne respicias multitudi-
nem iniquitatum mearum.* Et cum S. Iob.
Noli me condemnare. Vel cum S. Da-
uide. *Non intres in iudicium cum seruo
tuo Domine.*

Psal. 142.

Ali-

PARS SECUNDA. • 279

Aliquando tanquā afflictum cor-
ram Deo, metuens ne ab ipso prop-
ter peccata relinquatur in manibus
inimicorum suorum: & totus tre-
mens dicit. *Ne projicias me Domine à Psalm. 50.*
facie tua. Ne derelinquas me Domine Psalm. 37.
Deus meus, ne discesseris à me. Nonnun-
quam uti pauper, Domini sui opem
implorat, dicendo. Respice in me, & Psalm. 24.
miserere mei, quia unicus & pauper sum
ego.

Aliquando tanquam servus ab
inimicis oppressus clamat ad Do-
minum, rogans eum ut illos puniat,
dicendo.

Respice in me & miserere mei: da im- Psalm. 85.
perium tuum puero tuo, & saluum fac fi-
lium ancillae tuae.

Fac mecum signum in bonum, ut vi-
deant qui oderunt me & confundantur:
quoniam tu Domine adiuuisti me, & con-
solatus es me.

• Nonnunquam uti mendicus Do-
minum rogat, dicens: *Ego autem men-*
dicus sum & pauper: Dominus sollicitus Psalm. 39.
est mei.

Aliquan-

30. **HORTVS GRAT.**

Aliquando ad Deum tanquam ad benignum Patrem confugit, omnemque spem suam in illo collocat, dicens. *Eripe me de inimicis meis Domine, ad te confugi: doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu.*

Psalm. 142.

Aliquando Diuinam misericordiam laudat, dicendo. *Deus iniqui insurrexerunt super me: & Synagoga potentium quaesierunt animam meam: & non proposuerunt te in conspectu suo.*

Psalm. 85.

Et tu Domine Deus miserator & misericors: paciens & multa misericordie & verax.

Hic modus efficacissimus est ad obtinendum à Deo quicquid volueris, cum laudas & extollis illius misericordiam. Nonnunquam amore languens desiderat Deo vniri, atque ex toto cordis affectu dicit.

Psalm. 43.

Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum: ita desiderat anima mea ad te Deus.

Sitiuit anima mea ad Deum fontem viuum: quando veniam & apparebo ante faciem Dei.

Philip. 3.

Cupio dissolui, & esse cum christo.

Trake

Trabe me post te, *iniremus in odorem Cant. 5.*
inguentorum tuorum.

Hi duo postremi modi, in oratione admodum pij & præclari sunt, animamq; diuino amore succendūt.

De impedimentis in oratione occurrentibus.

CAPVT XVIII.

TERTIA planta, impedimentū, *Orationis*
 nuncupatur: Sub cuius umbra, *impedimen-*
 impedimenta omnia quæ orationi *ta.*
 quoquo modo obstaculum ponunt, perdiscenda sunt. Sunt autem nouem.

Primum est: Nimis leuis exercitiorum orationis intermissio, nisi iustam ob causam obedientiæ aut necessitatis alicuius cum corporalis tum spiritualis id fiat. Quia ut quidam insignis Doctor ait: Spiritus deuotionis adedò delicatus est, ut cum discesserit, aut non redeat, aut non nisi difficilimè reuocari possit.

Secundum est. Curiositas cum sensuum, tum intellectus: cuiusmodi *est*

282 HORTVS ORAT.

est velle audire, videre aut intelligere novos rumores, curiosa, pulchra, & affabrè facta desiderare.

Tertium est, Immoderata delectatio in cibo & potu, maximè in coenis longis & sumptuosis.

Quartum sunt: Voluptates sensuum, quando homo illis immodicè sese tradit.

Quintum est, Occupationum varietas, & nimia circa exteriora sollicitudo.

Sextum est: Cogitationum multitudo.

Septimum est: Amaritudo & tristitia cordis.

Octauum est: Remorsus conscientiae, à peccatis existens, quando immoderatus est: quia animam efficit turbidam, inquietam, meticulosam, & ad omne opus bonum inhabilem.

Nonum: sunt peccata non tantum mortalia sed etiam venialia.

*De tentationibus in oratione
occurrentibus.*

CAPVT XIX.

Quarta

Quarta plantæ nomen est Tentatio: sub cuius umbra tentationes vulgatiores, quæ circa orationis exercitium occurrere possint, perdiscendæ sunt. sunt verò nouem.

*Tentationes
in oratione
occurrentes.*

*Tentationes nouem in oratione
occurrentes.*

Prima est. Zelus indiscretus proximorum salutem constituendi.

Secunda. Immoderatum desiderium scientiæ.

Tertia. Desperatio seu diffidentia profectus. Et è contrario præsumptio perfectionis adeptæ.

Quarta. Somnus superfluus.

Quinta. Timor inordinatus.

Sexta. Cogitationes infidelitatis.

Septima. Cogitationes blasphemiarum.

Octaua. Cogitationum importunarum lucta.

Nona. Consolationum spiritualium absentia.

Remedia contra primam.

Contra tentationem indiscreti zeli proximorum salutem curandi: Remedium est: aliorum saluti eatenus inten-

intendere, quatenus nostrum profectum minimè impediunt: & aliorum conscientias ita curare, vt nostre non obliuiscamur: ne dum alijs saluti esse volumus, nobis ipsis damno simus.

Contra secundam.

Contra desiderium scientiæ, remedium est: Considerare quanto profundior omni humana & mundana scientia sit diuina sapientia, atque pro hac potius adipiscenda laborare.

Contra tertiam.

Contra diffidentiam & præsumptionem, quæ vitia è diametro repugnant, cõtraria etiam necesse est adhibere remedia.

Contra diffidentiam itaque remedium est: Considerare te negotium hoc non tuis tantummodò viribus, sed principaliter diuina opè perfecturum.

Contra præsumptionem remedium est: Considerare, clarissimum iudiciũ nos quàm longissimè à Deo abesse,

abesse, hoc haberi: nos ei iam appropinquasse sentiamus. Itaque optimum remedium fuerit: Sanctorum & aliorum hominum pietate ac vitæ integritate clarorum, adhuc in viuis existētium, exempla sibi proponere ac inspicere, qui multa egerunt & agunt, quæ tu necdum impleuisti.

Contra quartam.

Contra somnum, si ex natura necessitate proficiscatur: remedium est: corpori necessarium somnum indulgere, ne orationis tempore somni grauedo nobis impedimento sit. Si verò ex Dæmonis procuratione aut pigritia proueniat: opus est in certamen descendere: victum ciborumq; apparatus moderari: flexis genibus sine vlllo fulcimento precibus incumbere: flagris, alapis ac pugnis se cædere, collum acriter ferrere, aut aliud quod dolorem inferat assumere: Generale denique remedium est: opem diuinam pro vigilantia dono implorare.

Con-

Contra quintam.

Contra timorem & metum Dæmonum: Remedium est: Eodem loco consistere: animum confirmare, & viriliter cum aduersario decertare: quia non nisi conflagando vires & audacia contra eum acquiruntur. Considerare adhuc Dæmonem nemini sine Dei voluntate, vel minimum nocere posse. Iuuabit etiam, perpendere: Angelum custodem omni tempore ac loco nobis adesse, & speciatim dum orationibus intenti sumus, lateri nostro hæerere, vt nos tueatur: & orationes nostras diuino conspectui præsentet, nosq; in orando adiuuet.

Contra sextam.

Contra infidelitatem, Remedium est: Cogitare suam humilitatem & vilitatem: & è contra diuinorum operum magnificentiam, quam non nisi simplices & humiles ex diuina reuelatione cognoscunt. Ac proinde qui cogitationibus infidelitatis premitur, humiliet se, nec opera Dei sua sapientia peruestigare conetur.

PARS SECVDA. 287

netur: sed Deo tantum simpliciter
in illis obediat, eaque firmiter cre-
dat, & ei profunditatem suae sapien-
tia relinquat: Consideretque salu-
tem suam non in cognitione rerum
sublimium, ac secretorum diuino-
rum consistere, sed in simplici obe-
dientia & feruenti amore Dei.

Poterit etiam vti remedio se-
quentis tentationis, cum haec tenta-
tio de genere earum sit, quae cum
molestissimae sint, per contemptum
facilius superantur.

Contra septimam.

Contra blasphemiam Remedium
est: Cogitationes blasphemiae neg-
ligere atque contemnere. Etenim si-
cuti haec tentatio inter omnes gra-
uissima ac molestissima est: ita &
caeteris minus est periculosa.

Contra octauam.

Contra cogitationum importu-
nitatem Remedium est: Fortiter cōfli-
gere, atque in conflictu ad finem usque
persistere: diuinam opem humili-
ter implorare, suam vilitatem & im-
becillitatem agnoscere, diuinam ve-
rè

ro misericordiam ac magnificentiam exaltare ac prædicare: patienti deniq; animo vniuersam hanc molestiam deuorare, quousque Deus misericordia motus, hos cogitationum fluctus conquiescere iubeat.

Contra Nonam.

His quibus consolationes spirituales defunt, hoc remedium est: Ut eam ob causam viam coeptam non deserant, sed precibus vacent: conscientiam diligenter examinet: & si quid inuenerint, ob quod diuinas consolationes sibi ablatas esse censere possint, humiliter à Deo veniam postulent.

Totus enim labor noster in eò versari debet, vt preces quantum fieri potest protrahamus: id que tantum cum attentione ac feruore, vt cor tota die in sancta deuotione contineant, atque in Deo collectum seruent: ad quod non sufficit breuis oratio, sed quàm longissima & attentissima, quo profectus noster, non impediatur & retardetur.

Domine

Documenta quadam orationis exercitium arrepturis necessaria.

CAPVT XX.

QVinta planta, Documenti, nomine insignitur: Sub cuius umbra sequentia documenta ediscenda sunt, vt securè in hoc sancto orationis exercitio progredi liceat.

Primò notandum est: Sequentes has regulas, & omnia quæ de oratione hætenus dicta sunt, non esse accipienda, tanquam certam aliquam artem describant: neque existimandum esse, vt in cæteris scientijs & artibus fieri assolet: vbi is qui regulas actis melius apprehendit in ea excellentior euadit: ita hic etiam eum qui has regulas exactius memoria tenuerit, in oratione præcellere: cum nequiquam ita sese res habeat: sed idcirco has regulas tradi, vt anima per eas ad deuotionem erga Deum excitetur: humilitatem profundam, & miseriarum suarum cognitionem acquirat: fiduciam & spem in Deo & misericor-

Docum. ut præclerum.

N. dia

dia illius statuat: vt ex cognitione Dei & sui assiduis lachrymis: ignitis suspirijs: affectibus inflammatis, & orationibus feruentibus abundet: quibuscum per portam humilitatis ingrediens, consequatur quod cupit: soli Dei misericordiae innitens, atque in ea spem omnem repositam habens.

Oratio vt bene fiat, omnibus simul virtutibus studenda est.

Secundò sciendum est: In hac orationis semita esse deceptionem quandam insignem, qua plurimi circumueniuntur: sunt etenim nonnulli, qui postquam orationis virtutem experti fuerunt, totos se orationi dant: omnibus cæteris virtutibus neglectis & obliuione contritis, existimantes hanc solam ad salutem posse sufficere. Sed is qui securus hanc viam perambulare cepit, non in vnã tantummodo virtutẽ, sed in omnes simul respiciet: quia omnes orationi adiumentò sunt: oratio etenim est fundamentum & basis omnium virtutum: Sicut enim in cythara vna duntaxat chorda harmoniam non efficit: ita

nec

necvna tantum virtus efficit conso-
nantiam spiritualem.

Tertio animaduertendum est: Dis-
cretionem quæ omnium virtutum
Mater est (vti S. Patres concluderant)
orationis studio maxime
necessariam esse. Ac proinde magno
in errore versari plurimos, qui hoc
sanctum exercitium bene sibi succe-
dere & admodum utile esse ani-
maduertentes, adeo indiscretè illi
se dant, vt sapenumero naturam
omnino destruant, ac debilitent:
Quapropter in initijs singulari dex-
teritate, cautione, & vigilantia opus
est.

*Discretio
orationi
necessaria
est.*

Quarto notandum est: Esse adhuc
alium errorem superiori planè con-
trarium: Eorum videlicet, qui ni-
mia vtuntur discretionem, & immo-
dicè sui amantes sunt: quod licet
omnibus, præcipuè tamen iuueni-
bus valde nociuum est: quia vt S.
Bernardus affirmat: Impossibile est
eum in religiosa vita persistere, qui
cum sit nouitius in momento dis-
cretus. Et cum sit incipiens, prudens

N 2 videri

videri appetit: Et cum sit iuuenis, uti senex & miles emeritus requiescere, ac corpus suum laboribus subtrahere tentat.

Horum duorum extremorum vtrumque vehementer periculosum, nec facile quis iudicauerit, quod magis vel minus perniciosum sit: Nisi quod Ioannes Gerson indiscretionem incurabiliorem esse ait: eò quod corpore adhuc sano spes aliqua remedij affulgeat: at corpore per indiscretionem debilitato difficillimè ad priorem sanitatem redire possit.

Profectum
facere cupi-
enti opus est
ut tempora
& exercitia
habeat de-
terminata.

Quintò sciendum est: Ei qui in hoc exercitio profectum facere cupiat, necessariù esse ut habeat tēpora & exercitia determinata, in quibus se exercendo, omnia alia negotia seponat, ut cum Deo & negotijs animæ suæ se occupare possit: atque interim omnia alia exercitia, quantumvis pia & sancta relinquat: speciatim verò id agat in festiuitatibus & solennitatibus præcipuis, & dum tribulationibus seu aduersitatibus

tibus premitur: Post longas etiam
 profectiones, ac ardua negotia, quæ
 multarum distractionum ei causa
 extiterunt: & cor à sua tranquilli-
 tate ad magnam inquietudinem
 traduxerunt, vt illud ad pristinum
 statum reducere, atque ad solita ex-
 ercitia, diuiniq[ue] amoris feruorem
 reuocare possit.

Sextò. Seruus Dei secretò tenebit
 omnes consolationes spirituales,
 quibus eum Deus visitat, nec eas vli-
 li hominũ, nisi Patri suo spirituali,
 aut ijs, quorum consilia requirit,
 manifestabit: Quod & S. Bernardus
 hortatur, cum dicit. Hominem reli-
 giosum hanc sententiam in sua cel-
 la scribere debere: *Secretum mentis mihi.*
Secretum mentis mihi.

Septimò. Necessarium est vt homo
 spiritualis, semper cum maxima re-
 uerentia & humilitate cum DE
 agat & loquatur: nec vnquam ita se
 Deo familiarem & amicum æsti-
 mabit, vt non assiduò ad suam hu-
 militatem & vilitatem confide-
 randam se conuertat. *Loquar ad De-*

Gen. 18. *minum meum cum impulis & cinis ait Abraham. Seruite Domino in timore & exultate ei cum tremore,* ait Psalmista. Ita faciebat S. Augustinus de quo scribitur: quod nouerat gaudere coram Deo cum tremore. Hoc & S. Bernardus perspectum habebat qui in sermone quodam ait:

D. Bernard. *in serm.* Timida oratio coelum non penetrat, quia restringit animum timor immoderatus ut omnino, non dico ascendere, sed nec procedere queat. Tepida vero in ascensu languescit, & deficit, eo quod non habeat vigorem. Temeraria ascendit quidem sed resilit: resistitur enim ei, nec tantum non obtinet gratiam, sed meretur offensam: Quae vero fidelis & humilis, & feruens oratio fuerit: coelum sine dubio penetrabit: unde certum est quod vacua redire non possit.

Visiones non esse desiderandas. *Psal. 54.* *ostendit: Seruus Dei omnino non appetet consolationes aut visiones: sed Deo fideliter seruiet, & ab eo se duci permittet, iuxta illud Psalm. Iacta cogitatum tuum in Domino: & ipse te eruet.* Nono

Nonò : Seruus Dei à gulofitate dulcedinis rerum spiritualium fe inefcari nõ patiatur: ne eã postmodum in finem principalem Deo feruendi : quod vitium maximè detestabile est, conuertat, quandoquidem finis omnium aõtionum nostrarum esse debet Deum amare, & illum solum quærere.

Si Deus autem pro sua benignitate consolationes immittat, fit nomen Domini benedictum: recipiendæ sunt cum gratiarum aõtione: ita vt omni tempore perinde nobis fit quid nobiscum agat, siue consolationes donet, siue auferat.

Hic error multis imponit, à quo alius non minor enascitur: videlicet quòd ferè qui eiusmodi sunt, & se, & alios secundum affluentiam consolationum iudicent, tantumque perfectionis sibi vel alijs inesse censeant, quantum diuinis consolationibus sensibiliter visitantur & reficiuntur.

Vtriusque huius erroris remedium est: vt quisque cogitet & sciat,

N 4

Qui pluribus consolationibus abundat, ideo perfectior non est.

sciat, finem omnium horum exercitiorum spiritualium, & totius vitæ internæ esse cœlestium præceptorum obedientiam, ac diuinæ voluntatis adimpletionem: quia necessarium est voluntatem propriam in nobis mori & interire, vt diuina dominatum accipiat: Quia verò tam insignis victoria sine speciali Dei gratia & consolationibus haberi non potest, Dominus seruis suis ne in hac lucta prorsus deficiant, multiplices consolationes immittit, quibus refecti, alacrius coeptam pugnam prosequantur.

Itaque si Dei seruus eam tantummodo ob causam quo victor in hoc bello euadat, per feruidas orationes, huiusmodi solatia quærat, & desideret, reprehensione caret: modo ea non ideo quærat, aut concupiscat, vt in illis tanquam in principali fine quiescat. Hinc namque S. David Dominum deprecabatur.

Psalm. 50. Redde mihi letitiam salutaris tui.

Sibi autè certò persuadebit, nò ex abundantia cōsolationum profectū suum

suum dependere, sed ex multitudi-
ne eorum quæ pro Christo sustinue-
rit, tum propter sui abnegationem,
tum propter diuinæ voluntatis ex-
ecutionem.

Decimo. Quamuis ante seruum *Exercitiu*
Dei commonefecerim, ne facile à *assumptum*
passionis Christi meditatione dis- *mutari po*
cedat: nihilominus quâdo Spiritus *est Spiritu*
sanctus inspirationibus suis ad alia *sancto*
ipsum traxerit, cum eiusdem spiri- *alia trahi*
tus sancti benedictione, illius du- *te.*
ctum simpliciter sequetur, quia ve-
rum ducem nactus est.

Hæc eò dico, quòd oratio & me- *Diversa*
ditatio diuersos producât affectus. *tionis off.*
Aliquando prorumpit in lachry- *Bus.*
mas deuotionis: aliàs in fletum
compunctionis: nonnunquam in
diuinas laudes soluitur: aliquando
ad miseras aliorum tum corpora-
les tum spirituales considerandas,
& preces pro eisdem fundendas, se
conuertit: nonnūquam verò medi-
tatione sua dimissa, diuinæ gratiæ
tractum donec durauerit, etiamsi
longo tempore permaneat, sequi
N. s. debet,

debet, illoque abscedente, denuò si tempus superfuerit ad suam meditationem & orationem reuerti.

Exercitium assumptum etiam mutari potest, si ariditas magna obstet. *Vndecimò.* Potest seruus Dei ab vno mysterio siue puncto ad aliud transire, si in eo quod meditandum suscepit, aridum se inueniat, ad aliud verò maiorem affectum & deuotionem sentiat: cum enim finis omnium exercitiorum sit deuotio: illud vtique quod maiorem generat deuotionem, melius & salutarius esse, adeoq; assumi debere censendū est, quāuis hoc temerè & facili ex causa faciendū non sit, sed cū manifesto lucro, & expressa deuotione, quam in hoc puncto potius quàm in altero sentiat.

Duodecimò. Quando seruus Dei intra vel extra orationem à Deo visitatur, gaudens illam accipiat occasionem, nec omninò præterire patiatur: quia foelici hoc vento flante, plus itineris vna hora conficiet, quàm anno integro contrarijs ventis flantibus.

S. Bonaventurⁱ testatur S. Patrem nostrum Franciscum id agere solitum fuisse: Qui si aliquando in itinere à Deo visitaretur, socijs suis præire iussis, ipse tardè illos subsequens, tacitè apud semetipsum delicatum illum cibum diuinarum consolationum ruminabat & digerbat.

S. Franciscus in itinere cum diuinis consolationibus visitaretur, socios præire inbebat.

Qui verò contra faciunt, plerumque à Deo hac poena castigantur, vt cum Dominum quæsierint, non inueniant, eò quod Dominus cum illos prior quæreret, non inueniat: Sic euenit sponsæ in Canticis, quæ cum sponso pulsanti & dicenti.

Aperi mihi soror mea sponsa, quia caput meum plenum est rore, & cuscini mei guttis nectium: respondisset: Expoliam me tunica mea quomodo induar illa? Laui pedes meos, quomodo inquinabo illos? Illoque in pulsando perseverante, illa tandem importunitate illius victa surrexisset & aperuisset: ille iam decubauerat atque transferat.

Seruus Dei *Decimo tertio:* Videat Dei seruus, ne
modicis con- modicis tantummodo cōsolationi-
solationibus bus cōtētus sit, sed maiores ad Dei
contētus gloriam, & vt eò amplius in illius
esse non de- amore crescere valeat, desideret.
bet.

Ad hoc autem opus est, vt ad ora-
tionem quàm longissimum tempo-
ris spatium affuerit: quia melius est
orationem duabus horis continuis
protrahere, quàm easdem in plures
partes distributas orationi dare,
propter mentis instabilitatem, &
difficultatem eam recolligendi: vix
enim dum tempus breue est, corri-
tè accommodari, & à sensibilibus
rebus auocari potest: eoque iam fa-
cto: dum colligendorum fructuum
tempus est, oratio abrumpitur.

Oratio *Quòd si aliquis quærat, quantum*
duabus ho- temporis orationi præfiniendum sit:
ris, aut hora Huic respondeo, quicquid qualibet
vna cum di- vice vna hora cum dimidia: vel dua-
midia vt bus horis minus fuerit, mihi nimis
minimum parum videri: eò quòd ferè in prin-
protrahen- cipijs, & postea non rarè integra
da est. hora præterlabatur, antequam len-
suum & imaginationis lyra ritè
com-

PARS SECVNDA. 308

componi & cōcordari possit: tempus autem quod reliquum est: pro fructibus orationis colligendis impendendum est.

Decimo quarto. Non concidat animo, qui orationis exercitium arripit, si non statim sentiat illam deuotionis dulcedinem quam desiderat, sed cum longanimitate, patientia & perseuerantia, visitationes Domini expectet: quia immensæ magnitudinis & excellentiæ est Rexibile, cum quo sermonem habet, & res de qua tractat maximi ponderis: ipse verò vilissimus & abiectissimæ conditionis homuncio, ac proinde nequaquam molestè ferre debet, si paulisper ante ianuam tanti Regis expectare debeat.

Posteaquam verò aliquantisper præstolatus fuerit, si Dominus venerit, humillimas ei gratiarū actiones pro tanta benignitate referet: si minus, denuò se humiliabit: si autem omninò non venerit, patienti ac placido animo id sustinebit, atque indignum se visitatione diuina

N. 7 repu-

reputabit, & contentus erit seipsum ei per propriae voluntatis abnegationem, inordinatorum desideriorum & appetituum crucifixionem: continuam cum diabolo inestam: & omnium quae potest bonorum operum effectum, in sacrificium obtulisse. Quamuis autem censeat se Deum non adorasse adoratione sensibili, sufficiat illi quod eum adorauerit in spiritu & veritate, quales adoratores ille requirit.

Hæc fratres mei est vna omnium periculosissima charybdis, quæ in huius maris emensione se offert. Hic est locus in quo veri spirituales, & interni homines, à falsis discernuntur, & internoscuntur: ex quo qui saluus emerferit, magnum pignus habet, se hoc itineris quod reliquum est prosperè confecturum.

Quod si existimat, se tempus illud quo sine gustu aut consolatione orat perdere, ac nequidquam & sine fructu sese fatigare: ego in hoc casu, non inconueniens iudicarem, vt librum aliquè piura assumeret, &

orationē cum lectione cōmutaret: hęc autē lectio sit attenda & nō nimīū festina, vt nimirum omnia & singula meditationis dente benē mastificentur & ruminētūr, quod facillimū & incipientibus, conuenientissimum ac fructuosissimū est.

Decimoquinto: (Quod vnum ex principalioribus huius hortuli documentis est, ac circa attentionem quę in oratione habenda est, versatur:) Dum orationi & sanctis meditationibus incumbit, cauebit ne corde sit languido & dormitanti, sed viuido, attento, & in Deum eleuato: cum maxima quę possibilis sit homini attentione.

Aduertet nihilominus attentionem hanc moderatam esse debere, ne corporis sanitati nociua sit, aut deuotionem impediatur: Sunt namq; nonnulli, qui caput suum immodicē fatigant, violenterque se cogunt ad eorum quę mēte voluunt, attentionem: Contra sunt alij, qui, ne sanitati corporali detrimentum aliquod adferant, ita languidi & remissi sunt in precibus, vt facile

ab omni minimo vento cogitationum se hinc inde impelli atque distrahi patiantur.

Hæc duo extrema vt vitentur, magna opus est industria, tum ne violenta attentione mens & caput fatigetur, tum ne nimia socordia & dormitantia cogitationes ad libitum euagentur.

Qua in re ita sese orationis studiosus geret, vt is qui animal petulans & rebelle inquietat, qui habenas nec nimium laxat, nec immodicè attrahit, ne retro redeat, & cum magno suo discrimine, iter agat: Eadem moderatione attentio in precibus ei temperanda est, vt mens quidem præsens sit, & ad ea quæ voluit attendat: sed nimia violentia, & labore caput non fatigetur.

*Caendum à
nimia speculatione
intellectus in
oratione.*

Decimosexte: (quod documentum non minus quàm præcedens notabile est:) Necessarium est ei qui huic sancto exercitio se dare velit, vt sibi caueat à nimia speculatione intellectus, eò quod hoc exercitium magis sit affectus & voluntatis

amo

amorosa, quam intellectus speculatiui: Hic non pauci decipiuntur: qui ad orationem & myfteriorum celestium meditationem accedunt quasi nonos discursus aut explicaciones super ijs inuestigaturi, aut sermones ad populum habituri essent: quod potius est spiritum dispergere, quam colligere: & extra se egredi, quam sese intra se recipere: Quo fit vt oratione completa, ita sicci, aridi, & omni succo deuotionis destituit: atque ita ad leuitates ac vanitates proni, vt accesserant, recedant: quia (si verum fateri liceat) orationi non incubuerunt, sed studia sua tractarunt, quod ab oratione valde differens, & diuersum est.

Decimoseptimo & vltimo. (quod documentum omnibus orationis studiosis valde necessarium est:) Quemadmodum hoc exercitium quieto permanente intellectu, totum voluntati tribuendum est: ita necessarium quoque est voluntatem recte moderari & cauere ne nimis in suo exercitio sit violenta.

Sunt

*Voluntati
in oratione,
vis adferenda non est.*

Sunt namque nonnulli, qui existimant deuotionem, brachiorum vi conquiri, ac proinde violentis suspirijs, lachrimis vi expressis, & tristitia coacta, vultu ad moerorem composito, gestibusque inconditis compassione in se excitare conantur: Quæ omnia potius cor exiccant, atque ad coelestes visitationes, vt Calpianus docet, inhabile reddunt: Quin etiam maximoperè sanitati corporali nocent: vnde fit, vt cum se nullam ex oratione fructum, imò verò nihil nisi laborem & molestiam retulisse animaduertunt, refugiunt iterum ad orationem reuerti, quam experti sunt, magnarum sibi molestiarum, & fatigationum causam fuisse. Sancta Elifabeth dicere solita fuit, lachrymas violèter ac cum tristitia profusas, Deo acceptas non esse.

Satis est in oratione, si quis quod in se est faciat.

Contentus sit itaque seruus Dei, quod in se erat fecisse, hoc est: spiritu promptum esse ad omnia quæ passus est Dominus: ac facie tristi & quieta illa inspexisse: ac corde tenebro, compassiuo, ad omnem dolorem

PARS SECUNDA. 307
rem quem Dominus ei immittere
voluerit, parato: & potius ad susci-
piendum affectum quem diuina
misericordia dederit, quàm ad eum
violentia brachiorum exprimen-
dum, prompto ea considerare. Hoc
inquam ei sufficiat, nec immodera-
tè contristetur si nihil aliud ei do-
netur: Imò quamuis in ea aridita-
te sit, vt nihil boni cogitare valeat,
pacem apud se conferuet & dicat:
Domine hic tui amore sum. Amen.

ARBOR MALO.

RVM AVREORVM.

*Exercitium insigne ad perfectio-
nis culmen apprehendendum
viam sternens.*

CAPVT XXI.

TEMPVS nunc est Filij: vt pul-
cherrimis ac delitiosissimis hu-
ius hortuli fructibus iam ante præ-
monstratis: (quos omni tempore à
vobis carpi, & in congruum tem-
pus asseruari velim) resecti: mecum
inde transeuntes sub alterius arbo-
ris

ris umbra, quæ INVOCATIO
FRUCTVVM ceteros suauitate
ac sapore superantium, nuncupa-
tur requiescatis.

Si, Fratres, breui tempore ad al-
tissimum perfectionis fastigiũ per-
tingere cupitis; exercitationẽ hanc,
de qua nunc disserã, assumite: quam
semel in die hora præfixa omni-
cum diligentia & deuotione exer-
cebitis, nec temerẽ deseretis aut in-
termittetis. Quod si vt cupio, tota
mentis intentione, & deuotione fe-
ceritis, polliceri ausim hac vnica
exercitatione, breuissimo tempo-
re ad magnũ perfectionis gradum
vos peruenturos.

*quomodo v-
tendum sit
hoc exerci-
tio.*

Quare semel vt minimum in die,
hora huic rei præstituta, in locum
aliquem secretum, & ab omni ho-
minum strepitu remotum abscedi-
te, vbi ab alijs non impediamini,
imò vnde si fieri possit, ne exaudiri
quidem possitis, vt voces etiam &
clamores ex intimo cordis affectu
profectos, emittere liberẽ valeatis.

Attamen si huius vobis necdum
copia

topia fiat, eò quod annum nouitia-
 tus nondum expleueritis : exerci-
 tium hoc submissa minimùm voce,
 at viuo & ardenti cum affectu ag-
 grediamini: & quotidie in loco ali-
 quo solitario prout melius poteri-
 tis conclusi: inibi auxilium Ange-
 lorum & sanctorum omnium: Bea-
 tissimæ Virginis MARIAE: IESV
 Christi Domini & Redemptoris
 nostri: atq; totius sanctissimæ Tri-
 nitatis diligētissimis precibus im-
 plorate: amoris diuini augmentum,
 gratiamque ad perfectionem totis
 viribus ascendendi petite: ac toto
 corpore in terram prostrati: catena
 collo circumiecta: manibusque in
 cælum expansis, dicite.

O DEVS immensæ & æternæ *Innoctio*
 Maiestatis: ego vilissima creatura *SS. Trinica-*
 tua, te veneror, adoro, cõfiteor: & *sis.*
 cum maximo quo ab omnibus crea-
 turis prædicari potes affectu laudo,
 prædico, & humiliter deprecor vt
 sancto amore tuo cor meum vali-
 dissimè succendas, gratiamque lar-
 giaris, quo tibi inseparabiliter vni-
 ri, ac

310 ◦ HORTVS ORAT.

ri, ac supremum perfectionis & amoris apicem ad quem creatura pertingere potest: apprehendere valeam. O Mare pietatis. O pelagus misericordiae. O amoris abyssus: amorem tuum cordi meo infere: trahe me DEVS ad perfectionis fastigium: ad vram tecum vniorem, similitudinem, & voluntatis meae cum tua conformitatem.

O Pater. O Fili. O Spiritus Sancte. O Pater aeternae. O Fili Patris sapientia. O Spiritus Sancte Patris & Filij amor. O tres Sanctissimae Trinitatis Personae. In hoc vastum amoris mare me demergite: in pelagus hoc inexhaustum me immittite: in immensam hanc perfectionis abyssum me praecipitate.

O sancta, benedicta, & immensa Trinitas: accende, inflamma, & consume cor meum in ardentissima tui sancti amoris fornace.

O sanctissima Christi humanitas: O Domine IESV Christe quatenus homo interpella pro me, & hanc gratiam mihi impetra: quatenus

PARS SECUNDA. 311

tenus verò Deus Creator & Redemptor meus, largire mihi sanctum hunc amorem.

O IESU te obsecro per sancta illa vulnera, quæ mea causa excepisti: per pretiosum illum sanguinem quem mei amore in Crucis ligno profudisti: exaudi me. Te deprecor per omnia merita sanctissimæ vitæ, passionis, & mortis tuæ: per merita Beatissimæ Matris tuæ: per merita & intercessionem Angelorum & Sanctorum omnium, succurre & opitulare mihi.

O Pater æterne, propter merita sanctissimæ vitæ & mortis unigeniti filij tui Domini nostri IESU Christi, hunc mihi amorem impartire.

O MARIA mater Dei peccatorum singularis aduocata: & mea, *Inuocatio B. Mariæ Virginis.* qui peccatorum omnium sceleratissimus sum, specialis apud Deum interuentrix & Patrona: ad te confugio: tuam opem supplex imploro: tibi me tota deuotione commendo: impetra mihi o sancta mater, diuinum amorem:

rem: & summum perfectionis fastigium. O Angelorum Regina. O Imperatrix cælorum. O Domina vniuersi, adiuua me, & tuis precibus mihi postula flagrantissimum amorem erga Deum & Creatorem meum: erga te: erga Angelos & Sanctos omnes: erga proximos denique vniuersos. O mater misericordie, certam spem habeo, me gratiã hanc quantumuis eximiam, facile obtenturum, si pro me intercedere dignata fueris.

Inuocatio
SS. Angelo
 7499.

O Angeli. O Archangeli. O Throni. O Dominationes. O Principatus. O Potestates. O Virtutes. O Cherubin. O Seraphin, precibus vestris mihi succurrite: & sanctis suffragijs vestris diuini amoris incendium cordi meo impetrate.

O S. Michael.

O S. Gabriel.

O S. Raphael.

O S. Angele custos animæ meæ. Ne me, obsecro, derelinquatis: sed perfectionem & diuinum amorem mihi vestris orationibus flagitate.

Oca-

O Cælestes & benedicti spiritus:
 per illum amorem quo vos Deus
 complexus est, & quo erga Deum
 flagratis, obsecro, intercedite pro
 me. O Beati spiritus, vos deprecor
 & adiuro per Beatissimæ virginis
 MARIAE, Reginae vestræ merita,
 & per viscera Domini IESU Regis
 & Dei vestri: per sancta illius vul-
 nera & pretiosum sanguinem opi-
 tulamini mihi: voces meas flebiles
 admittite, necessitatem aspici-
 te, ac vestris orationibus suble-
 nate.

O Ministri, O Nuntij, O Secreta-
 rij summi Regis impetrate mihi di-
 vini amoris ardorem.

O S. Ioannes Baptista.

*Inuocatio
 omnium
 Sanctorum.*

O Omnes SS. Patriarchæ & Pro-
 phetæ intercedite pro me.

O S. Petre.

O S. Paule.

O S. Andræa.

O S. Iacobe.

O S. Ioës: intercedite pro me, &
 diuinum amorem mihi impetrate.

O S. Thoma.

O

O S.

O S. Iacobe.

O S. Philippe,

O S. Bartholomæ.

O S. Matthæ, Apostoli I E S V
Christi, intercedite pro me.

O S. Simon.

O S. Thadæ.

O S. Matthiæ.

O S. Barnaba.

O S. Luca.

O S. Marce.

Omnes SS. Apostoli, Euangeli-
stæ, & discipuli Domini, intercedi-
te pro me, & diuinum amorem mi-
hi impetrate.

O omnes SS. Innocentes.

O S. Stephane.

O S. Laurenti.

O S. Vincenti.

O SS. Fabiane & Sebastiane.

O SS. Ioannes & Paule.

O SS. Cosma & Damiane.

O SS. Geruasi & Protasi.

O omnes SS. Martyres, qui pro
amore Domini I E S V sanguinem
profudistis, intercedite pro me, &
diuinum amorem mihi impetrate.

O S. Syl-

PARS SECUNDA. 315

O S. Syluester.

O S. Gregori.

O S. Ambrosi.

O S. Augustine.

O S. Hieronime.

O S. Martine.

O S. Nicolae.

O omnes SS. Doctores, Pontifices, & Confessores intercedite pro me, & diuinum amorem mihi impetrate.

O S. Benedicte.

O S. Antoni.

O S. Bruno.

O S. Bernarde.

O S. Dominice.

O S. Francisce, cum omnibus sanctis tuæ religionis.

O omnes sancti Monachi & Eremitæ: Sacerdotes & Leuitæ, intercedite pro me, & diuinum amorem mihi impetrate.

O S. Anna.

O S. Maria Magdalena.

O S. Agatha.

O S. Lucia.

O S. Agnes.

O 2

O S. Ca

O S. Cæcilia.

O S. Catharina.

O S. Anastasia.

O S. Clara.

O S. Elisabeth.

O omnes SS. Virgines & vidua.

O omnes Sancti & Sanctæ Dei
intercedite p̄ me, & diuinum
amorem mihi impetrate.

O omnes ciues cælici.

O cælestis Paradisi incolæ.

O habitatores supernæ Patriæ.

O Contemplatores diuinæ faci-
ei intercedite pro me.

O vos qui diuino amore toti ar-
detis, diuini amoris incendium mi-
hi poscite, ac vestris sanctis suffra-
gijs me adiuuate, vt ad summum
diuini amoris gradum, ac sanctæ
perfectionis fastigium pertingere
valeam.

IN NOMINE PATRIS, ET
Filijs, & Spiritus sancti.

Amen.

*Modus breuissimus & efficacis-
simus orandi Deum.*

CAPIT

CAPVT XXI.

Bone, Pulcherrime. Do- Oratio fix-
 mine, Dulcis. Misericors, miserere mei, & om- gularis sex
 nium animarum, tam vi- per ore aut
 uorum quàm mortuorū, corde prae-
 quas redemisti tuo pretio- renda.
 so sanguine.

Hæc oratiuncula magnam habet
 efficiaciam quiduis à Deo impetrā-
 di: uti testis est Regius Propheta di-
 cens: *Laudans invocabo Dominum & ab* psal. 17.
inimicis meis saluus ero.

Ac proinde qui cum fructu ora-
 re volet, in omni petitione quinque
 hæc nomina præmitteret.

Bone, Pulcherrime, Do-
 mine, Dulcis, Misericors.

Deinde quicquid petere vult sub-
 ſtinet; maximè ut Deus misereat-
 ur ſui & omnium fidelium tam
 viuorum, quàm defunctorum, quā-
 doquidem oratio quantò est gene-
 ralior, tantò & fructuoſior. Poterit

O 3 autem

autem eam, ore vel corde prout libitum fuerit frequentare.

Ei autem qui eam crebro pio cum cordis affectu vsurpauerit, fidem facere ausim, ipsum omnia quæcunque ipsi vtilia & salutaria fuerint obtenturum: cum nullus orandi modus esse sit efficacior, quo Deus laudatur & misericordia illius extollitur, quemadmodum in prædicta oratione fit, vbi Bonus, pulcher, Dominus, dulcis, & misericors appellatur.

Possunt etiam sequentes S. scripturæ sententiæ ad hoc ipsum adhiberi.

Sententiæ aliquot, quibus Deus laudatur: ac beneuolentia illius, ante orationem conciliatur.

Sap. 15.

TV autem Deus noster suavis, & verus es, patiens & in misericordia disponens omnia.

Psal. 17.

Diligam te Domine fortitudo mea: Dominus firmamentum meum, & refugium meum, & liberator meus.

Non

Non est similis tui in Dijs Domine: & non est secundum opera tua. *Psalm. 85.*

Quoniam magnus es tu: & facies mirabilia: tu es Deus solus.

Quia tu es Dominus, altissimus, benignus, longanimis, & multum misericors & poenitens super malitias hominum. *2. Par. 36.*

Quis similis tui in fortibus Domine? quis similis tui magnificus in sanctitate: terribilis atq; laudabilis, & faciens mirabilia. *Exod. 15.*

Domine Deus virtutum quis similis tibi? potens es Domine, & veritas tua in circuitu tuo. *Psal. 38.*

Et tu Domine Deus miserator, & misericors: patiens & multae misericordiae, & verax. *Psal. 85.*

Exercitium aliud ad perfectionis culmen apprehendendum efficacissimum, vsus videlicet orationum iaculatoriarum.

CAPVT XXIII.

ORATIONES iaculatoriae sunt flores quidam venustissimi,

○ 4 per

per vniuersum hunc hortulum disperfi: qui ab ijs, qui se sanctæ orationis exercitationi tradere voluerint, omni studio ac diligentia colligendi & carpenti sunt.

Quod vt facilius fiat: aliquot hinc orationes iaculatorias ex psalmis depromptas, iuxta varietatem affectuum subijciemus, ad quarum imitationem vnusquisque alias prout eum spiritus sancti vnctio docuerit, sibi conquirere poterit.

Ad opem in persecutionibus inimicorum implorandam.

Orationes iaculatorie.

Psalm. 3.

Domine quid multiplicati sunt qui tribulant me, multi insurgunt aduersum me.

Psalm. 7.

Domine Deus meus in te speravi, saluum me fac, ex omnibus persecuentibus me, & libera me.

Psalm. 9.

Miserere mei Domine: vide humilitatem meam de inimicis meis.

Vt quid Domine recessisti longè, despicias in oportunitatibus, in tribulatione.

Exurge Domine Deus meus & exal-

PARS SECVNDA. 327

exaltetur manus tua: ne obliuiscaris pauperum.

Propter quid irritauit impius Deum? dixit enim in corde suo non requireret.

Vides quoniam tu laborem & dolorem consideras: vt tradas eos in manus tuas.

Tibi derelictus est pauper; orphano tu eris adiutor, vsquequo Domine obliuisceris me in finem: *Psal. 12.* vsquequo auertis faciem tuam à me.

Vsquequo exaltabitur inimicus meus super me; respice & exaudi me Domine Deus meus.

Illumina oculos meos ne vnquam obdormiam in morte, ne quando dicat inimicus meus praualui aduersus eum.

Qui tribulant me exultabunt si motus fuero: ego autem in misericordia tua speraui.

Ad te Domine leuaui animam *Psal. 24* meam: Deus meus in te confido, non erubescam.

Neque irrideant me inimici mei:

Os etenim

etenim vniuersi qui sustinent te,
non confundentur.

Respice in me, & miserere mei:
quoniam vnicus & pauper sum
ego.

Tribulationes cordis mei mul-
tiplicate sunt, de necessitatibus me-
is erue me.

Respice inimicos meos, quoniam
multiplicati sunt: & odio iniquo
oderunt me.

Psalm. 30.

In te Domine speraui, non con-
fundar in æternum: in iustitia tua
libera me.

Esto mihi in Deum protectorem,
& in domum refugij, vt saluum me
facias.

In manus tuas commendo spiri-
tum meum: redemisti me Domine
Deus veritatis.

Eripe me de manu inimicorum
meorum: & à persequentibus me.

Psalm. 35.

Tu es refugium meum à tribula-
tione quæ circundedit me: exulta-
tio mea, erue me à circundantibus
me.

Psalm. 34.

Iudica Domine nocentes me:

cx

expugna impugnantes me.

Apprehende arma & scutum: & exurge in adiutorium mihi.

Effunde frameam & conclude aduersus eos qui persequuntur me; dic animæ meæ salus tua ego sum.

Domine quando respicies; restitue animam meam à malignitate eorum; à leonibus vnicam meam.

Vidisti Domine, ne fileas: Domine ne discedas à me.

Ne derelinquas me Domine Deus meus: ne discefferis à me. *Psalm. 37.*

Intende in adiutorium meum: Domine Deus salutis meæ.

Complaceat tibi Domine vt eruas me: Domine ad adiuuandum me respice. *Psalm. 39.*

Adiutor meus, & protector meus tu es: Deus meus ne tardaueris.

Quare oblitus es mei; & quare contristatus incedo, dum affligit me inimicus? *Psalm. 41.*

Iudica me Deus & discerne causam meam de gente non sancta: ab homine iniquo & doloso erue

me.

O 6 Quia

324 HORTUS GRAT.

Quia tu es Deus fortitudo mea:
quare me repulisti? & quare tristis
incedo dum affligit me inimicus?

Psal. 43.

Exurge quare obdormis Domine:
exurge & ne repellas in finem.

Quare faciem tuam auertis; obliuisceris inopia nostra, & tribulationis nostrae?

Exurge Domine adiuua nos, & redime nos propter nomen tuum.

Psal. 53.

Deus in nomine tuo saluum me fac: & in virtute tua iudica me.

Psal. 55.

Miserere mei Deus quoniam conculcauit me homo: tota die impugnans tribulauit me.

Psal. 56.

Miserere mei Deus, miserere mei: quoniam in te confidit anima mea.

Psal. 58.

Eripe me de inimicis meis Deus meus: & ab insurgentibus in me libera me.

Eripe me de operantibus iniquitatem: & de viris sanguinum salua me.

Quia ecce ceperunt animam meam: irruerunt in me fortes.

Exurge in occursum meum, & vide

PARS SECVNDA. 335

vide: & tu Domine Deus virtutum
Deus Israel.

Da nobis auxilium de tribulatione, quia vana salus hominis. *Psal. 59.*

Saluum me fac Deus: quoniam intrauerunt aque vsque ad animam meam. *Psal. 68.*

Infixus sum in limo profundis: & non est substantia.

Veni in altitudinem maris: & tempestas demersit me.

Multiplicati sunt super capillos capitis mei: qui oderunt me gratis.

Eripe me de luto vt non infigar: libera me ab his qui oderunt me, & de profundis aquarum.

Non me demergat tempestas aqua: neque absorbeat me profundum: neque vrgeat super me puteus os suum.

Exaudi me Domine quoniam benigna est misericordia tua; secundum multitudinem miserationum tuarum respice in me.

Et ne auertas faciem tuam a puero tuo: quoniam tribulor, v. lociter exaudi me.

O 7 Intende

Intende animæ meæ & libera eam: propter inimicos meos eripe me.

Psalm. 69.

Deus in adiutorium meum intende: Domine ad adiuuandum me festina.

Ego verò egenus & pauper sum: Deus adiuua me.

Adiutor meus, & liberator meus es tu: Domine ne moreris.

Psalm. 70.

In te Domine speraui, non confundar in æternum: in iustitia tua libera me.

Esto mihi in Deum protectorem, & in locum munitum: vt saluum me facias.

Deus meus eripe me de manu peccatoris, & de manu contra legem agentis & iniqui.

Quoniam tu es patientia mea Domine: Domine spes mea à iuuentute mea.

Ne proicias me in tempore senectutis: cum defecerit virtus mea, ne derelinquas me.

Quia dixerunt inimici mei mihi, & qui custodiebant animam meam,

PARS SECUNDA. 327

meam, consilium fecerunt in unum.

Dicentes: Deus dereliquit eum:
persequimini & comprehendite
eum: quia non est qui eripiat.

Deus ne elongeris à me: Deus
meus in auxilium meum respice.

Deus iniqui insurrexerunt ad- *Psalm. 85.*
uersum me: & fortes quæsierunt
animam meam: & non proposue-
runt te in conspectu suo.

Respice in me, & miserere mei:
da imperium tuum puero tuo: &
saluum fac filium ancillæ tuæ.

Fac mecum signum in bonum:
ut videant qui oderunt me & con-
fundantur: quoniam tu Domine
adiuisti me, & consolatus es
me.

Tuus sum ego, saluum me fac:
quonia iustificationes tuas exqui-
siui.

Humiliatus sum vsquequaque: *Psalm. 118.*
Domine viuifica me secundum ver-
bum tuum.

Adiutor & susceptor meus es
tu: & in verbum tuum superspera-
ui.

Feci

38. HORTVS ORAT.

Feci iudicium & iusticiam: non tradas me calumniantibus me.

Aspice in me, & miserere mei: secundum iudiciū diligentium nomen tuum.

Redime me à calumnijs hominum: vt custodiam mandata tua.

Psalm. 108. Libera me quia egenus, & pauper ego sum: & cor meum conturbatum est intra me.

Adiuua me Domine Deus meus: saluum me fac secundum misericordiam tuam.

Psalm. 118. Vide humilitatem meam & eripe me, quia legem tuam non sum oblitus.

Psalm. 119. Domine libera animam meam, à labijs iniquis & à lingua dolosa.

Psalm. 122. Ad te leuavi oculos meos: qui habitas in caelis.

Psalm. 139. Eripe me Domine ab homine malo: à viro iniquo eripe me.

Custodi me Domine de manu peccatoris: & ab hominibus iniquis eripe me.

Ne tradas me Domine à desidio meo peccatori: cogitauerunt

contra me: ne derelinquas me, ne forte exaltentur.

Libera me à persequentibus me: quoniam confortati sunt super me. *Psalm. 146.*

Eripe me de inimicis meis: Domine ad te confugi: doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu. *Psalm. 142.*

Emitte manum tuam de alto: eripe me & libera me de aquis multis: & de manu filiorum alienorum. *Psalm. 143.*

Ad Deum orandum: ut orationes exaudiat.

Verba mea auribus percipe Domine: intellige clamorem meum. *Psalm. 5.*

Intende voci orationis meae: Rex meus & Deus meus.

Quoniam ad te orabo Domine: mané exaudies vocem meam.

Exaudi Domine iustitiam meam: Intende deprecationem meam. *Psalm. 16.*

Auribus percipe orationem meam: non in labijs dolosis.

Ego clamavi quoniam exaudisti me.

330 HORTVS ORAT.
me Deus: inclina aurem tuam, &
exaudi verba mea.

Psalm. 26. Exaudi Domine vocem meam
qua clamaui ad te: miserere mei, &
exaudi me.

Psalm. 27. Ad te Domine clamabo, Deus
meus ne fileas à me: nequando tace-
as à me: & assimilabor descenden-
tibus in lacum.

Exaudi Domine vocem deprecationis
meae dum oro ad te: dum extollo
manus meas ad templum sanctum
tuum.

Psalm. 30. Inclina ad me aurem tuam: ac-
celera vt eruas me.

Psalm. 37. Quoniam in te Domine speraui:
tu exaudies me Domine Deus me-
us.

Psalm. 38. Exaudi orationem meam Domi-
ne, & deprecationem meam: auribus
percipe lachrymas meas.

Ne fileas: quoniam aduena ego
sum apud te: & peregrinus, sicut
omnes Patres mei.

Psalm. 53. Deus exaudi orationem meam:
auribus percipe verba oris mei.

Exau-

Exaudi Deus orationem meam: *Psalms. 54.*
& ne despexeris deprecationem
meam: intende mihi, & exaudi
me.

Domine Deus virtutum quous- *Psalms. 79.*
que irasceris super orationem ser-
uitui?

Domine Deus virtutum exaudi *Psalms. 83.*
orationem meam: auribus percipe
Deus Iacob.

Inclina Domine aurem tuam, & *Psalms. 85.*
exaudi me: quoniam inops, & pau-
per sum ego.

Auribus percipe Domine orati-
onem meam: & intende voci depre-
cationis meae.

In die tribulationis meae clama-
ui ad te: quoniam exaudisti me.

Domine Deus salutis meae: in die *Psalms. 87.*
clamaui & nocte coram te.

Intret in conspectu tuo oratio
mea: inclina aurem tuam ad pre-
cem meam.

Et ego ad te Domine clama-
ui: & manet oratio mea praevieniet
te.

Vt

Vt quid Domine repellis orationem meam? & auertis faciem tuam à me?

Psalm. 101.

Domine exaudi orationem meam: & clamor meus ad te veniat.

Non auertas faciem tuam à me: in quacunque die tribulor inclina ad me aurem tuam.

In quacunque die inuocauero te: velociter exaudi me.

Psalm. 118.

Clamaui in toto corde meo, exaudi me Domine, iustificationes tuas requiram.

Vocem meam audi secundum misericordiam tuam Domine, & secundum iudicium tuum viuifica me.

Appropinquet deprecatio mea in conspectu tuo Domine: iuxta eloquium tuum da mihi intellectum.

Intret postulatio mea in conspectu tuo: secundum eloquium tuum eripe me.

Psalm. 119.

De profundis clamaui ad te Domine: Domine exaudi vocem meam.

Piant

PARS SECUNDA. 335

Fiant aures tuæ intendentes: in
vocem deprecationis meæ.

In quacunque die inuocauero te
exaudi me, multiplicabis in anima
mea virtutem.

Domine clamaui ad te, exaudi *Psalm. 137.*
me: intende voci meæ cum clama-
uero ad te.

Dirigatur oratio mea sicut in- *Psalm. 142.*
censum in conspectu tuo: eleuatio
manuum mearum, sacrificium
vespertinum.

Clamaui ad te Domine: dixi, tu
es spes mea: portio mea in terra vi-
uentium.

Intēde ad deprecationem meam: *Psalm. 145.*
quia humiliatus sum nimis.

Domine exaudi orationem me-
um, auribus percipe obsecratio-
nem meam: in veritate tua, exaudi *Psalm. 142.*
me in tua iustitia.

Velociter exaudi me Domine:
defecit spiritus meus.

*Ad rogandum Deum vt nos in viam
rectam ipsi bene famulandi
deducat.*

Domini-

Psalms. 5. Domine deduc me in iustitia tua propter inimicos meos; dirige in conspectu tuo viam meam.

Psalms. 16. Perfice gressus meos in semitis tuis: vt nō moueantur vestigia mea.

Psalms. 24. Vias tuas Domine demōstra mihi, & semitas tuas edoce me.

Dirige me in veritate tua, & doce me: quia tu es Deus saluator meus: & te sustinui tota die.

Psalms. 26. Legem pone mihi Domine in via tua: & dirige me in semitam rectam propter inimicos meos.

Psalms. 50. Cor mundum crea in me Deus: & spiritum rectum innoua in visceribus meis.

Psalms. 85. Deduc me Domine in via tua: & ingrediar in veritate tua: laetetur cor meum vt timeat nomen tuum.

Psalms. 118. Vtinam dirigantur viæ meæ ad custodiendas iustificationes tuas.

Benedictus es Domine: doce me iustificationes tuas.

Vias meas enūtiaui, & exaudisti me: doce me iustificationes tuas.

Viam iustificationum tuarum instrue me, & exercebor in mirabilibus tuis.

PARS SECVNDA. 337

Legem pone mihi Domine viam
iustificationum tuarum: & exqui-
ram eam semper.

Da mihi intellectū, & scrutabor
legem tuam: & custodiam illam in
toto corde meo.

Deduc me in semitam mandato-
rum tuorum: quia, p̄sam volui.

Inclina cor meum in testimonia
tua: & non in avaritiam.

Misericordia tua Domine plena
est terra: doce me iustificationes
tuas.

Bonitatem, & disciplinam, &
scientiam doce me: quia mandatis
tuis credidi.

Manus tuæ fecerunt me, & plas-
mauerunt me: da mihi intellectum
vt discam mandata tua.

Voluntaria oris mei beneplaci-
ta fac Domine: & iudicia tua doce
me.

Adiuua me, & saluus ero: & me-
ditabor in iustificationibus tuis
semper.

Confige timore tuo carnes me-
as: a iudicijs enim tuis timui.

Ser-

Seruus tuus sum ego: da mihi intellectum, vt sciam testimonia tua.

Gressus meos dirige secundum eloquium tuum: & non dominetur mei omnis iniustitia.

Faciem tuam illumina super seruum tuum: & doce me iustificaciones tuas.

Erraui sicut ovis quæ periit; quare seruum tuum, quia mandata tua non sum oblitus.

Psalm. 138.

Proba me Domine & scito cor meum: interroga me & cognosce semitas meas.

Et vide si via iniquitatis in me est: & deduc me in via æterna.

Psalm. 142.

Notam fac mihi viam in qua ambulem: quia ad te leuaui animam meam.

Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam: propter nomen tuum Domine viuificabis me in æquitate tua.

Educes de tribulatione animam meam: & in misericordia tua disperdes omnes inimicos meos.

Et perdes omnes qui tribulant animam

nimam meam: quoniam ego seruus
tuus sum.

*Ad petendum ne cōtra nos irascatur,
sed secundum misericordiam
suam nobiscum agat.*

Mirifica misericordias tuas, qui *Psal. 16.*
saluos facis sperantes in te.

Reminiscere miserationum tua- *Psal. 24.*
rum, Domine: & misericordia-
rum tuarum, quæ à sæculo sunt.

Secundum misericordiam tuam
memento mei tu: propter bonita-
tem tuam Domine.

Propter nomen tuum Domine
propitiaberis peccato meo: mul-
tum est enim.

Ne auertas faciem tuam à me: ne *Psal. 26.*
declines in ira à seruo tuo.

A diutor meus esto, ne derelin-
quas me: neque despicias me Deus
salutaris meus.

Ne tradideris me in animas tri-
bulantium me: quoniam insurrexe-
runt in me testes iniqui: & mentita
est iniquitas sibi.

Ne simul tradas me cum pecca- *Psal. 7.*
tori

P

toribus: & cum operantibus iniquitatem ne perdas me.

Psal. 30.

Miserere mei Domine, quoniam tribulor: conturbatus est in ira oculus meus: anima mea & venter meus.

Ego autem in te speravi Domine: dixi, Deus meus es tu: in manibus tuis sortes meae.

Illustra faciem tuam super seruum tuum: saluum me fac in misericordia tua: Domine non confundar quoniam inuocaui te.

Psal. 32.

Fiat misericordia tua Domine super nos: quemadmodum sperauimus in te.

Psal. 39.

Tu autem Domine ne longè facias miserationes tuas à me: misericordia tua, & veritas tua semper susceperunt me.

Psal. 40.

Tu autem Domine miserere mei: & resuscita me, & retribuam eis.

Psal. 50.

Miserere mei Deus; secundum magnam misericordiam tuam.

Et secundum multitudinem miserationum tuarum: dele iniquitatem meam.

Amplius

PARS SECUNDA. 339

Amplius laua me ab iniquitate
mea: & à peccato meo munda me.

Auerte faciem tuam à peccatis
meis: & omnes iniquitates meas
dele.

Ne proijcias me à facie tua: &
spiritum sanctum tuum ne auferas
à me.

Conuerte nos Deus salutaris no- *Psal. 48.*
ster: & auerte iram tuam à nobis.

Ostende nobis Domine miseri-
cordiam tuam: & salutare tuum da
nobis.

Et veniat super me misericordia *Psal. 118.*
tua Domine: salutare tuum secun-
dum eloquium tuum.

Deprecatus sum faciem tuam in
toto corde meo: miserere mei se-
cundum eloquium tuum.

Fiat misericordia tua Domine
vt consoletur me: secundum eloqui-
um tuum seruo tuo.

Veniant mihi miserationes tuæ
& viuam: quia lex tua meditatio
mea est.

Secundum misericordiam tuam
uiuifica me; & custodiam tuam te-
stimonium

stimonia oris tui.

Misericordiae tuae multae Domine: secundum iudicium tuum viuifica me.

Vide quoniam mandata tua dilexi Domine: in misericordia tua viuifica me.

Ad petendum a Deo, vt infirmitatibus anima & corporis medeatur.

Psal. 1. 6.

Miserere mei Domine, quoniam infirmus sum: sana me Domine, quoniam conturbata sunt omnia ossa mea.

Et anima mea turbata est valde: sed tu Domine vsquequo?

Conuertere Domine, & eripe animam meam: saluum me fac propter misericordiam tuam.

Quoniam non est in morte, qui memor sit tui: in inferno autem quis confitebitur tibi?

Psal. 29.

Domine Deus meus clamaui ad te: & sanasti me.

Psal. 85.

Custodi animam meam, quoniam sanctus sum: saluum fac seruum tuum

taum Deus meus sperantem in te.

Miserere mei Domine, quoniam
ad te clamaui tota die: lætifica ani-
mam serui tui, quoniam ad te Do-
mine animam meam leuauit.

Ad laudandum Dominum.

CONFITEBOR tibi Domine *psal. 9.*
in toto corde meo: narrabo omnia
mirabilia tua.

Lætabor, & exultabo in te: psal-
lam nomini tuo altissime.

Exultabit cor meum in salutari *psalm. 14.*
tuo: cantabo Domino qui bona tri-
buit mihi: & psallam nomini Do-
mini altissimi.

Diligam te Domine fortitudo *psal. 17.*
mea: Dominus firmamentum me-
um, & refugium meum, & libera-
tor meus.

Deus meus adiutor meus: & spe-
rabo in eum.

Protector meus, & cornu salutis
meæ: & susceptor meus.

Laudans inuocabo Dominum:
& ab inimicis meis saluus ero.

Propterea confitebor tibi in nati-
p 3 onibus

onibus Domine: & nomini tuo
psalmum dicam.

Psalm. 20. Exaltare Domine in virtute tua:
cantabimus & psallemus virtutes
tuas.

Psalm. 25. Pes meus stetit in directo: in ec-
clesijs benedicam te Domine.

Psalm. 29. Exaltabo te Domine quoniam
suscepisti me: ne delectasti inimi-
cos meos super me.

Domine eduxisti ab inferno ani-
mam meam: saluasti me à descen-
dentibus in lacum.

Psalm. 30. Quàm magna multitudo dulce-
dinis tuæ Domine: quam abscondi-
sti timentibus te.

Psalm. 39. Multa fecisti tu Domine Deus
mirabilia tua: & cogitationibus tu-
is, non est qui similis sit tibi.

Psalm. 47. Secundùm nomen tuum Deus,
sic & laus tua in fines terræ: iustitia
plena est dextera tua.

Psalm. 51. Confitebor in sæculum quia fe-
cisti: & expectabo nomen tuum,
quoniam bonum est in conspectu
sanctorum tuorum.

Psalm. 55. In quacunque die inuocauero te:
ecce

ecce cognoui quoniam Deus meus
es.

In me sunt Deus vota tua : quæ
reddam laudationes tibi.

Quoniam eripuisti animam me-
am de morte : & pedes meos de la-
psu: vt placeam coram Deo in lumi-
ne viventium.

Clamabo ad Deum altissimum: *Psalm. 56.*
Deum qui bene fecit mihi.

Paratum cor meum Deus, para-
tum cor meum: cantabo & psalmū
dicam.

Confitebor tibi in populis Do-
mine : & psalmum dicam tibi in
gentibus.

Quoniam magnificata est vsque
ad cælos misericordia tua : & vsque
ad nubes veritas tua.

Exaltare super cælos Deus : &
super omnem terram gloria tua.

Ego autē cantabo fortitudinem *Psalm. 58.*
tuam: & exaltabo manē misericor-
diam tuam.

Quia factus es susceptor meus: &
refugium meum in die tribulatio-
nis meæ.

Adiutor meus tibi psallam: quia
Deus susceptor meus es: Deus meus
misericordia mea.

Psalm. 60.

Sic psalmum dicam nomini tuo
in sæculum sæculi: vt reddam vota
mea de die in diem.

Psalm. 65.

Introibo in domum tuam in ho-
locaustis: reddam tibi vota mea,
quæ distinxerunt labia mea.

Psalm. 66.

Confiteantur tibi populi Deus:
confiteantur tibi populi omnes.

Psalm. 67.

Ascendisti in altum: cepisti cap-
tiuitatem, accepisti dona in homi-
nibus.

Psalm. 70.

Repleatur os meum laude, vt câ-
tem gloriam tuam: tota die magni-
tudinem tuam.

Ego autem semper sperabo: &
adijciam super omnem laudẽ tuam.

Os meum annunciabit iustitiam
tuam: tota die salutare tuum.

Nam & ego confitebor tibi in
vasis psalmi veritatem tuam Deus:
psallã tibi in cithara sanctus Israel.

Exultabunt labia mea cum can-
tauero tibi: & anima mea quam re-
demisti.

Non

Non est similis tui in dijs Domine: & non est secundum opera tua. *Psal. 85.*

Quoniam magnus es tu, & faciens mirabilia: tu es Deus solus.

Confitebor tibi Domine Deus meus, in toto corde meo: & glorificabo nomen tuum in æternum.

Quia misericordia tua magna est super me: & eruiisti animam meam ex inferno inferiori.

Et tu Domine Deus miserator & misericors: patiens, & multæ misericordiæ & verax.

Domine Deus virtutum quis similis tibi: potens es Domine: & veritas tua in circuitu tuo. *Psal. 32.*

Tui sunt coeli, & tua est terra: orbem terræ & plenitudinem eius tu fundasti: Aquilonem & mare tu creasti.

Paratum cor meum Deus, paratum cor meum: cantabo & psallam in gloria mea. *Psal. 10*

Confitebor tibi in populis Domine: & psallam tibi in nationibus.

Confitebor tibi Domine in toto corde meo: in consilio iustorum, & *Psal. 1*

Congregatione.

Psalm. 117. Deus meus es tu, & confitebor tibi: Deus meus es tu, & exaltabo te.

Confitebor tibi quoniam exaudivisti me: & factus es mihi in salutem.

Psalm. 118. Confitebor tibi in directione cordis: in eo quod didici iudicia iustitiæ tuæ.

Vivet anima mea, & laudabit te: & iudicia tuæ adiuuabunt me.

Psalm. 137. Confitebor tibi Domine in toto corde meo: quoniam audisti verba oris mei.

In conspectu Angelorum psallam tibi: adorabo ad templum sanctum tuum: & confitebor nomini tuo.

Psalm. 138. Confitebor tibi quia terribiliter magnificatus es: mirabilia opera tua: & anima mea cognoscet nimis.

Psalm. 143. Deus canticum novum cantabo tibi: in psalterio decachordo psallam tibi.

Psalm. 144. Exaltabo te Deus meus rex: & bene-

benedicam nomini tuo in sæculum, & in sæculum sæculi.

Per singulos dies benedicam tibi: & laudabo nomen tuum in sæculum, & in sæculum sæculi.

*Fons limpidissimus, & iucundissimus
vniuersum hunc hortu-
lum irrigans.*

CAPVT XXIV.

ECQUID huic nostro hortulo ad perfectionem deest, nisi fons viuus & perennis, qui flores & teneras plantationes irriget? O IESU Crucifixus nunquid pulchriorem & viuaciorem fontem teipso reperire potero, qui pluribus è locis, speciatim è quinque vulneribus tui sacri corporis, non tantum riuos, sed abundantissima flumina pretiosi sanguinis scaturis?

Tu itaque IESU in Cruce pendens, sis fons indeficiens exigui huius hortuli: aqua sit pretiosissimus sanguis tuus.

P 6 Obe-

O benedicte & dulcissime sanguis Christi, te adoro, tibi que omnem illam venerationem & cultum exhibeo, quem tibi deferri possibile est: aut certe quia tantum facere nequeo, hoc ipsum facere desidero: & si in potestate mea esset, facerem.

O Sanguis pure & innocens, qui de corpore IESU profluxisti, quis mihi te in vas pretiosum tibi conueniens colligat, ut te potare, atque animam meam diuino amore inebriare valeam?

O Sanguis benedicte, utinam presens extitisses, quando primum de corpore IESU dum in tenella aetate infans octo dierum circumcideretur, profluxisti, te reuerenter collectum ebibissem.

O Sacrosancte sanguis, o pretiose liquor, utinam adfuissem quando abundanter de sanctissimo corpore Christi in agonia existentis profluxisti, diuinam faciem eius irrigasti, vestes infecisti, & terram lapides ac herbas nimium felicitis illius horti conspersisti.

○ vti-

O vtinam præfens fuiffem, Num
 certè, antequam in terram dilapsus
 fuiffet, cum omni diligentia exce-
 piffem, faciem tuam abfteriffem,
 quamuis dignus ei appropinqua-
 re, aut oculos in eam defigere, non
 fuiffem: Et fi aliqua pars eius in ter-
 ram cecidiffet, eum reuerenter col-
 legiffem, humum & herbas linxiffem,
 lapidesque abluiffem, ac deof-
 culatus fuiffem.

O I E S V mœfte & afflicte, vti-
 nam te fequi potuiffem, quando ex
 horto vinctus Hierofolymam ad
 domum Pontificum perductus fu-
 iffis, vbique sanguinis veftigia relin-
 quens, certè quanta maxima fieri
 potuiffet cura collectum fuauiter
 ebiffem.

O I E S V fpes mea: vtinam adfu-
 iffem, quando in domo Annæ im-
 maniter in maxillâ pugno percu-
 ffus: & quando in domo Caiphæ
 Pontificis tota nocte indigniffimè
 tractatus, cæfus, conffutus, flagel-
 latus fuiffis, vniuerfum palatium
 carceremque in què detruffus fuiffis,
 P 7 langu-

• sanguinis riuus aspergens. O spes mea, cum lachrymis omnem hunc sanguinem conquisiuissem, & epotasssem, cunctaque loca vbi vestigia eius inuenissem, osculatus fuisssem, & lambendo deterfisssem.

• O IESV amor meus, vtinam dignus habitus fuisssem, te summo mane vinctum comitari à Caipha ad Pilatum: à Pilato ad Herodem: ab Herode rursus ad Pilatum; ac cernere te loca omnia quæ vestigijs premeres sanguine inficientem, quàm dulciter illum collegissem.

• O bone IESV spes animæ meæ, vtinam præsens extitisssem, quando vestibus exutus, & atrocissimè flagellatus fuisti, ingentemque lacum sanguinis in terra reliquisti: sanè illum quàm diligentissimè, ad vltimam vsque guttam collegissem, totumque exhausissem: Ipsam etiam columnam & flagella sanguine tuo tincta lingua deterfisssem: ipsq; dulcia oscula impresissem, & terrâ lachrymis oculorû meorû irrigatam & ablutam osculatus fuisssem.

O IESV

PARS SECUNDA. 357

O IESU vita vite meae: vtinam
adfuiffem quando diris spinarum
aculeis caput tuum sanctiffimum
perforatum fuit: non expectaffem,
quoadufque pretioffiffimus ifte fan-
guis tuus in terram defluxiffet, fed
vas aliquod mudum fupposuiffem,
fanguinemque ex capitis vulncri-
bus spinarum immanitate inflctis
per oculos & vultum defluentem
reuerenter excepiiffem, ac ebibi-
ffem, vt anima mea diuino amore
inebriata fuiffet.

O IESU cor meum, ne vnam
quidem guttulam pretioffi tui fan-
guinis neglexiffem, fed omni ftudio
totam aulam, Prætorium, & gradus
quos defcenderas, quando à palatio
Pilati ad montem Caluarie crucifi-
gendus ductus fuiffi, perfcutus
fuiffem.

OMARIA mater IESU, interea
dū tu filio ponderofam Crucis tra-
bem ad locū Caluarie baiulanti ob-
uiā facta, in terrā exanimis corru-
iffi, ego pretioffū fanguinē eius col-
legiffem, & eum terra ac lachrymis
tuis

352 HORTVS ORAT.

tuis permixtum epotassem, filium-
que tuum vsque ad montem Calua-
riae comitatus fuiffem.

O IESV mi non prouocasset
mihî nausca potio pretiosi sangui-
nis tui, qui è corpore tuo lacerato
defluxit, quando in Crucem agen-
dus, vestibus exutus fuisti, qua de-
spoliatione omnino tua vulnera de
integro renouata sunt, & sangui-
nem copiosissimè manarunt.

O IESV viscum bonum meum:
utinam praesens extitiffem, quando
duris clavis Cruci affixus fuisti: al-
liud nihil egiffem, quàm quod de
manu ad manum, de pede ad pe-
dem, tui sanguinis congregandi
gratia cucurriffem, ne in terram
fluxiffet, eumque simul collectum
ebibiffem, vt tui amore inebriarer.

O CRUX sancta sanctissimo &
purissimo sanguine Christi con-
spersa, te diligentissimè lingua de-
teriffem, & osculatus effem.

O Virgo immaculata, tuum et-
iam pallium & vestes visitaffem, in-
deque sanguinè IESV Christi filij

viii

tui, quo aspersa fueras, collegissem.

O Ioannes: O Magdalena, qui plorantes ad pedes Christi crucifixi Magistri vestri consistebatis, vestra etiam vestimenta osculatus essem, lambissem, & pretiosum IESU Christi sanguinem exuxissem.

O dira & crudelis lancea, quæ post mortem ne sancto quidem corpori minimè pepercisti: sed pectus eius transfodisti, utinam adfuissem, non expectassem quousque pretiosus Christi sanguis aqua permixtus (viti S. Ioannes ait: *Exiuit sanguis & aqua* *Ioan. 19.*) in terram manasset, sed continuo accurissem, & ore meo omnem illum sanguinem excepissem, forsitan etiam immanitatem illius, qui in mortuū corpus tam acriter defæuit, præuenissem, & mitigassem.

O sanguis dulcissime, O sanguis purissime, tui colligendi causa ipsam etiam crudelem lanceam osculatus essem, neque me acutissimæ spinæ impediuissem, quo minus in sacra corona, qua caput tuum coronatum fuit, omnem sanguinem collegissem. O Sa-

O Sacrosanctē sanguis ferreos etiā
clauos, quib⁹ manus & pedes cōfixi,
catenas, & funes quibus collū tuum
ligatū, & constrictum fuit, ore con-
tingere non erubuisē: Imò, O bone
Iesu, salus animæ n̄ræ, tui sanguinis
colligēdi gratia nec immundas car-
nificum & tortorū tuorum vestes
lambere verecū datus fuissē.

O Sanguis dulcissime, tāta est dul-
cedo & suauitas tua, vt si à fœdis &
immundis sputis spurcissimorū Iu-
dæorū, quibus in facie Christi per-
mixtus eras, te separare non potuis-
sem, ea tecum pariter exhaustissem.

O inmensa sanguinis Iesu Christi
dulcedo: ò suauitas: ò saccarū: ò mel:
ò Manna: ò nectar suauissimū: ò am-
brofia dulcissima. O sanguis, ò san-
guis, ò sanguis Domini mei I E S U
Christi inebria animam meam.

Iean. 6.

*Caro mea verè est cibus, & sanguis meus
verè est potus. Dic mihi, amabo te, ani-
ma mea, quid causæ est, quòd cum
quotidiè in Sacrosancto Eucharistiæ
sacramēto immaculatā Christi car-
nem manduces, & pretiosum illius*

sanguinē bibas, nō tamen inebrieris?
 Quomodo fieri potest, vt in dies sin-
 gulos ardentē ignē gloriōsi corporis
 & sanguinis Iesu Christi sub sãctis &
 venerãdis specieb⁹ panis & vini per-
 cipias, & non ardeas? O te tepidã: ð
 frigidã: ð glacie constrictã, & tantũ
 non mortuam: redi ad te ipsã, & ad
 sponsum tuũ clamã, vt sua pietate ac
 clementia, tuum teporem calefacere,
 & accendere velit, dicendo.

O Iesu adiuua me, & glaciẽ, quo cor
 meũ opprimitur, dissolve, noli vltra
 tardare bone Iesu quo minus miserã
 animam meã tuo amore inflames.
 Effunde in cor meum ardentissimam
 fornacem tui amoris; O Domine da
 ignem: Da ignẽ: O bone Iesu sponse
 animæ meæ, incende, vre, & consume
 illam totam, quãta, quanta est, in hac
 tui amoris fornace. O ignis. O sancte
 amor, noli vltra mihi parcere, sed in-
 cende, inflamma, & consume tuo ar-
 dore cor meũ. Fiat, Fiat ð bone Iesu,
 per dulcem & pretiosum sanguinem
 tuum te obsecro, voti huius me com-
 potem effice. Amen. Amen.

IN

IN NOMINE
PATRIS, ET FILII, ET
SPIRITVS SANCTI,

Amen.

MONILE PRETIOSISSIMUM.

Quo quilibet sacrosanctum corporis & sanguinis Domini nostri IESU Christi sacramentum suscepturus collum exornet.

Quid faciendum sit antè Communionem.

A Nequam comedam suspiro, ait Job.

Primus annulus monilis huius sit, vt Eucharistiæ sacramentum, dignè, quatenus infirmitati humane possibile est, sumpturus: post diligentem omnium peccatorum confessionem peractam, & poenitentiam à Sacerdote iniunctam, si fieri potest completam, in locum ab hominum tumultibus remotum sedas, genibusque in terram positus, tertio terram humiliter osculeris, roties-

totiesque signum S. Crucis tibi imprimas, ac facie ad cœlum conuersa, tanquam Deū cernerēs, suspirium generale nostri testamenti, ex intimo cordis emittas: manibusque vel coniunctis, vel expansis dicas.

O Deus meus & omnia: Tuæ diuinæ maiestati me totum offero: à te peto: tibi gratias ago: te laudo, tibi pro perfecta conformitate, & arctissima tecum vnione supplico: Speciatim verò duo priora suspiria oblationis & petitionis iuxta eam methodum, quæ ibi assignata est, frequentabis, & gratiam te bene præparandi: & sanctissimum corpus & sanguinem Christi Domini nostri dignè suscipiendi flagitabis. Hactenus de primo huius monilis annulo.

Annulus secundus fit; vt subsignatas Euangelij sententias, quæ de sanctissimo hoc sacramento differunt, diligenter perlegas. Sunt autem hæc.

*Cenanti-
bus autem eis, accepit IESVS Math. 26.
panem, & benedixit, ac fregit: deditque
disci-*

discipulis suis, & ait.

Accipite & comedite: hoc est corpus meum. Et accipiens calicem gratias egit & dedit illis dicens. Bibite ex hoc omnes. Hoc est enim sanguis meus, noui testamenti, qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum. Ego sum panis vita. Patres vestri manducauerunt manna in deserto, & mortui sunt. Hic est panis de celo descendens, ut si quis ex ipso manducauerit, non moriatur.

Ioan. 6.

Ego sum panis viuus, qui de celo descendi. Si quis manducauerit ex hoc pane, uiuet in aeternum, & panis quem ego dabo, caro mea est pro mundi vita.

Nisi manducaueritis carnem Filij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in uobis.

Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam aeternam, & ego resuscitabo eum in nouissimo die.

Caro mea uerè est cibus, & sanguis meus uerè est potus: qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo.

Sicut misit me uiuens Pater, & ego uiuo propter Patrem: & qui manducas me, & ipse uiuet propter me.

PARS SECUNDA. 359

Hic est panis qui de caelo descendit. Non
sicut manducaverunt Patres vestri manna,
& mortui sunt. Qui manducat hunc panem,
vivet in aeternum.

O Promissiones eximias. Qua-
propter anima mea exorna & prae-
para te quam diligentissimè, vt
insignes hosce fructus, quos te ex
digna huius sacramenti perceptio-
ne, consecuturum caelestis sponsus
tuus affirmat, adipiscaris.

Tertium huius monilis annu-
lum constituent hæc verba, Ego
stercus vilissimum & putidum ca-
daver hodie Deum omnipotentem
hospitio excepturus sum.

Hæc verba toto tempore ante
communionem ore vel corde cir-
cumferes ac ruminabis, atq; ex illo-
rum consideratione te profundis-
simè humiliabis.

Alia præterea insigni & magno
vtilitatis methodo pro tui humili-
atione vti poteris, qua te tanti my-
sterij participatione, quatenus fieri
potest, dignum reddes.

Poteris animo fingere atque i-
magi-

maginari tibi vallem profundissimam, quo sit omnium immundiciarum, lordium & fæcum confluxus atque vbi simul commixta sint, lutum, sanies, sanguis, stercora. Et vt vno verbo dicam, abyssus immensa omnis spurcitiei, quæ animo concipi possit, & in hanc cogitationem te abijcies, teq; immundiorum, sordidiorum & foediorum, vniuersis hisce fæcibus existimabis.

Si hoc pacto te profundissime humiliaueris, dignus efficieris, vt illum, quem omnes creaturæ suscipere indignæ sunt, suscipias: atque hæc est vera pro tantorum multeriorum perceptione præparatio: Et proinde qui dignè ad illa accedere desiderat, certò sibi persuadeat, nihil excellentiorem & præclariorum præparationem esse, quam profundam humilitatem, quo se indignum existimet, qui non modò carnem Christi manducet & sanguinem bibat, sed etiam indignissimè qui ore pronunciet.

Qui itaque in hanc virtutem ma-
nis

PARS SECVNDA. 361

ius studium contulerit, ac profundius se humiliauerit, dignior erit qui tanta mysteria participet.

Haectenus de his quæ faciendæ sunt ante communionem.

Quid in communionefaciendum sit.

QVIS poterit stare in conspectu Domini Dei sancti huius? His verbis vsi fuere Bethsamitæ, propter arcam foederis, quando ad eorum fines aduecta, & magna pars populi, quod eam vidissent, percussa fuerat. 1. Reg. 6.

CONSIDERA igitur anima mea quid tibi dicendum sit quando ante conspectum Dei creatoris, & saluatoris tui pergis, non tantum, vt coram eo consistas: sed etiam vt eum ore suscipias, lingua contingas, deglutias, atque in viscera tua recondas: vt etiã cum illo vniaris, ac in illum tota transformeris. O eximiam dignitatem tuam, ô anima, quæ Deum hospitio excipis. O imensum IESV Christi amorẽ, qui ad te vltro venit, seq; à te māducari
Q pati-

patitur, vt te secum vniat, atque diuitiarum suarū consortem efficiat.

En quanta tibi subest occasio, eadem verba quibus Bethsamita vsi fuerunt, vsurpandi. Quis poterit stare ante conspectum Domini Dei sancti huius? quis audeat appropinquare illi? quis dignus sit illum suscipere? quis dignus sit illum manducare atque in viscera recondere? imò quis dignus sit illum aspicere? aut quæ creatura siue cælestis, siue terrestris in seipsa considerata digna sit ipsum nominare? O mysterium singulare. O sacramentum eximium: O abyssus omnē intellectū Angelicum, & humanum superans.

Cum itaque accessurus es ad susceptionem tantæ Maieffatis, quando constitutus fueris ante conspectum illius, vt ex parte tua, quæ facere potes non negligas, tria hæc, quæ tres annulos huius aurei mobilis constituent, facito.

Primo suspirium illud generale, O Deus meus & omnia repete, speciatim verò suspirium illud de similitudine

PARS SECUNDA. 363

militudine ac vnione cum Deo, & dic: O Domine transmuta me totum in te, meq; tibi inseparabiliter vni, ac tuæ diuinæ voluntati meam voluntatem conforma.

Secundò, imaginare tibi, imò certè tibi persuade te ante conspectū viui & veri Dei consistere, quamuis eum oculis corporeis non cernas: utq; hoc exactius tibi repræsentes, finge animo, cælū & terrā atq; omnia elemēta, & vt vno verbo dicam, vniuersum hūc mundū esse, flagrantissimum ignem ac luculentā flammam, aut certè solem lucidissimū & splendidissimū, teq; immenso huic igni, splendidaque solis luci vniendum esse.

Deinde cogita ignē & solem hūc esse duo, quæ ne minimā partē eius quid sit Deus, ad quem suscipiendum pergis, & in cuius præsentia consistis, adumbrare possint: sed ab his tantū exemplis te ineffabilem illius Maiestatem, coram quo altas, quem suscipere & cum quo vniri desideras, conijcere debere.

Q. Hic

Hic tum ex diligenti horu confideratione temetipsam in inexhausto hoc pelago, in mari hoc vastissimo, ac abyfso immensa & extra te ipsam constituêris: sentiesque dulcedinem diuinæ vnionis, ac suauitatem lapidæ carnis, ac pretiosi sanguinis Agni immaculati IESV Christi sponsi tui veri, viui, & summi DEL.

Hic, ô anima, inebriaberis in cella vinaria IESV sponsi tui, hic fragrantissimo amore erga Deum & proximum succenderis: hic incipient in te omnes passiones interire: quid amplius? Hic tota tibi metipsum morieris & immutaberis, hic denique non modò vulneribus manuum ac pedum ac vulnere lateris IESV Christi sponsi tui immersa, ac sanctissimis visceribus atque corde illius conclusa, atque animæ illius vnione ineffabili vnita eris: sed etiam, (ô rem præclaram, & obstupendam) temetipsam omninò perdes, atque oberrabis in immensa diuinæ essentia abyfso, summoque,

ac super omnia amando Deo unione
arctissima copulaberis.

Tertio: reputabis te prorsus indignum qui oculos ad diuinam maiestatem in hoc sacramento verè præsentem eleues, ac vsque ad profundum inferni, atque abyssi te deprimes, potiusque dignum existimabis, qui cum omnibus damnatissimis inferni loca recludaris, quàm que sacri corporis & sanguinis Domini particeps fias.

Hoc autem faciendo annulum eximij decoris conficies pro hoc monili, quo collum tuum exornes, gratiorque & acceptior reddaris oculis sponsi tui.

*Quid faciendum sit post
communione.*

QVID retribuam Domino pro omnibus quæ retribuit mihi? Quid tibi, ò Domine, rependam pro tam insigni beneficio quo me affecisti, quod dignatus es in hoc sepulchrū, in hanc cloacam, & in hanc senti-

Q 3. nam

nam descendere? O Domine. O Domine. O Domine, quid agam? quid dicam? quas tibi gratiarum actiones referam? quas tibi laudes concinam?

His dictis suspirium gratiarum actionis & laudis, vbi in nostro testamento descriptum est, assumes ad dices: O Domine, o ignis animae meae, cogo pro singulari hoc beneficio, & ceteris beneficijs omnibus, quae vnquam in me contulisti, gratias & laudes quas possum maximas tibi reddo: & haec dicendo intendes ei omnes illas laudes, & gratiarum actiones referre, quas suspiria iam dicta in se complectuntur, & maiores etiam si possibile foret.

Pro secundo vero huius monitis annulo, sacra comunione peracta, posteaquam ineffabilem summi Dei Maiestatem hospitio exceperis, in locum solitarium secede, manus in modum Crucis supra pectus compone, pectusque tuum brachijs stringe, quasi aliquid carum, & pretiosum complectereris: quia reuera sum-

mm

nam atq; sempiternum Deum totius naturæ conditorem, atque omnium visibilium & invisibilium perfectiones in se continentem, corporaliter in te præsentem habes.

Potes etiam animo fingere te Iesum brachijs tenere, illumque sub aliquo mysterio tibi præsentem imaginari & considerare: quæ quamvis omnia bona sint, attamen si illum tibi repræsentes flagellatum: aut spinis coronatum: aut crucem ad montem Calvariæ baiulantem: aut nudum cruci affixum: aut de cruce depositum, ac totum vulneribus plenum, & sanguine deformatum, maiorem cõpunctionis & inflammationis materiam habebis.

Potes etiam illum imaginari præsentem in eâ pulchritudine & gloria, qua fuit quando à mortuis resurrexit: quando Matri suæ post resurrectionem visendum se præbuit: quando coelos ascendit: & qua nunc est ad dexteram Patris in coelo residens: & cum illo manendo in delitijs eius iocundari.

Q. 1. Ter.

Tertium annulum huius monialis orationes iaculatoria quæ sequuntur constituent: quas ore aut corde proferes, prout Spiritus tuus postulauerit.

O I E S V per hunc sanctum panem, & hoc caeleste vinum, vni me tecum inseparabiliter.

O I E S V transmuta me totum in te.

Fac Domine vt caro & sanguis meus, fiant caro & sanguis tuus.

Transformer, ô Domine, totus in te, nō tantum secundum carnem & sanguinem, sed etiam secundum animam.

O I E S V quàm dulcis est caro tua sanctissima.

O quàm suavis est sanguis tuus pretiosissimus.

O caro I E S V agni immaculati quæ cōfers vitam animæ meæ, quid tibi pro tanto amore rependam?

O sanguis dulcissime vnigeniti Dei filij, effice vt totus diuino amore inebrier.

O corpus, ô sanguis Iesu Christi,
quib

quis dignus sit vos nominare, ne dicam manducare & bibere?

O caro pretiosissima. O sanguis dulcissime. Mundate miseram animam meam, eamque diuino amore succendite.

O I E S V quàm ingens est amor tuus, quo erga ingrati & beneficiorum inmemorem animam meam flagras?

O I E S V quàm benignus & clemens es, quandoquidē ad innumerabilia scelera mea, quibus te offendi, non respicis?

Benedictus sis tu benignissime I E S V, qui tam pius & nostri amans es.

Benedictum sit sanctissimū corpus tuum, & innoxia, ac immaculata caro tua.

Benedictus sit pretiosus sanguis tuus, quem mei amore, vt illum mihi potandum præberes, effundere voluisti.

O caro benedicta, quàm sapida & gustui iucūda es, sed hoc mirum non est, cum caro diu multumque

Q. 2gi

370 HORTVS ORAT⁷
agitata & multis ictibus caesa gustatui gratior sit.

O dulcissime amor. O I E S V
suauissime, quam atrociter caesa &
flagellata fuit innocentissima caro
tua?

O I E S V amor meus: O sponse
animæ meæ quam immaniter tra-
ctatum fuit sanctissimum corpus
tuum?

O corpus arundinibus percus-
sum: pugnis & alapis caelum: stumi-
lis & calcibus protrusum: ac deni-
que duris fustibus verberatum.

O I E S V quis æstimet quam sæ-
pe idem sanctissimū corpus tuum
per humum tractum fuerit?

O caro flagris immaniter conci-
sa & lacerata, hodie te manducaui.

O manus: O pedes domini mei
I E S V Christi, durissimis clavis
confixi, hodie ore meo vos contigi.

O maxillæ pugnis & alapis linte-
dæ: ô collum multis verberibus &
percussionibus contusum, hodie
quamuis indignus vos manducaui.

O caput Domini mei Iesu Christi

vul.

PARS SECUNDA. 371

vulneribus, & punctiōibus spinarum crudelitate inflictis, refer-
tum arundinibus & fustibus quas-
fatum & labefactatum hodie te in-
dignus sumpsi.

O os. O lingua. O latus. O cor. O
viscera IESV Christi suavissima,
vos hodie suscepi, vt vobiscum in-
corporarer atque vnirer.

O anima. O corpus totum Do-
mini mei IESV Christi, vnà cum
neruis, ossibus & iuncturis, vos ego
vilissimus peccator, hodie in visce-
ra mea suscepi.

O sanguis pretiose, hodiè te bibi,
atque in præcordia mea effudi, vt à
te diuino amore inebriarer.

O corpus. O sanguis. O Anima.
O Diuinitas. O IESV Christe DE-
VS & homo, te totum ego indig-
nus in animam & corpus meum
hodie suscepi, vt tibi semper vnitus
essem.

O IESV dulcissime. O DEVS
optime maxime, quis es tu, & quis
sum ego?

Tu es DEVS inuisibilis, æternus,

Q 6 imme-

372 HORTVS ORAT.
immensus, ineffabilis & inæstimabilis: ego autē vile stercus & lutū.

MODVS ALIVS
breuior ad S. Communio-
nem se præparandi.

Quid communicaturus facere debe-
at ante communionem.

I. Cor. II.

PROBEY autem s. ipsum homo, & sit
de pane illo edat, & de calice bibat. Qui
enim manducat & bibit indignè: iudicium
sibi manducat & bibit, non dijudicans cor-
pus Domini, ait S. Paulus Apostolus.

Qui communicaturus est, poste-
quam præmissō diligenti examine
conscientiæ, omnia peccata sua ritè
confessus fuerit, eorumque indul-
gentiam à Deo humillimis preci-
bus postulauerit: pœnitentiam et-
iam à Sacerdote iniunctam, si possi-
bile fuerit; compleuerit: in locum
aliquè secretum, & ab hominibus
semotū sese abdat: atq; mente à sen-
sibilibus rebus auocata, suam mise-
riam tam animæ quàm corporis at-
tendit

contè consideret: atque è contrario
 excellentiam & pulchritudinem
 Dei, quem in hoc Sacramento sus-
 cepturus est, mente reuoluat. Con-
 siderando autem miseriam, poterit
 imaginari se esse in valle quadam
 omni immunditie ac sordibus re-
 ferta, uti supra diximus: & in hac
 cogitatione maxima temporis par-
 te; imò si aura diuinę gratiæ aspira-
 uerit, toto matutino tempore im-
 morabitur, ut sic profundissimam
 in se humilitatem excitet.

Deinde ubi caput è suis miserijs
 extollere, atq; ad diuinā excellen-
 tiam illius quę suscepturus est, con-
 templandam, erigere volet; poterit
 mente altissimum aliquem mon-
 tem, aut mediam aëris regionem
 ascendere, atque inde vniversas or-
 bis partes, superiores & inferiores,
 intueri: cælum & terram cum om-
 nibus elementis: Solem, Lunam,
 stellas atque omnia luminaria quę
 vnquam fuerunt, sunt & erūt, quot-
 quot Deus sua virtute creare pos-
 set: Omnes item margaritas, gem-

74 HORTVS ORAT.

mas, lapides preciosos, aurum, & argentum, & quicquid in rebus conditis fuit, est, aut per virtutem diuinam esse potest pulchritudinis: omnes demum flores, lilia, rosas & violas, omnem viriditatem & decorem herbarum & arborum, quæ sunt, fuerunt, aut esse possunt per potentiam Dei.

Imaginetur sibi etiam se cernere mare tanquam perlucidum chry-stallum: terram tanquam ingentis magnitudinis carbunculum miro modo rutilantem: aërem verò tanquam vitrum splendidum: & posteaquam omnem hanc pulchritudinem conspexerit, intra se dicat.

Quid sunt omnia hæc si cum corpore & sanguine Domini mei Iesu Christi, ad quem suscipiendum pergo, conferantur? Atque in hac consideratione toto matutino tempore immoretur, attonito ac stupenti similis: atque hæc verba frequenter ore vel corde proferat.

IESU mi, IESU mi, quis es tu, & quis sum ego.

quid

PARS SECUNDA. 37

*Quid facere debeat in com-
munionem.*

Iam verò accessurus ad altare,
aut etiam paulò antè, poterit, uti
supra diximus imaginari sibi mun-
dum vniuersum, tanquam Solem
lucidissimum, aut tanquam ignem
vel luculentam flammam: seque nunc
pergere, ut cum clarissima luce hu-
ius Solis, ardore illius ignis con-
iungatur atque vniri: ac proinde
feruèter ad diuinam vnionem aspi-
rabit, quòd si ritè fecerit, in sanctis-
simi huius Sacramenti perceptione
sentiet se totum modo ineffabili
Deo in hoc Sacramento coniungi
atque vniri.

*Quid facere debeat post Com-
munionem.*

Percepto suauissimo hoc epulo,
in locū ab hominū tumultu semo-
tum recedet, atque in illa dulci
vnione cum Deo quamdiu pote-
rit persistet: in immenso illo igne se
succendet & inflammabit: splendi-
dissima

disima illa luce perfructur: & eū
quem hospitio excepit in secreto
cordis sui verbis dulcibus & ama-
bilibus alloquetur: dicetque.

O dulcissime sponse IESV
Christe, quā ingens est amor tuus
quo me cōplecteris, quid est quod
ō IESV sponse, frater, & amice mi,
huic miseræ animæ exhibes?

Felix & fortunatus fit aduentus
tuus amantissime IESV.

Noli vnquam recedere à me, dul-
cis amor.

Noli me derelinquere suauissi-
me IESV. Et si omninò abscedere
cogitas, non prius hinc abi quā
me totum amore tuo succenderis:
vt facibus amoris tui cor meum ar-
deat, consumatur, & colliquecat.

Liquefac ō bone IESV cor me-
um, omni adamante durius.

In his & similibus verbis, alijs-
que dulcibus colloquijs, ō anima,
post communionem, cum sponso
tuo in locum secretum abdita,
occupaberis: speciatim verò hæc
verba semper ore & corde post
com-

communione circumferes.

O DEVS meus & omnia.

*Qua notanda sint post Com-
munionem.*

Primò: Cauebit comunicãs ne statim ad garrulitates, inania colloquia, aut alia minus necessaria negotia se conuertat: sed cum Deo, quem intra se præsentem habet, conuersabitur: atq; idcirco aliorũ confortia præ illo negliget ac parupēdet. Custodiet etiam se solito diligentius ab omnibus peccatis venialibus & mortalibus.

Secundò: Aliquantisper abstinence ab excreatione ac sputatione nisi manifesta necessitas vrgeat, idque ob reuerentiam illius sanctissimi corporis, & pretiosi sanguinis quem suscepit.

Tertiò: Condecens etiam fuerit, vt tam diu à cibo & potu, nisi aliud necessitas suadeat, se abstinenceat, quousque accidentia panis & vini consumpta fuerint. quia quamdiu illa integra & incorrupta manent, san-

ctissimi

ctissimum hoc sacramentum in visceribus illius qui communicauit, verè, ac realiter manet.

Quod si quæras, quantum temporis sufficiat, vt illæ species consumi possint? Respondeo secundum meum iudicium omnibus vniforme tempus statui non posse: cum enim istæ species à calore naturali in stomacho existente consumendæ sint, atque vnus altero calidior sit, temerarium existimo, tam diuersis hominũ complexionibus vnã assignare regulam: atque idcirco vnusquisque in hoc vti poterit iudicio ac deuotione sua, diligenter considerando locum, tempus, necessitatem, cæterasque concurrentes conditiones.

Methodus sanctissimum Eucharisticum Sacramentum spiritualiter suscipiendi, quoties libuerit.

Psalm. 118. Os meum aperui, & attraxi spiritum, quia mandata tua desiderabam. Si anima mea deuotione erga hoc sacrosanctum mysterium accendi, & frequenter

quenter vniri, atque illud quoties-
cunque placet, spiritualiter suscipere
desideras, hac methodo vtere.
Flecte primū cum insigni pietate
ac deuotione genua: & ardenti desi-
derio dilectum sponsum tuum IESUM
suscipere, ac corpus eius man-
ducare, atque sanguinem bibere
concupisce.

Deinde propone tibi mente vas
pulcherrimum ac nitidissimum,
hostijs paruis consecratis plenum,
aut vnam duntaxat hostiam conse-
cratam continens: Deumque hinc
verē presentem in spiritu & veri-
tate adora: atque inflammato cum
effectu feruentibusque suspirijs ei
coniungi atque illum suscipere de-
sidera: Posthac os tuum aperi atque
calici admoue: & halitum suauiter
emitte, iterumque attrahe, quasi
sanctissimum sacramentum susce-
pturus: sicque aliquamdiu perma-
ne, profunda ex imo cordis præ il-
lius desiderio suspiria trahendo.
Crede mihi, si hoc sæpe egeris, non
multum temporis intercedet, quin
suauis-

380 HORTVS ORAT.

suauissimam cum corpore & sanguine Christi vnionem senties, atq; immensam dulcedinem ac suauitatem, innoxiam atque immaculatam illius carnis percipies.

Hic aspirationis modus animæ ad diuinum amorem anhelanti utilissimus & convenientissimus est, quem omni tempore & loco exercere poterit, atq; ex illius frequentivsu mirabiles fructus hauriet: ac suauissimam diuinæ vnionis dulcedinem gustabit.

Eandem aspirationis methodum vsurpare poterit in suspirando ad diuinam vnionem omni tempore & loco, quamuis locus secretus ac commodatior sit.

Procedet autem hoc pacto: Quotiescunq; Deo vniri, ac diuinis amplexibus constringi cupit, primum vt supra diximus, deuotè genua flectet: Deinde considerando quòd Deum sibi præsentem habeat, atque in eius còspectu assistat, immensamque illius essentiam ac excellentiam animo voluendo, cum feruentibus

bus desiderijs illo perfruendi, os, vt paulò ante diximus, aperiet, hali- tumque emittet ac retrahet, quasi eum quem nulla omninò creatura res creata capere aut circumscribere potest, suscepturus esset, sicque paulisper subsistendo, & fortiter aspirando, mirabilem diuinæ vnio- nis effectum in se sentiet.

*Documenta quadam ad faciliorem
precedentis methodi exer-
citationem.*

Primò aduertendum est: Cùm a- nima bene per deuotionē disposita & collecta est, ardenti que erga De- um desiderio flagrat, facile sequi optatum effectum, ac proinde suf- ficere vt leniter & cum quadā men- tis suauitate suspiret.

Secundò aduertendum: Quando in magna distractione atque ariditate constituta est, tum necessarium es- se, vt aspirationibus vtatur violen- tis, vt sic natura bestialis, ad hęc ter-
rena

322 **HORTVS ORAT.**

rena atque inferiora depressa, in Deum eleuari possit.

Tertio notandum: Caueri ac prospici oportere, ne hic modus aspirandi nature incommodet, eò quod interdum vsque adeò insurgat & commoueatur, vt corpus totum debilitet, pectus aponjat, caput aggruet, cor constringat, multosque alios effectus operetur, quibus facile, nisi maxima adsit discretio, natura destrui & labefactari possit.

Quarto aduertendam: vt si quis se debilitari, aut nimium constringi sentiat, lenibus aspirationibus utatur, atque his non iuuantibus, omninò exercitium hoc relinquat, atque ad alia se couertat, ne naturam destruat.

Laus & gloria sit sanctissimæ & indiuiduæ Trinitati, Patri, & Filio, & Spiritui sancto: Atque corpori & sanguini Domini nostri IESU CHRISTI.
R. Amen.

MEDI-

MEDITATIONES DEVO-
tissima de Venerabili Sacramento.

MEDITATIO I.

Coenanti-
bus autem eis, accepit IESVS Matth. 26
panem, & benedixit, ac fregit: dedit-
que discipulis suis, & ait: Accipite, &
comedite: hoc est corpus meum. Et acci-
piens calicem, gratias egit, & dedit illis,
dicens. Bibite ex hoc omnes. Hic enim san-
guis meus novi testamenti, qui pro mul-
tis effundetur in remissionem peccatorum.

CONSIDERA anima mea, men-
sam illam sumptuosissimam, atque
delitijs caelestibus instructissimam,
in qua non manducantur carnes ag-
norum, vitulorum, aut hircorum,
sed vera caro veri & vini Dei Filij.
O nimium felices Christi disci-
puli, qui digni habiti fuistis huc
mensae assidere, ac primi suavis-
simas illas veri Dei carnes mandu-
care.

O rem inauditam. O opus obstu-
pendum: quod etiam præ admirati-
one durissimis petris stuporem in-
iungere,

ijcere, easque præ vehemēti admira-
tione dirumpere possit.

O Petre. O Ioannes. O Andrea.
O Iacobe, ac ceteri, qui de huius
sacri Apostolici collegij numero
estis, vbi, quando, atque quibus offi-
cijs, insignem hunc fauorē prome-
ruistis, vt huic mensæ assidere, &
non modò cibus, quibus Deus vesci-
tur vti: sed ipsius etiam Dei carnes
manducare, & sanguinem bibere
meremini. Vos nimium felices
& fortunatos.

At ô te infortunatum Iudam
Christi proditorem, quomodo in
hoc sacrum collegium admissus
fuiisti? quis te ad hanc mensam in-
trodixit? O lupe rapax, quomodo
inter has oues assidere, ac mansue-
to huic agno Christo Iesu in eadem
mensa iungi nō erubuiisti? O ingen-
tem Christi amorem: Nunquid ô
I E S V clam te erat, hunc te tradi-
turum esse atque scelus hoc iam
mente concepisse? Cur igitur illum
ad tuum contubernium admisti,
atque mensæ tuæ accumbere fecisti,
& quod

PARS SECUNDA. 385

& quod maius est, mensæ sanctissimæ atq; cælestibus epulis refertæ?

O IESU dulcis amor, id pro mea instructione fecisti, vt ego à te disciplinam acciperem, quomodo erga inimicos me gerere debeam.

O IESU dulcissime sis tu in omne æuum benedictus, qui tanta benignitate ac clementia præditus es: sint etiam benedictæ manus tuæ, quibus sanctum panem contigisti, & benedixisti.

O sancte panis sis etiam benedictus, qui dignus fuisti à diuinis manibus IESU Christi cõtingi, frangi, & ore illius benedici & consecrari, & in verum corpus Filij Dei viui benedictionis transsubstantiari.

O DEI creatura super omnes alias felicissima, cui inter omnes creaturas hoc concessum fuit, vt possis in verum corpus creatoris tui conuerti ac immutari. Pape, vbi locorum vnquam aliquid tale visum vel auditum fuit, quod creatura in corpus Creatoris commutetur: imò vbi auditum fuit, quòd vna

R creatu-

creatura in aliam ne dicam in corpus conditoris sui conuerti possit?

Mutatur quidem interdum vnum in aliud per generationem & corruptionem, mutata forma, sed remanente materia: sed quòd secundum materiam & formam simul vnum in aliud conuertatur, hoc nunquam factum legitur præterquam in hoc mysterio: vbi materia & forma panis tota conuertitur, & transubstantiatur in verum IESV Christi veri Dei corpus.

O mysterium omnia cætera mysteria transcendens. o panis, super omnes Dei creaturas benedictus, lauda Deum, qui tibi & vino singularem hunc fauorem præstitit, vt tu in verum corpus: & vinum in verum sanguinem veri & viui Dei conuertaris.

O panis, O vinum, quomodo committere poterò, vt quoties vos viderò, aut nominari audierò, non omnem vobis honorem & reuerentiam illius amore, qui vos tanto fauore prosecutus est, deferam.

Quo-

PARS SECUNDA. 387

Quomodo, o benedictè panis, te
in cibum sumere poterò, vt non
præ dulcedine & consideratione
huius mysterij deficiam? O benedi-
ctum vinum, quomodo te bibere
poterò, vt non præ suauitate lique-
scam: considerando te esse felicissi-
mam illam creaturam, quæ quoti-
die in vniuerso mundo à ministris
Dei in altari virtute verborum san-
ctorum in verum sanguinem IE-
s v Christi conuerteris?

O anima mea quomodo potest,
vt quoties manducas panem, aut
vinum bibis huius insignis mysterij
non recorderis, atque te carnem
Christi manducare ac sanguinem
bibere existimans? O os. O lingua. O
labia. O dentes. O palatum. O cor-
pus meum totum, quoties his dua-
bus creaturis Deo sic dilectis, in ci-
bum vtimini, quomodo non præ
dulcedine prorsus liquefcitis, atque
in diuinas laudes erumpitis, atque
vobis persuadetis non panem aut
vinum vos manducare aut bibere,
sed veri Dei carnem & sanguinem?

R 2 O Pa

O Panis. O vinum benedictæ creaturæ, laudent & prædicent vos omnes aliæ res creatæ, quandoquidem conditor vos præ cæteris dilexit, singulari quæ hoc honore affect.

O terra. O aqua. O aer. O ignis. O lapides. O herba. O arbores. O colles. O montes. O campi. O aues. O animalia. O cæli. O creaturæ omnes visibiles, & inuisibiles laudate atque extollite panem & vinum quos Deus tali honore, ac fauore profecutus est.

O benedicti vos campi, valles, colles, montes, ac plana, in quibus frumenta seminantur, & vineæ plantantur, è quibus nobiles hæ creaturæ proficiscuntur: Benedicat vobis Deus, & cælum sit vobis semper clemens ac mite: longè à vobis sint fulgura, tempestates, aliæque quæ vobis nocumentum adferre possint.

O maledictos Dæmones, qui hæ creaturas nobis inuident, ideoque grandine, fulmine, ac tempestatibus frumenta & vineas, creaturas
ita

ita Deo dilectas producentia, la-
dere ac perdere connituntur.

O vos inuidi, cur quæso hæc mo-
limini, nisi quòd odio hostili Ie-
sum prosequamini & insectemini?

Ego vobis in virtute pretiosi san-
guinis Domini mei IESV Christi
præcipio, vt ad honorè panis & vi-
ni creaturarum benedictarum, nun-
quã audeatis in vlla mundi parte,
quam veri Christiani IESV Chri-
sti filij inhabitent, fulgite, grandi-
ne aut tempestatibus, frumento &
vineis nocere, aut damnum ali-
quod inferre.

O Filij Iesu Christi, ô Christiani,
este veri Christiani, & nolite blas-
phemare, nec maledicere corpori
& sanguini Domini nostri IESV
Christi. Nolite diebus festiuis se-
minare, laborare, aut aliquid ad
frumenta aut vineas pertinens age-
re: sic namque futurum confido,
virtute corporis & sanguinis Do-
mini nostri IESV Christi, vt huius
præcepti virtute Dæmones vltra
vineis & frumentis per tempesta-

R. 3 tum

390 HORTVS ORAT.

tum immisionē non sint nocituri.

Estote tantū boni Christiani, timete & colite & honorate IESVM ac panem & vinum ob honorem & reuerentiam corporis & sanguinis eius magis in honore habetote, namque virtute huius corporis & sanguinis, cogentur Dæmones etiam quiti vestro precepto obedire. Amen.

In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

MEDITATIO II.

math. 26:

ACCIPITE & comedite, hoc est corpus meum. Contemplare hīc anima mea, potentiam sponsi tui: cū enim ante consecrationem nihil aliud adesset quā panis & vinum, per benedictionem & sacramentorum verborum prolationem ea conuertit in verum corpus & sanguinem DEI. ō rem inauditam: ō rē mirabilem. Quis vidit aut audiuit vnquam huic simile? nouissima coena IESVS adhuc viuens, & ad mensam cum discipulis suis resedens,

PARS SECUNDA. 39

dens, accipit panem, illumque in illud idem corpus suum quod mensa absidet, commutat: manducant discipuli hoc corpus & bibunt sanguinem eius, & IESVS nullum omnino adferunt detrimentum, o rem obstupendam.

IESVS ad mensam cum corpore sano & incolami sedet: & nihilominus vnusquisque discipulorum, cum Iuda proditore corpus hoc pretiosissimum & sanctissimum integrè, sine vlla corporis aut fractione aut sectione suscipit: fregit quidem IESVS panem, sed corpus nõ frangitur nec diuiditur: sed sub vnaquaque panis particula totum & integrum manet. o mysterium profundissimum & incomprehensibile.

Residet nunc IESVS cum ineffabili gloria ad dexteram Patris cum corpore integro, perfecto & omni defectu carente, & nihilominus cum sponsa sua S. Ecclesia in sacramento altaris corporaliter in diuersissimis totius mundi locis

R 4 manet,

manet, & quotidie à sacerdotibus
sacrorum verborum virtute innu-
meris in Ecclesijs consecratur,
manducatur, & sumitur, is tamen
nullum accipit detrimentum, sed
semper idem in seipso permanet.

O Sancta & benedicta fides, quæ
facis vt firmiter credam & teneam
tam sublime ac profundum myste-
rium.

O benedicta & sancta Romana
Ecclesia, quæ à sponso tuo I E S V
Christo digna habita fuisti, tam in-
signi thesauro.

O quàm verè S. Propheta, de
hoc sacramento loquens exclama-
re potuit. *Memoriam fecit mirabilium*
suorum misericors, & miserator Domi-
nus, escam dedit timentibus se.

Psalm. 110.

O bone I E S V quàm præcla-
rum memoriale mirabilium tuo-
rum reliquisti sponsæ tuæ S. Ec-
clesiæ Catholicæ Apostolicæ Ro-
manæ? O S. Ecclesia I E S V Christi
sponsa quàm dilecta, quantisque
thesauris à sponso tuo locupletata
es, quos tamen omnes, sacramen-
tum

tum hoc, in quo tibi sacrum corpus
& sanguinem suum relinquit, faci-
le antecellit & superat.

O te ter quaterque beatam ac fe-
licem Ecclesiam sponsam IESU
Christi Domini nostri, cui sponsus
tuus tam excellentem memoriam
mirabilium suorum impartitus
est.

O Sacerdotes. O ministri IESU
Christi, attendite dignitatem ve-
stram, quandoquidem vobis pote-
stas collata est in corpus & sangui-
nem Christi Iesu. Vos estis qui in-
genti hac præditi estis authorita-
te, ut possitis eum quotidie de cælis
in altare virtute sanctorum verbo-
rum attrahere. Vos illum, quoties
placet, suscipitis, & alij IESU
Christi filij in Ecclesia, illum ma-
nibus ministratis.

O fortunatos vos, si tales quales
vos esse decet fueritis, puri videli-
cet & mundi ab omni inquinamēto
peccati, cum sacris altaribus, tremēda
& veneranda hæc mysteria cōsecra-
turi, & appropinquatis. Hoc enim

R. s. ille

ille, qui hanc vobis dignitatem contulit, exigit. Sancti, ait, estote, quoniam ego sanctus sum.

Leuit. II.

Leuit. 21.

Sacerdotes Domini incensum & panes offerunt DEO, & ideo sancti erunt Deo suo, & non polluent nomen eius.

O vos miseros & infelices, si conscientia scelerum maculis inquinata, sacris altaribus vos ingeritis, atque immundis, & spurcis manibus vestris puritatem, ac munditiam filij DEI tractatis.

O L E S V quanta est patientia tua? qui sustines quod abiectissimae creaturae, conscientijs suis foedis & contaminatis te tractent & excipiant.

O Munditia totius munditiae: o pulchritudo totius pulchritudinis: o puritas totius puritatis: o delitiae Paradisi: qua fronte diebus singulis ausus sum ad sacra altaria accedere, teque de caelis ad terram euocare, manibus meis contingere, tractare, & demum ore immundo, & quod maius est, anima omnibus vitijs & immunditijs inquinata & conspurcata.

cata, suscipere. *o*ne miserum quid
hactenus egi: & etiamnum ago.

O IESU, quomodo cum adhuc
scelerum meorum præteritorum
sordibus & immunditijs immerfus,
iacerem, ausus fui his sanctis my-
sterijs appropinquare: & nunc heu
quanta cum oscitantia, & tepidita-
te coram tua diuina Maiestate asto?

*Benedictus Deus, qui non amouit mise-
ricordiam suam, à me.*

Psalm. 65.

Benedicta sit, *o* Domine, ineffa-
bilis tua misericordia, quæ hucus-
que tam longanimiter & patienter
me præstolata est, & tandem vio-
lenter ex inscrutabili, abyssu imma-
nium scelerum, & sordium mea-
rum extraxit, & finē flagitijs meis,
quibus tuam altissimam maiesta-
tem offendebam, imposuit.

O benedicte IESU, in tua mise-
ricordia spem habeo me vltra in-
tā turpia, & execranda scelera, qui-
bus hactenus te inhonorauī & con-
tēpsi, nō casurū, atramē adhuc ple-
nū sum ingratitude? erga te dul-
cissimū saluatorem, & Patrem me-

R. 6 um:

um:adhuc totus frigidus, & quodam teporis glacie cōstrictus sum, & quamuis quotidie intra viscera mea, licet indignus, fornacem ardentissimam tui sanctissimi corporis, & pretiosissimi sanguinis suscipiā, non tamen glacies hæc dissoluitur & liquefit, nec cor meum, atque anima frigida incālescit.

Quare, dulcissime amor, te obsecro, liquefac, dissolue, & consume hoc gelu animæ meæ: Incende, vre, inflamma cor meum durum & frigidum: Ardeat, atque consumatur flagrantissimo tui amoris igne. *Nunquid potest homo abscondere ignem in sinu suo, vt vestimenta illius non ardeāt?*

Prover. 6.

O ingrata, & glacie cōstricta anima mea, si fieri non potest, vt quis ignitos carbones abscondat in sinu suo, & vestimenta illius non adurantur: quomodo diebus singulis immensum hunc ignem, & ignitam fornacem intra te suscipis, & ramē nō ardes, cū etiā forinsecus vestimenta calorē vi amburere, deberes interno cordis feruore ad externa mem-

membra erūpente, & seq; ostendente?

Duæ huius miraculi causæ sunt: vna innumera peccata tua, quæ olim commisisti: Altera est negligentia, qua in rebus ad seruitium Dei, cui multis nominibus obligata es, spectantibus vteris. Expergiscere igitur de somno pigritiæ, ô tepida & dormitans anima, & cum ingenti desiderio in hunc ignem te abijce: ac Deo tota contentione atque industria famulare, ad ipsum suspira & clama, auxilium illius atque opem incessanter implora.

O Animæ deuotæ, quæ hoc igne ardetis, quæ toto corde atq; animo Iesu Christo sponso vestro seruitis: quæ quotidie, aut certè frequenter ad sumptuosam & delitijs affluentem hanc mensam acceditis, & corpus & sanguinem IESU Christi, sponsi vestri participatis, intercedite apud illum pro me, vt amoris sui igne cor meum succendere dignetur, vt & ego hoc igne ardens ei fideliter seruire, ipsumque medullitus amare valeam. Amen.

R 7 In

In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Amen.

MEDITATIO III.

HOC est corpus meum. Ausculta anima mea sanctissima verba dulcissimi sponsi tui, quibus discipulos suos ad participationem corporis sui inuitat. *Accipite, ait, & comedite, hoc est corpus meum.* Similibus verbis nunc fideles omnes filios suos continuo allicit: *comedite, inquit, amici, & bibite, & inebriamini carissimi.*

Matth. 26.

Cant. 5.

Num veritatem corporis Domini in hoc sacramento in dubium vocare potes? Num dicere vales hinc non esse rerum corpus illius? Ore proprio Christus hoc affirmat: ille in qua qui errare & falli non potest, ille qui est ipsa veritas, & adhuc dubitabis?

Vtinam o bone IESU tam securus essem me in gratia existere, tibi-
que placere, quam certus sum in hoc sacramento verum corpus & sanguinem tuum contineri. Vtinam tam verè cor meum tui amoris igne arderet, quam firmiter & indubitanter

bitanter hoc credo: Utinam tam verè tuo amore inebriarer, quoties te tracto & suscipio, quàm minimè dubius sum te hìc præsentem adesse: utinam tam verè toties cor meum facibus amoris tui succenderetur, quoties immaculatæ carnis tuæ, & pretiosi sanguinis particeps fio, quam sine aliqua dubitatione hìc verè præsentem esse credo & confiteor.

Accipite & comedite, hoc est corpus Matth. 26. meum. Mâduca secure fidelis anima, quia in hoc sacrificio nō immolantur amplius carnes taurorum, vitulorum aut hircorum, ut in veteri lege, sed verum corpus I E S V Christi sponsi tui: *Hoc est,* ait, *corpus meum:* quasi diceret. Transijt tempus sacrificiorum antiquorum, hoc autem quod nunc immolatur & sacrificatur est corpus meum: illa sunt quæ figurabant: hoc autem quod figurabatur. Quare manducate filij mei corpus hoc cum fide firma, neque enim falsitas aliqua dictis meis subesse potest.

○ I A-

O IESV amor meus, quanto me amore amplecteris, quandoquidem teipsum & corpus tuum in cibum mihi tribuis: Sit tibi laus & benedictio Domine, qui tantæ benignitatis es.

Quid autem ô Domine, tibi pro omnibus, quæ mea causa facis, rependâ? Quas tibi gratiarum actiones pro tã insigni beneficio referâ.

Si tantum ad mensam tuam me inuitasses, ut ijsdem cibus, quibus tu vesceris, me reficerem, singularis hæc benevolentia foret: atq; omne meritum meum superans: quantum ergo beneficium hoc esse censendum est, quod nõ solum me inuitas ut tecum manducem, sed etiam carnem & corpus tuum mihi in cibum præbes? Unquamne huic aliquid simile compertum fuit?

Multæ matres quo vitam suam conseruarent filios suos manducasse leguntur: at quod aliqua carnes & corpus suum pro filijs alendis ipsis in cibum præbuerit, nusquam factum legimus: nisi à te dulcissime

IESV,

IESV, qui vt amorem tuum nobis patefaceres, omnia signa & terminos amoris transcendere voluisti.

Matres filios tantum in lucem edunt, illosque alijs vt plurimum nutriendos tradunt, at tu non sic egisti, sed filios quos primo in creatione generali, & deinde in redemptione regenerasti, ipsemet nutriendos suscipere voluisti.

Aliae Matres, quae filios suos ipsae nutriunt, lac suum sicut duntaxat ad nutrimentum praebent: at tu dulcissime Iesu filios tuos nutris carnis & sanguine tuo: Sit tibi benignissimo & amantissimo Patri, laus & benedictio. O Filij tam benigni Patris: o Christiani: o fideles, diligite Iesum qui tantoperè vos dilexit: seruite IESV qui vt vobis seruiret carnem suam vobis manducandam, & sanguinem bibendum dedit. O amorem, o charitatem.

O IESV dulcissime sicine fieri decet? Tunc me tantoperè diligis vt teipsum mihi in cibum praebas, & ego tui nullam rationem habeam?

Tunc

Túne caritate *Q*debis erga me, & ego id flocci faciam? Túne in amando ita excedes, vt te manducari à vilissimo verme sustineas, & ego tantum amorem contempnam? Túne bone I E S V me insequeris: & ego à te fugiam? Túne violenter me vocabis, & attrahes, & ego te totis viribus à me repellam? Quis tantum vquam scelus auditu accepit? O immensum amorem tuum erga me. O meam ingratitude. Sed ò Domine, hanc viuendi rationem amplius non sequar: vitam corrigere, aliamque tibi placentiorem amplecti cupio: at cum hoc sine tua ope perficere non valeam, obsecro vt mihi auxilio esse velis: neque enim deinceps ingratum erga te animum ostédere, sed te toto corde diligere volo: quandoquidem dignissimus es qui ameris: Vnde S. Paulus Apostolus. *Si quis non amat Dominum nostrum IESVM Christum, sit anathema maranatha.*

Cognouerat ille per experientiam, quàm dulcis & gratiosus, quaque

que omni amore dignus esses : ac
proinde si aliquis tantæ ingrati-
tudinis inueniretur, qui te tam bo-
num atque amabilem non dilige-
ret, ei sempiternam maledictio-
nem in extremo iudicio impreca-
tur.

O Domine spes mea, adiuua me,
quia vitam emendatiorem dein-
ceps amplecti, teque toto corde &
tota anima diligere cupio : Utinam
cum Matre tua de amoris magnitu-
dine contendere queam : Utinam ô
bone I E S U tecum etiam certare
possim, vtrum tu me, an ego te plus
diligam, attamen cum hoc impos-
sibile fit: te deprecor auxiliare mi-
hi, vt te toto corde & totis viribus
diligere valeam.

In nomine Patris, & Filij, &
Spiritus Sancti,
Amen.

Finis secunda partis.

TESTA-